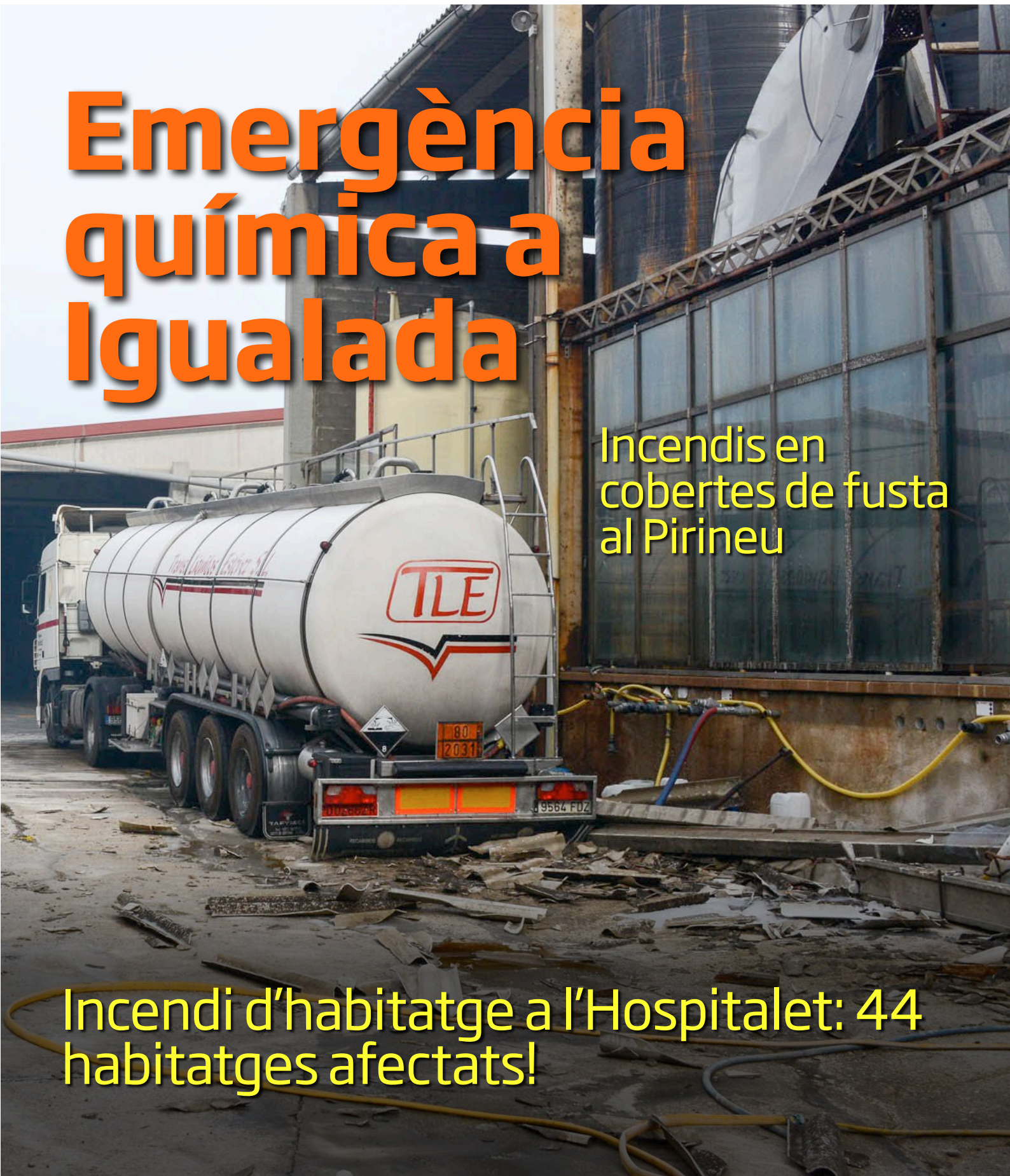

Emergència química a Iguualada

Incendis en
cobertes de fusta
al Pirineu

Incendi d'habitatge a l'Hospitalet: 44
habitatges afectats!

Pep Farré i Sanfeliu

Bomber del parc de Reus

Llicenciat en història

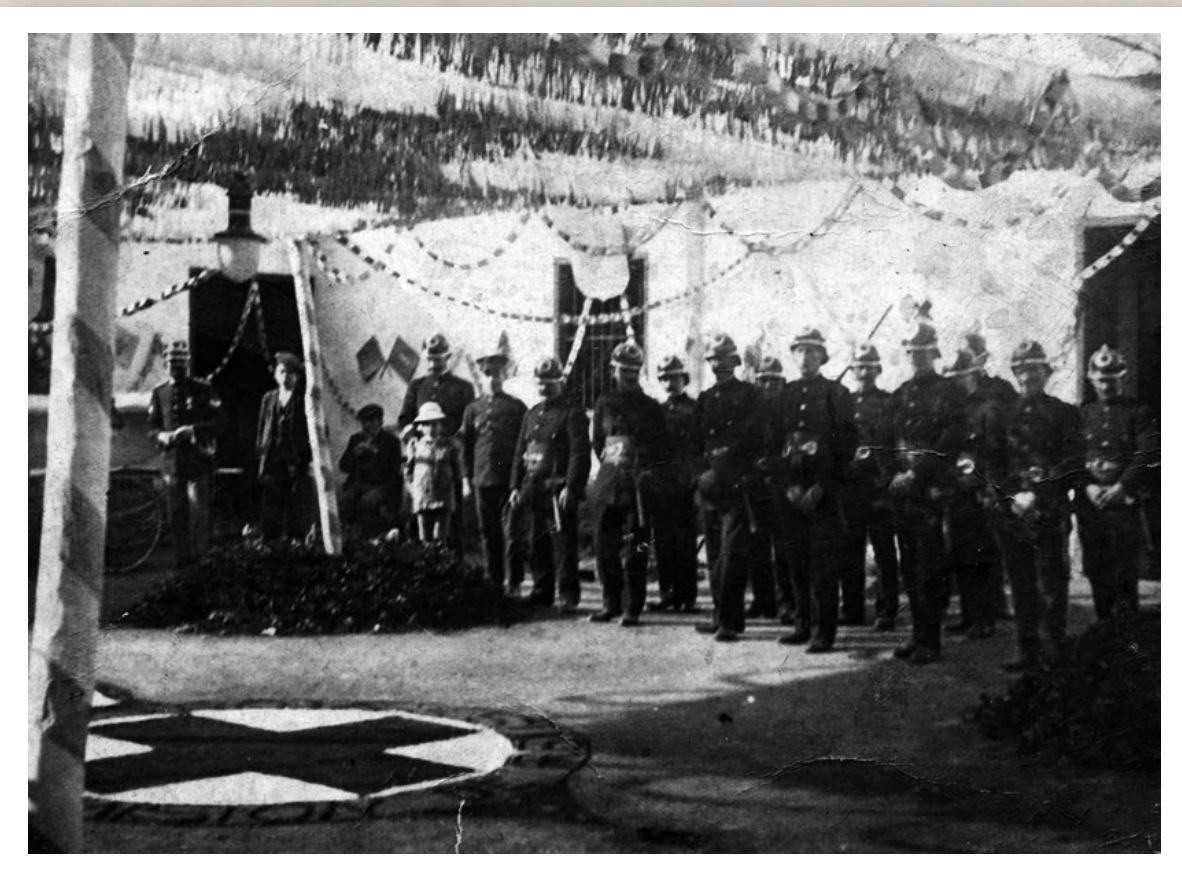
Autor dels llibres *El Cos de Bombers de Tarragona (1858-2008)*i *Bombers de Reus. 150 anys d'història*

Secció de Bombers de la Creu Roja de Reus el 1907

A principis del segle XX, Reus no disposava d'un servei contra incendis degudament organitzat. Però l'any 1907, la Creu Roja s'establí a la ciutat disposada a ampliar-ne els serveis sanitaris, recuperar el cos de bombers i, en conjunt, cobrir una situació de buit assistencial en què l'Ajuntament no acabava de reeixir. La imatge que us presentem és un dels documents gràfics més antics que conservem sobre els bombers reusencs, i una de les tres úniques fotografies de la companyia impulsada a Reus per aquesta institució.

La fotografia reflecteix la casa quarter de la Creu Roja que, el març del 1907, s'havia instal·lat al número 32 del carrer Sant Joan. El pati, abillat amb garlandes, denota la recent inauguració de la delegació local. A terra, la insígnia de la institució, que, segons constava al reglament, tenia per llegendes: *Cruz Roja Española / Comisión de Distrito de Reus / Sección de Zapadores-Bomberos*.

La formació de bombers correspon a un dels dos grups en què es dividia la primera divisió del cos. Disposats al centre dreta de la imatge, trobem els tretze individus numeraris que integraven cadascun dels grups: un sergent, quatre capatassos i sis bombers, un d'ells, amb gorra de plat, era el corneta. Situat rere un infant i lluint una divisa en angle sobre la màniga, hi ha l'oficial del grup. I més a l'esquerra, mirant-se la composició a certa distància, observem el comandant de la secció, l'enginyer municipal, Josep Maria Pagès Moreu. El cos estava convenientment uniformat amb guerrera, camisa blava, pantalons grisos i un cinturó de salvament, del qual penjava una destreal de mà. Als peus, calçat resistent a l'aigua, i al cap, casc o gorra, segons convingués. Com a distintiu genèric, dos pics creuats que, exhibits a la guerrera, eren emblema habitual entre els bombers de l'època.

1907. Autor desconegut. Col·lecció Antoni Zaragoza Mercadé / CIMIR

Director

Pep Colás Salvador

Director adjunt

Marc Ferrer Murillo

Consell de redaccióNúria Iglesias Guerrero
Joan Rovira i Morató**Consell assessor**Guillem Gómez Masip
Pasqual Gámez Tarragona
Joan Gallart Olivé**Correcció lingüística**

Servei de Difusió

Disseny i maquetació

Òscar Gamell Farré

Col·laboren en aquest número Pep Farré i Sanfeliu
Màxim de Valle
Moisés Galán
Ferran Sansano
Mercè López
Joan Rovira
Ferran Beltran
Francesc Closa
Miquel Rejat Rodríguez
Marc Llorens i Quiroga
Inés Ruiz
José Luis Lopez
Eduard Martínez
Juanjo Bellostas
Joan Gallart i Olivé
Francisco Echeverría Iriarte
Carles Savalls
Núria Aymerich
Jordi Vilardell**Foto de portada**

Jordi Garcia Monte

Correu electrònicbomberscat@gencat.cat**Twitter**

#bomberscat

DL B. 26917-2014
ISSN 2385-7129**04 Editorial****05 Opinió****07 Actuacions destacades**

07 Incendi d'habitatge a l'Hospitalet: 44 habitatges afectats!

11 Emergència química. Eren les 9.37 a Igualada...

16 Des de dins

16 Emergències veterinàries

20 Investigar i analitzar els sinistres en els quals s'intervé

22 25 anys del GEM

25 Patrons dels Bombers i altres homenatges

27 Acte de lliurament de medalles i distincions d'honor del cos de Bombers de la Generalitat

30 Formació reglada

34 La vessant solidària de Bombers

38 Divulgació tècnica

38 La vespa velutina

40 Incendis en cobertes de fusta en edificis situats a zones de muntanya

46 Lideratge transformador

49 L'entrevista

Vincente Muñoz i Marcel·lí Blanchar

52 Notícies**60 Voltant pel món**

60 Modelos de servicios de bomberos en Europa

64 I Congrés Internacional d'Intervenció en Grans Catàstrofes

66 Lletres i bits**68 Entre nosaltres**

Francesc Climent Sànchez

bombers

Pep Colás Salvador

Sotsinspector
Director de la revista *bombers.cat*

Editorial

Ja tenim el segon!

En aquest número ens apropem a la proporció de continguts operatius que procurarem oferir sempre que sigui possible i hi tractem tres actuacions molt rellevants. Fem un repàs de l'accident químic d'Igualada, la precària situació inicial de la Sala de Control de Regió, el fet causal mateix i la gestió global de l'emergència, que, com sabeu, va tenir gran transcendència en el mateix municipi, però també en els més propers.

Una altra actuació que destaquem és la d'un incendi d'habitatge a l'Hospitalet, amb 44 habitatges afectats! Un nombre absolutament excepcional, a causa de la propagació vertical i la caiguda de materials incandescents, a través de les galeries interiors, que feia difícil i caòtic esbrinar d'on venia i cap on anava l'incendi.

El tercer article relacionat és el dels incendis a les cobertes de fusta del Pirineu, elaborat per comandaments dels mateixos sinistres i posat en comú amb els especialistes de Prevenció. Com a conseqüència d'actuacions d'aquest tipus, el Servei de Prevenció ha elaborat una Instrucció Tècnica Complementària per tal de limitar la propagació d'aquests incendis devastadors, principalment limitant la continuïtat dels revestiments interiors, sectoritzant les parets mitgeres i eliminant la continuïtat de les bigues de fusta.

Repassem també la trobada d'experts europeus que es va fer al Departament d'Interior, en el marc d'un programa comunitari d'intercanvi on els ponents van intentar resumir el seu model de prestació del servei i les seves especificitats; cal dir que aquest article el publiquem en castellà perquè l'autor i coordinador del projecte ens l'ha fet arribar d'aquesta manera.

En aquest #2, hi podreu trobar moltes més coses: fotos històriques, els orígens dels patrons del bombers, entrevistes i xerrades informals amb persones que, com a la majoria de nosaltres, els apassiona la feina que fem. Després del segon vindrà el tercer, segur. Tindrem en compte totes aquelles aportacions i suggeriments que ja ens heu fet arribar i us agraïm molt tots els vostres comentaris: segur que el proper encara serà millor.

Opinió

Reflexions sobre la formació dels Bombers de la Generalitat

La formació de tot el personal de la DGPEIS, especialment del personal operatiu, ha estat des de fa més de trenta anys una qüestió prioritària i un tret característic i diferencial dels Bombers de la Generalitat de Catalunya respecte d'altres cossos de bombers, tant en l'entorn espanyol com europeu. Prova d'això és que l'Escola de Bombers es va fundar l'any 1983 i, des del primer dia, ha dedicat tots els seus esforços i recursos a treballar en la millora constant de l'oferta formativa; és un exemple i un model a seguir per a moltes administracions, i tots plegats ens hem de sentir orgullosos per tota la tasca realitzada.

Però, com acostuma a passar, també en aquest tema podem aplicar allò que "les branques no han d'impedir veure el bosc" i, per tant, cal buscar permanentment opcions de millora en l'eficàcia i l'eficiència de l'objectiu, que no és cap altre que la millora del nostre personal des d'un punt de vista qualitatiu.

La darrera Circular de la DGPEIS per a l'aplicació del Decret 74/2014, de 27 de maig, de la jornada i horaris de treball del personal del cos de Bombers de la Generalitat, incorpora un nombre de jornades planificades de formació obligatòria per a tot el personal dins de l'horari laboral, concepte nou i amb repercussió.

Aquesta decisió és especialment rellevant pel moment en què es pren, donat que la necessitat d'incrementar l'horari de treball venia sobretot determinada per la manca de personal als parcs i, per tant, a les intervencions, a causa de les dificultats econòmiques i de davallada dels recursos pressupostaris durant els darrers anys. Per tant, penso que és legítim fer la lectura que l'organització segueix invertint en formació, tot i que en aquest moment algú pugui entendre que hi ha necessitats més imperioses.

M'agradaria fer una reflexió del perquè es decideix optar per generalitzar i garantir la formació a tot el personal, modificant el model "voluntarista" que s'estava portant.

Fins a la publicació del Decret i la Circular, el sistema emprat consistia que l'Escola ofería tot un seguit de cursos als quals es podia accedir i posteriorment compensar amb un límit de quaranta hores l'any. Bé, aquest sistema "voluntarista" es pot afirmar que no garantia l'homogeneïtat de resultats desitjable. Justificaré aquesta afirmació amb dades objectives:

Els primers indicis els tenim l'any 2011 quan, recollint resultats globals del 2010, veiem amb xifres que l'Escola de Bombers, aquell any, havia planificat i ofert un total de 90.000 hores de formació, però que tan sols se n'havien executat 35.228. Tot i que, en alguns casos, l'oferta inicial no s'havia executat per motius organitzatius de la mateixa Escola, la gran majoria havia estat o bé per no haver omplert les classes amb

prou alumnes, o bé directament per haver anul·lat el curs per manca d'alumnes inscrits.

Aprofundint més i cercant la valoració de la rendibilitat de la formació realitzada en l'àmbit de tot el nostre personal, les dades eren encara més preocupants: més del 50% del personal no havia fet ni una sola hora de formació al llarg d'aquell any; un 20% no superava les 10 hores de formació; tan sols un 20% n'havia fet entre 11 i 59 hores i un 2%, més de 60 hores (font de les dades: Divisió de Planificació). Per tant, i com a primera conclusió, si alguna cosa no es podia afirmar era que l'esforç organitzatiu, econòmic i humà que comporta la planificació i execució dels programes formatius tinguéssin una repercussió homogènia en el nostre col·lectiu, i que per tant es podia posar en dubte l'eficiència i l'eficàcia dels resultats. Seguint amb la reflexió, no veuria tampoc legítim imputar a l'usuari (el personal operatiu de Bombers) poc interès o poca motivació per dur a terme accions formatives. Crec que l'organització no feia del tot bé alguna cosa.

A la pregunta per què no hi havia major afluència de personal a les formacions, la lectura personal que faig és que el bomber no veu en aquesta formació més que una motivació de tipus personal i que, com ens passa molts cops, el fet de no assistir a cap formació no comportava pràcticament cap conseqüència negativa ni tampoc cap benefici. I és aquí, i a la vista dels resultats, on cal replantejar la situació i reconfigurar tot el panorama formatiu vinculat íntimament a la carrera professional del nostre personal.

Plantejo, per tant, alguns principis que crec que hauríem de considerar i, si escau, aplicar com a objectius de futur:

- a) Cal una programació coherent de formació obligatòria que afecti la totalitat del personal, que garanteixi els mínims necessaris per mantenir actualitzats tots aquells coneixements inherents a la professió i que s'adapti a les necessitats del territori i a les diferents categories, tot això dins de l'horari laboral anual i de forma planificada.
- b) Cal desenvolupar un pla de carrera consistent, que afecti la totalitat de categories i posicions de guàrdia; que estigui íntimament vinculat a línies formatives destinades a preparar futurs comandaments i responsables, sent la iniciativa personal la que prevalgui a l'hora de decidir l'assistència, i que la superació dels cursos amb aprofitament condicioni les possibilitats de futur ascens.

Defenso que aquesta formació sigui voluntària i d'horaris no compensats, però amb un fort pes a l'hora de dur a terme la selecció per a les promocions.

En definitiva, seria desitjable que des del primer dia un bomber pugui saber quins requeriments formatius li seran exigits per arribar a qualsevol de les categories i posicions operatives de l'organigrama.

- c) Cal continuar programant formacions, jornades i activitats formatives complementàries per a aquelles persones que, sense tenir en perspectiva l'opció d'ascens, vulguin millorar la seva preparació més enllà de la formació obligatòria.

En resum, desenvolupar un pla de carrera professional i vincular-lo a requeriments formatius concrets hauria de ser el repte de futur més important per millorar la qualitat de la nostra organització a mitjà termini.

Màxim del Valle

Sotsinspector
Cap de la Divisió d'Operacions

Incendi d'habitatge a l'Hospitalet: 44 habitatges afectats!

El 15 de febrer del 2015 es va produir un incendi d'habitatge al municipi de l'Hospitalet de Llobregat d'una alta complexitat.

L'avís

L'alerta, a les 13.09 hores, va ser: "Incendi d'habitatge. Hi ha una senyora gran que no pot sortir del pis, la filla es troba a l'exterior. Crema una sala d'estar. Passatge Lluçanès de l'Hospitalet".

A partir d'aquest moment, es van activar els recursos de primera sortida i, a mesura que es va disposar d'informació, DELTA-0 va fer ampliar la sortida, fins a un total de 49 bombers i 16 vehicles.

La columna era visible des de lluny, tal com es veu a la fotografia, i situava l'edifici, topogràficament, a la part superior d'un turó.

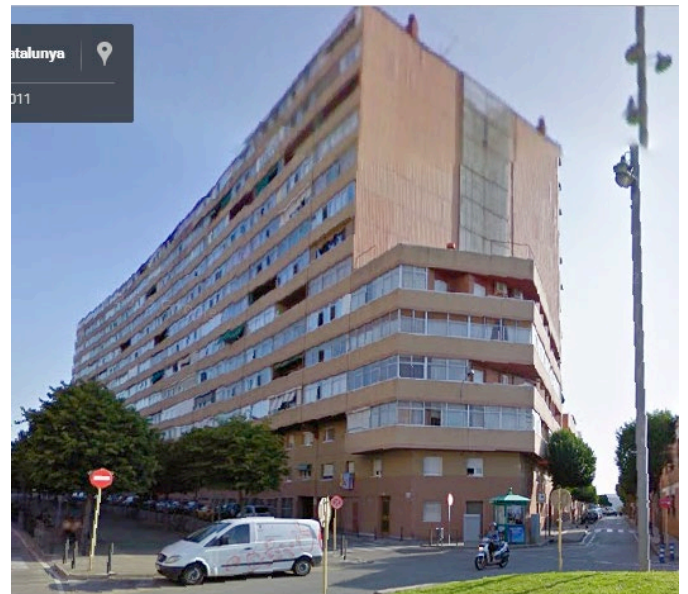
En arribar-hi, el primer comandament, PAPA-0440, va confirmar l'incendi en un dels habitatges, amb un fort tiratge cap a l'interior, el pati de llums.

L'incendi estava en aquell moment totalment desenvolupat a l'habitatge tercer segona del bloc 7 i afectava llavors la galeria, la cuina i una habitació, amb tiratge cap al pati de llums interior i una longitud de flama de 5 a 6 metres.

L'edificació

Es tractava d'un bloc de pisos, amb 4 pisos per planta i 13 plantes d'alçada, situat en una illa urbana ocupada per 8 blocs annexos que comparteixen el pati de llums cada dos blocs.

L'incendi cremava a la tercera planta del bloc 7, i cap

allà es va dirigir la primera dotació de Cornellà i la immediatament següent, de l'Hospitalet de Llobregat.

La propagació

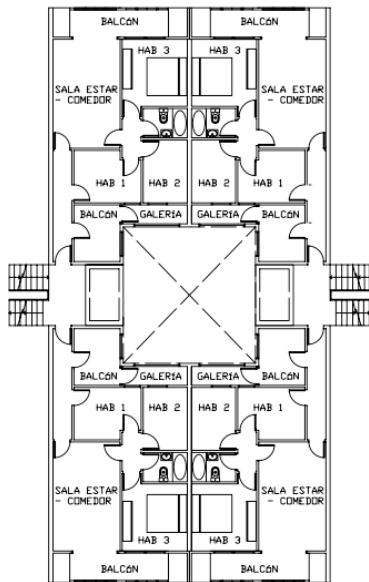
La projecció del dard de foc cap a l'interior va ser la causa per la qual les galeries interiors de diferents habitatges van ser afectades, així com l'habitació i la cuina (parcialment) d'un sisè pis. A més, la caiguda d'elements incandescents (roba, cortines, etc.) va contribuir a la propagació vertical del foc tant de forma ascendent com descendent, cremant elements exteriors dels patis inferiors i contribuint de forma notòria al caos.

El mateix pati de llums servia com a pas dels diferents serveis de l'edificació. Gas, telèfon i llum van resultar seriosament afectats. En concret, l'ancoratge de les canonades de gas a les parets interiors del pati de llums es va fondre per la temperatura i, com a conseqüència, les canonades es van despenjar i trencar.

La gestió de l'incident

El primer comandament es va posicionar a l'interior del bloc 7 i, amb els primers recursos, va afrontar la intervenció, que consistia a extingir l'incendi situat al tercer segona.

L'incendi projectava totes les flames cap a l'interior,

el pati de llums al qual donaven els quatre habitatges, i el fet que fossin de dos blocs diferents, més les 13 plantes d'alçada de l'edifici, va ser determinant per augmentar la complexitat en la gestió d'aquest incendi.

El primer bloc on es va treballar, el bloc 7, tenia com a comandament de referència PAPA-0440, i totes les incidències que es produïen allà es

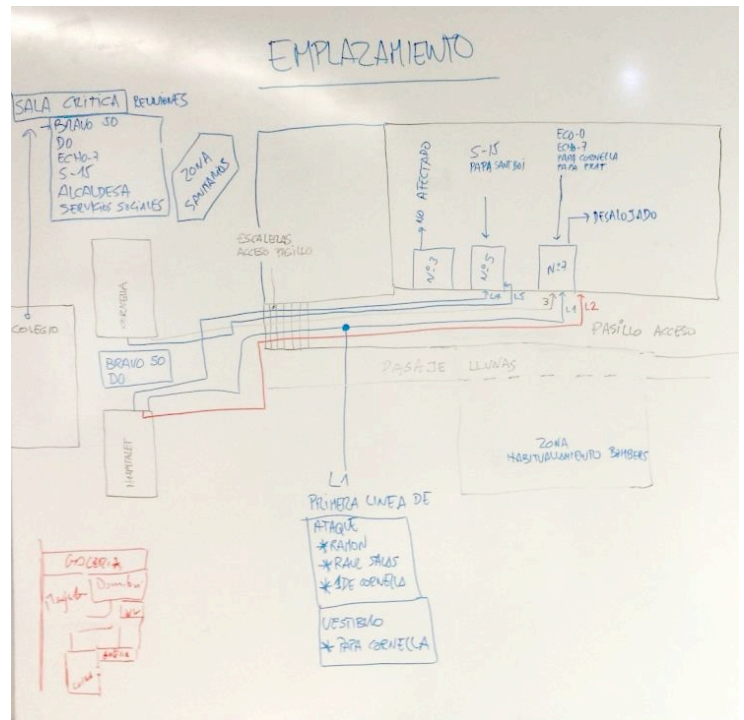
gestionaven amb les dotacions de Cornellà i l'Hospitalet. Més tard, amb la incorporació del Prat, PAPA-1240 va donar suport a PAPA-0440 des de l'exterior. De forma paral·lela, l'afectació de l'incendi sobre el bloc 5 implicava una gestió coordinada i simultània amb un altre comandament. SIERRA-15, adscrit al Parc de Sant Feliu, va realitzar la gestió i coordinació de les accions que es van determinar (extinció, revisió, salvament).

Les accions que calia dur a terme en els dos blocs afectats eren les següents:

- A. Extinció.** Hi havia focus actius que podien ser tant puntuals (peces de roba en una galeria) com generals (estances d'habitatges: habitacions, cuines, galeries).
- B. Salvament.** El fort tiratge interior va tenir aspectes positius: a l'escala de veïns no hi havia una quantitat de fums important i, de fet, l'autoevacuació i evacuació, posteriorment, va ser relativament fàcil per aquest motiu.
- C. Revisió.** Un cop es va entendre la composició espacial de l'escenari (2 blocs amb 4 habitatges, etc.), calia fer una revisió acurada de cadascun i confirmar l'afectació per foc o a les persones.

Es van acabar desplegant un total de 4 instal·lacions d'aigua, amb una estructura de comandament que va requerir implementar el nivell del sistema de comandament SISCOS 3, on:

- **BRAVO-50:** cap d'intervenció
- **DELTA-0:** cap d'operacions
- **ECHO-0:** cap de sector
- **SIERRA-15:** cap de maniobres al bloc 5
- **PAPA-0440 i PAPA-1240:** caps de diferents maniobres interiors al bloc 7
- **ECHO-07** (fora de guàrdia): suport al comandament; enllaç amb autoritats i veïns
- **SIERRA-05** (fora de guàrdia): suport al comandament; coordinació de les companyies de serveis

La gestió després de l'incendi

En total, van resultar afectats 44 habitatges i més de 150 persones. Per aquesta raó, va caldre compilar de forma molt acurada la informació sobre les afectacions a l'hora de poder facilitar una primera valoració i les pautes a seguir de forma ordenada. De forma particular, es tractava d'habitatges que havien resultat afectats parcialment o puntualment, però de forma general l'afectació de serveis afectava tota la finca.

Es van dur a terme reunions informatives amb els veïns en una escola propera, emplaçament facilitat per les autoritats municipals. Hi van participar l'estructura de comandament desplegada, les autoritats municipals i els responsables de les diferents companyies de serveis, telefonia, subministrament de gas, llum, aigua, etc.

Hipòtesi sobre l'origen

El grup d'investigació d'incendis urbans de la Regió d'Emergències Metropolitana Sud (REMS) es va activar i va treballar sobre la localització de l'origen i la propagació de l'incendi.

Fruit de la tasca realitzada, es va aconseguir acotar la localització, hipotètica, fins a situar-la a la galeria interior del pis afectat, on hi havia roba, una rentadora, l'escalfador i la canonada de gas, que també va resultar afectada.

Si bé inicialment una hipò-

tesi conduïa a pensar que la rentadora era la causa de l'incendi i que la canonada de gas trencada va contribuir a la propagació i a augmentar el dard de foc, posteriorment, i amb l'ajuda externa qualificada d'un perit, així com a partir d'unes proves realitzades a les instal·lacions de Gas Natural de l'Hospitalet de Llobregat, aquesta hipòtesi va perdre força, donat que factors com el vector d'oxidació de la rentadora marcava un sentit exterior-interior, i no a l'inrevés, com s'havia suposat.

Judici crític

L'anàlisi d'aquesta intervenció ha permès valorar la intervenció de forma àmplia, en què destaquen els punts següents:

Punts a millorar

1. Comunicació interior

Cal garantir la comunicació interior i la coordinació entre comandaments, tot establint el patró de treball:

- Què s'està fent?
- Què falta per fer?
- Què puc fer?
- Què faltaria per fer?

2. Control d'accessos, ERA, relleu i equip SOS

En aquest servei van treballar 4 línies d'aigua, i de manera simultània ho van fer 3. És molt important garantir el control del personal de cada línia, espe-

cialment l'equip de relleu, ERA i la seva ubicació. Un canvi en les condicions de propagació de l'incendi pot comportar situacions de risc innecessàries.

3. Servei de llarga durada

La càrrega de treball inicial era molt alta, després el servei es va allargar per totes les accions de revisió i sanejament que es van dur a terme.

4. Control de la ventilació

Hem de valorar de forma permanent com afecten les nostres accions (operacions) de forma directa i indirecta sobre la ventilació i, per tant, sobre el comportament de l'incendi.

5. Configuració urbanística

L'accés als blocs es feia per una escala estreta i elevada, fet que va afegir dificultats de maniobres.

6. Cobertura de la REMS

Cal pensar en la cobertura coordinada amb la Sala Central de Bombers (SCB) d'altres unitats bàsiques d'intervenció (UBI), en aquest cas, tant la Regió d'Emergències Metropolitana Nord (REMNI) com els Bombers de Barcelona, que són els operatius més persers.

7. Reunions amb les autoritats

Les reunions informatives són necessàries, però cal que siguin breus i es gestionin sense afectar l'operativitat de l'actuació.

8. GEM

En aquest servei, amb 96 habitatges implicats, la dotació del GEM hauria realitzat tasques d'atenció en zona calenta amb plenes garanties. Aquell dia no disposava de personal.

9. Informació i prevenció a les persones de com actuar en cas d'incendi urbà

L'obertura de portes (finestres, etc.) condicionava l'evolució de la ventilació. Des de l'àmbit preventiu, cal articular fórmules i disposar de personal per fer arribar les pautes de comportament que ens interessen en l'àmbit operatiu.

10. Megafonia adequada

Per a les reunions informatives, cal un megàfon adequat, especialment quan cal dirigir-se a moltes persones alhora (>60).

11. Reportatge gràfic

No disposem d'informacions gràfiques (vídeos) del primer moment, i són molt importants per entendre el que ha succeït i poder establir millores operatives.

Punts a destacar

1. Distribució de comandaments per blocs

Un comandament de referència a cada sector de treball (geogràfic, en aquest cas) suposa la centralització i la gestió de les tasques.

2. Control ràpid del focus principal (4')

Aquest és un factor determinant en l'evolució de l'incendi.

3. Gestió dels veïns

En tot moment els veïns van estar informats sobre les operacions i les tasques que s'estaven duent a terme. Alhora, també els bombers van ser informats perquè tenien el referent a la seva disposició, de forma coordinada amb el grup d'ordre.

4. Coordinació amb les autoritats i responsables municipals

La presència de les autoritats municipals va permetre agilitzar espais d'atenció als afectats.

5. Comunicació amb les companyies de serveis

6. Utilització d'equipaments públics per a la gestió de la informació i atenció als veïns

7. GOLF (GD0 i GE0) amb formació. Gestió resolutiva
El suport que van donar davant el gran volum d'informació i afectacions que s'estaven gestionant de forma simultània va ser cabdal per agilitzar la gestió correcta. Fem esment amb especial èmfasi en la gestió amb el grup d'ordre i les companyies de serveis.

8. Avituallament

Un cop més, una gestió excel·lent en l'anticipació i el seguiment de l'avituallament. Aquest fet sols corrobora la importància de tenir una persona dedicada a les qüestions logístiques de forma diària i contínua.

9. Senyalització dels pisos revisats

El mètode de fortuna utilitzat per determinar els pisos revisats (prop de 96) amb un cinta de bomber va permetre no replicar feines.

10. Reportatge gràfic

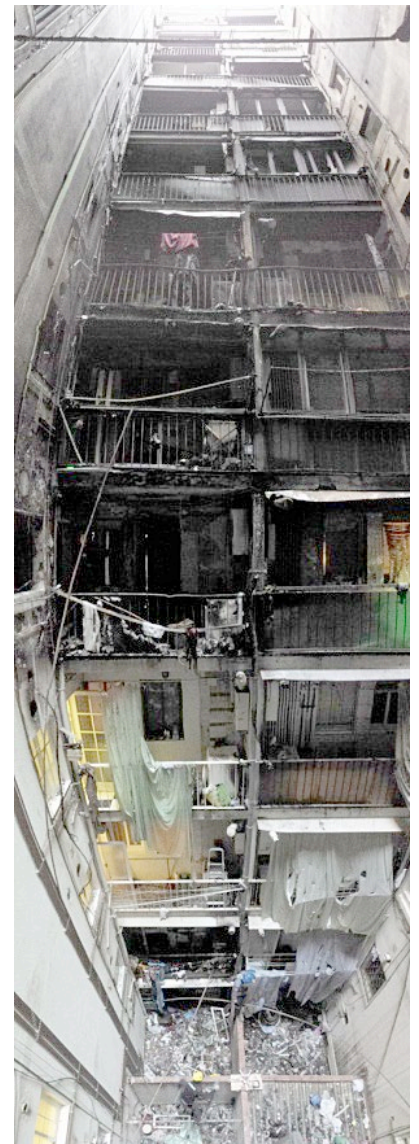
La presència de personal de Bombers a l'hora de recollir informació gràfica (fotografies, vídeos del drone, aixecament del plànol per part del grup d'investigació, etc.) permet assolir un nivell de detall molt alt a l'hora de reconstruir i entendre el servei.

11. Desplegament del SISCOM

En una situació crítica motivada pel nombre de persones afectades i el ressò mediàtic, cal ampliar l'estructura i adequar-la en tot moment.

12. Sortida del Parc de Cornellà amb 2 vehicles

Tot i sortir com a ajuda a HOS, el bon coneixement del territori va fer que COR arribés primer i amb tota la dotació ■

Moisés Galán Santano

Sotsinspector
Cap de l'Àrea d'Operacions de la REMS

Emergència química

Eren les 9.37 a Igualada...

Eren les 9.37 a Igualada. Un núvol, d'un color taronja preocupant, ascendia molt ràpidament cap a l'atmosfera des del polígon Les Comes. Quelcom de greu havia passat a les instal·lacions industrials de l'empresa SIMAR, afectada per la normativa SEVESO i dedicada a l'emmagatzematge i distribució de productes químics.

Tota la dotació de guàrdia, més el cap de parc, fan sortida amb quatre vehicles (1 BRP, 1 BNP 1 AES i 1 UPC) en direcció a la zona de l'accident. En paral·lel, la Sala de Control de la Regió d'Emergències Metropolitana Sud (SCREMS) activa una sortida ampliada amb la incorporació, entre d'altres, del furgó de risc químic (FRQ) i, per les informacions rebudes al Parc d'Igualada i les trucades procedents del 112, es passa avís de la gravetat que la situació sembla tenir a la Sala Central de Bombers (SCB), la qual, al seu torn, avisa el Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT). Els comandaments i operadors de guàrdia de l'SCREMS—i també de l'SCB—, paral·lelament, experimenten una situació crítica i angoixant pel fet que en el moment d'entrar l'alarma, i durant les dues hores següents, han de gestionar l'emergència a cegues, és a dir, sense disposar dels sistemes informàtics de gestió operativa habituals, ja que tots han caigut. No funciona l'aplicació d'informació geogràfica GIS ni el programa de gestió "Despatx". Tampoc la intranet ni Internet. La xarxa de comunicacions Rescat i Telefonia sí que es mantenen operatives. Murphy sembla entrar també en escena.

Imatge a l'arribada de la primera dotació de bombers

La primera sortida, en arribar al lloc, troba un cel rogenic pel núvol que continua projectant-se des de l'interior de la indústria i molta gent a l'exterior de la instal·lació. Al lloc ja hi són els Mossos d'Esquadra, la Policia Local i recursos del Sistema d'Emergències Mè-

Imatge a l'arribada de la primera dotació de bombers

diques (SEM). També hi ha l'alcalde d'Igualada, a qui l'accident ha agafat en trànsit per la rodalia. Molta expectació i confusió, acompanyada de poca o nul·la informació del que ha passat. Les accions d'ECHO-8 i del PAPA de la primera dotació que arriba al sinistre intenten reduir la incertesa de la situació a partir d'aconseguir informació: el SEM informa que dues persones han estat evacuades a l'hospital; els primers bombers

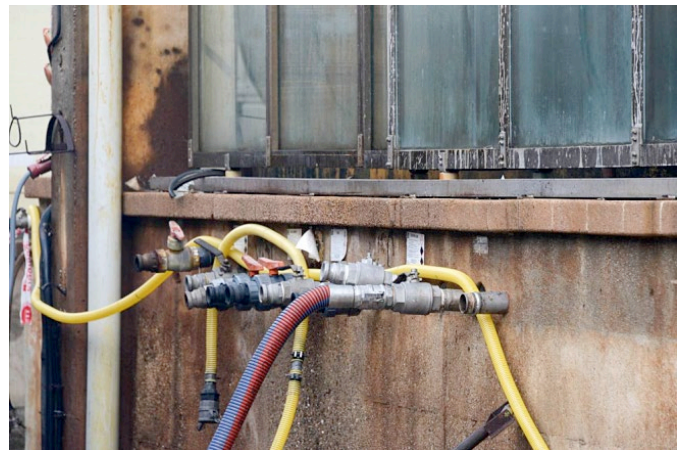
a entrar a les instal·lacions no veuen flames ni incendi; localitzen el responsable de l'empresa, però no treuen l'entrellat de què és el que està passant. La fuga de productes gasosos i de color ataronjat continua ascendent i ampliant-se al cel de la conca d'Òdena. El comandament de Bombers, cap de la intervenció en aquells moments, no dubta a establir la consigna de confinament per a la població d'Igualada, Òdena i Santa Margarida. Així ho comunica tant als grups actuants i les autoritats presents a la zona d'intervenció com a l'SCREMS i a DELTA-0

El comandament de Bombers no dubta a establir la consigna de confinament per a la població d'Igualada, Òdena i Santa Margarida

Efectes de l'explosió a l'interior de l'empresa
(foto: Jordi Garcia)

La primera dotació d'Igualada entren a les instal·lacions equipats amb N1. Un cop dins la indústria, la visió que tenen des del passadís central és la d'un camió cisterna amb el codi de perill 80 i codi de producte 2031 emplaçat a la zona de descàrrega situada al costat d'un parc de dipòsits atmosfèrics. La mànega de descàrrega continua connectada. El camió cisterna no sembla que tingui cap tipus d'afectació. En canvi, sí que es veu afectat un dels tancs que estan delimitats per una mateixa cubeta de contenció. Aquest dipòsit té la part superior trencada i despresa. També s'observa que una part de la coberta lleugera de fibrociment que queda per damunt dels dipòsits també s'ha trencat i ha caigut a terra, com també ho han fet tres o quatre biguetes de ciment armat, que han quedat al costat del camió cisterna. Veuen també una bastida que envolta diversos dipòsits i que fan sospitar que s'hi estaven fent tasques de manteniment.

Zona de connexió de les mànegues de descàrrega
(Jordi Garcia)

Imatge aèria de l'empresa durant l'actuació

Des del primer moment, els primers comandaments i dotacions van fixar molt correctament les bases dels principals criteris i objectius a assolir

D'aquesta primera inspecció, fan una comunicació a l'SCREMS en què informen que l'explosió s'ha produït en un dipòsit identificat amb codi ONU 1779, que el camió cisterna transportava un producte amb codi ONU 2031 —més tard identificat com d'àcid nítric— i que s'ha vist afectada una canonada que portava el producte ONU2582. En un primer moment, només s'identifica el codi, no el producte. Posteriorment, i molt lentament per manca d'informació fiable, s'anirà confirmant com a hipòtesi de treball el possible error en la connexió de la mànega de descàrrega de la cisterna a un dipòsit que contenia un altre producte.

Igualment, el cap de la intervenció ordena el tall del subministrament elèctric de la indústria i es tanquen també les vàlvules que troben obertes, s'implanta una primera zonificació de l'Àrea General d'Operacions

(AGO) i es fa sortir tothom de la zona calenta, al mateix temps que es demana a Mossos que tallin els accessos rodats al polígon Les Comes.

L'emanació de gasos des dels dipòsits de l'interior de la indústria ja ha cessat. El terra està entollat de líquid. El núvol que identifiquem com a tòxic es manté estratificat a l'atmosfera en alçada, fruit de la inversió tèrmica existent a la zona. Es desconeix encara la casuística de l'accident, però a l'interior de la indús-

Imatge del núvol estratificat

tria la situació comença a estabilitzar-se. El veritable problema es localitza ara a l'exterior de la instal·lació, levantant amenaçadorament sobre el cel d'Igualada i poblacions veïnes, amb una afectació potencial sobre unes 60.000 persones.

L'únic treballador que tenia un coneixement detallat de les instal·lacions afectades estava ingressat a l'hospital d'Igualada en observació

L'Atzar —o la sort— seria la paraula que, en part, millor explicaria l'evolució favorable d'aquesta emergència. Que la fuga tòxica, resultat d'una violenta reacció exotèrmica ocasionada per la barreja incorrecta de diferents productes corrosius, ascendís per temperatura i densitat a capes mitjanes de l'atmosfera i no es quedés a cota rasant és un aspecte que, de cara a la intervenció i a la seguretat de la població, no podem obviar. Com tampoc podem obviar el fet que aquell dia hi havia una clara inversió tèrmica a la conca d'Òdena, que va permetre que els productes que formaven aquest núvol tòxic i calent s'acomodessin

estratificadament a una certa altitud per damunt de l'aire fred que hi havia a les cotes baixes. De segur que la inversió, i per tant la manca de vent, va mantenir durant més estona el núvol, però el va retenir a una alçada suficient perquè no significués un perill imminent per a la seguretat de la població.

Circumstàncies totes elles que no poden desmerèixer en cap cas la feina feta pel que fa al desenvolupament de la intervenció realitzada. Les decisions preses i les

accions executades van ser les millors dins del repertori d'opcions possibles, donada la situació que es va viure operativament. Arribats a aquest punt, i com a reflexió principal, podem concloure que cal situar el principal aprenentatge operatiu d'aquesta actuació en el fet que, des del primer moment, els primers comandaments i dotacions van fixar molt correctament les bases dels principals criteris i objectius a assolir. Els comandaments que es van anar incorporant ho van tenir fàcil, ja que només calia anar consolidant el camí traçat pels comandaments que els

havien precedit. La resta de comandaments que es van anar incorporant a aquest servei només van haver d'aprofundir i consolidar els objectius fixats en el pla d'actuació inicial.

Garantir la seguretat de la població era l'objectiu prioritari i el confinament, la millor consigna. I així va fer-se des del primer moment, i de forma sincronitzada, per part tant dels comandaments presents a l'escenari de l'emergència, com dels que eren a l'SCREMS i dels que s'anirien incorporant ja sigui a l'SCB com al consell assessor del CECAT. Precisament va ser el CECAT qui

Reconeixement de les instal·lacions amb personal de l'empresa (Jordi Garcia)

va activar el Pla d'emergència exterior del sector químic de Catalunya (PLASEQCAT) en emergència a les 10.26, tot i no especificar-ne la categoria, però sí que va recomanar també el confinament a cinc municipis: Igualada, Òdena, Santa Margarita de Montbui, Jorba i Vilanova del Camí.

Operativament, a més de l'activació dels furgons FRQ, equips de respiració autònoma (ERA) i comandament, cal destacar l'activació —posteriorment valorada com a clarament insuficient— de 6 unitats de recerca i salvament. El nom vol identificar vehicles lleugers UPC integrats per tres bombers —aquesta seria la dotació considerada com a ideal— i equipats amb ERA, amb dispositiu per acoblar caputxa de rescat, que tenien l'objectiu de poder localitzar, donar assistència i traslladar a zones segures les persones que es poguessin veure afectades pel núvol tòxic. Cal pensar que, en aquest tipus de fuites tòxiques, els bombers, malgrat les mancances en determinats equipaments, som l'únic grup actuant amb capacitat per poder configurar aquest tipus d'unitats amb l'objectiu d'assistir la població que pugui veure's afectada.

Un cop superada la fase inicial més crítica de l'emergència, i donat que el núvol tòxic suspès a l'atmosfera es mantenia a una certa alçada i s'anava dissipant lentament, i per tant el perill per a la població anava també reduint la gravetat avaluada inicialment, es van començar a fixar nous objectius en el pla d'actuació. Ara el que tocava era plantejar com eliminar els productes que s'havien barrejat a la cubeta de contenció del parc de tancs atmosfèrics. En les primeres fases de l'emergència ja s'havien seccionat algunes vàlvules, s'havia fet un segellat amb escuma i s'havien establitzat alguns focus de vapor a l'interior de la cubeta. Ara el que calia era retirar aquests productes per tal

d'eliminar qualsevol situació de risc.

Cal destacar dos aspectes singulars. En primer lloc, que l'únic treballador que tenia un coneixement detallat de les instal·lacions afectades estava ingressat a l'hospital d'Igualada en observació, donat que va ser un dels dos treballadors —ell i el transportista— afectats en el moment de l'accident. Va caldre no només fer-li algunes visites a l'hospital per consultar-li aspectes i qüestions concretes de la zona dels dipòsits, sinó que, fins i tot, amb el consentiment mèdic corresponent i acompanyat per integrants del SEM-ORCA, va fer una explicació de les característiques de la instal·lació als comandaments de Bombers, amb l'objectiu que es poguessin continuar les tasques pendents. En segon lloc, i no per això menys transcendent, és la manca de col·laboració amb Bombers dels màxims representants de l'empresa afectada, els quals, i malgrat els diferents requeriments que se'ls van fer, no van facilitar, en els moments crítics de l'emergència, cap tipus d'informació de rellevància ni sobre els productes implicats ni sobre la casuística dels fets que condueixen a l'accident.

Les tasques de transvasament es van perllongar durant tota la tarda i no van finalitzar fins a la retirada dels recursos prop de les 24.00. Va ser una actuació lenta, però en aquest moment la fase crítica de l'emergència química ja s'havia donat per resolta i, per consegüent, s'havia anul·lat la consigna de confinament i s'havia reduït força la zona d'exclusió al voltant de la indústria afectada.

Les maniobres de transvasament van ser lentes, tant per les dificultats a l'hora de disposar dels elements de transvasament més idonis (va haver de venir un segon camió cisterna, donat que el primer no complia compatibilitat de valvuleria davant productes tòxics), com per la infinitat de gestions que es van haver de fer entre les diferents agències de gestió de residus i empreses transportistes (cal destacar el paper del comandament responsable de la Divisió d'Operacions en Riscos Tecnològics). De fet, per tal d'intentar agilitzar aquestes tasques de transvasament, es va fer una primera maniobra consistent a transvasar a dipòsits de 1.000 litres. Va caldre organitzar un nombre important d'equips de treball mixtos (bombers i treballadors de l'empresa).

Organitzativament cal tenir present que hi van participar un total de 28 vehicles i 90 bombers procedents de 5 regions d'emergències (REMS, REMN, RELL, REC i REG); que es va realitzar la coor-

Maniobres de transvasament

Imatge d'uns dels debrífings

dinació entre 4 nivells de centres de comandament i coordinació operativa (CCA i CCB, SCREMS, SCB i CE-CAT); que es va establir un nivell 3 de SISCOM, amb desplegament de la major part de funcions gràcies a la incorporació d'un volum important de comandaments sobre el terreny (2 BRAVO, 3 DELTA, 3 ECHO, 2 SIERRA i 10 PAPA) i també pel que fa a sales de control (1 DELTA a SCREMS, 1 ALFA-0 a SCB i 1 BRAVO a CE-CAT), garantint una coordinació i gestió de la informació més que notable.

Sobre la toxicitat del núvol, un cop consultats els experts en riscos tecnològics, no tenia discussió tècnica possible, donat que qualsevol concentració d'òxids de nitrogen (com era el cas) obliga a definir el núvol com a tòxic. Difondre informacions segons les quals el núvol no era tòxic, sinó que era només irritant o corrosiu, són, des del punt de vista tècnic, un pur error. El que era evident, també, és que els efectes tòxics en les persones depenien de la concentració que es pogués respirar. Per tant, com menor exposició al risc, menor perill de toxicitat. Per consegüent, la millor mesura de protecció a la població era el confinament.

El confinament fou la mesura de protecció a la població més adequada i la consigna marcada des de Bombers des de l'arribada de les primeres dotacions a lloc.

En aquest punt, cal assenyalar una altra de les lliçons apreses: des de Bombers, en aquest tipus d'emergència, no podem minimitzar el potencial tòxic del núvol per evitar un cert nivell d'alarma (per exemple,

considerar excessiu el confinament o parlar d'"irritant" o "corrosiu" en lloc de "tòxic"). Atesa la impossibilitat de conèixer quines eren les substàncies que havien intervingut en la formació del núvol, calia treballar amb la pitjor hipòtesi possible (toxicitat) i donar la consigna de confinament com la millor mesura de protecció a la població.

En cap cas podem adoptar la praxi de la desinformació, malgrat les pressions que puguem rebre per part d'altres actuants, autoritats, titulars de la instal·lació, etc. En cap cas Bombers no podem redefinir les característiques químiques i toxicològiques de determinats productes químics. Una altra qüestió és la capacitat que tenim Bombers de poder determinar les característiques de certs productes o substàncies a l'atmosfera, que en el cas d'Igualada fou nul·la. Els bombers hem de vetllar per la seguretat i salut dels ciutadans, els quals han de conèixer la realitat de la situació a través nostre, si l'àmbit de competències així ens ho assigna. Ells tenen el dret de demanar-ho, nosaltres l'obligació de fer-ho ■

Atenció als mitjans de comunicació (Jordi Garcia)

Ferran Sansano, sergent, cap de parc de Martorell, ECHO-0
Mercè López, sotsinspectora, cap de la Unitat de Gestió, DELTA-0

Joan Rovira, inspector, cap de la Regió d'Emergències Metropolitana Sud, BRAVO-50

Ferran Beltran, sergent, cap de parc d'Igualada, ECHO-8

Emergències veterinàries

Segons la Carta de serveis dels Bombers de la Generalitat de Catalunya, entre els serveis que es presten hi ha la intervenció en sinistres o situacions d'emergència on es pot actuar per tal de dur a terme el salvament d'animals, a més de l'atenció sanitària immediata en el lloc del sinistre. Si per salvament o rescat s'entén l'acció de treure algú o alliberar-lo d'una situació perillosa, per definició es pot aplicar als animals de la mateixa manera que a les persones. Tots els estaments administratius tenen molt clar que davant una situació d'emergència amb persones implicades s'ha de recórrer a l'activació d'una unitat d'atenció sanitària. Ara bé, s'ha previst fins ara el fet que als animals també se'ls pot prestar aquest tipus d'atenció, donat el cas?

Segons el Decret 183/2007,¹ una de les funcions que ha d'exercir la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments (DGPEIS) és la de contribuir a la garantia de la protecció de les persones, els béns i el medi ambient davant de qualsevol situació d'emergència. Donat que el medi ambient comprèn no només l'espai en què es desenvolupa la vida sinó també els éssers vius, es pot resol-

dre que la protecció dels animals s'inclou en aquest apartat. A més, la Divisió de Grups Operatius Especials (DGOE), segons el mateix Decret, pot identificar, desenvolupar i implantar noves estratègies d'intervenció específiques i proposar els recursos i equipaments associats, al mateix temps que ha d'assessorar i prestar el servei d'assistència sanitària als afectats per l'emergència. Aquesta assistència persegueix la prevenció i la promoció de la salut o bé la reducció i l'eliminació del malestar, la malaltia o el dolor que, en el cas dels animals, seria l'equivalent a la prestació donada per un veterinari.

Així doncs, la resposta lògica de la DGPEIS davant una situació d'emergència en la qual hi ha animals implicats hauria de ser activar personal especialitzat de la DGOE per d'avaluar el servei i prestar l'atenció sanitària específica, si fos necessària.

Malauradament, aquesta deducció no és la que s'ha aplicat fins a dia d'avui en la pràctica totalitat dels rescats amb animals implicats. Les solucions aplicades han estat portar a terme el salvament mitjançant els bombers (no especialitzats) que arriben a lloc, en la gran majoria de casos; recórrer a l'ajuda dels veterinaris privats, esporàdicament; demanar ajut als veterinaris del Zoològic de Barcelona, de forma molt excepcional, o avisar el cos d'Agents Rurals (CAR). Aquests últims, ja sigui per la legislació que afecta directament el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DARPAM) al qual pertanyen, el Decret 336/2011,² o per la que regula el mateix CAR, el Decret 266/2007,³ tenen la funció de protegir la fauna, i també poden fer-ne la captura, el trasllat i l'alliberament, però no s'inclou el salvament ni la possible actuació medicosanitària que es pugui dur a terme en situacions d'emergència.

Si a tots aquests temes legals hi afegim que el Decret legislatiu 2/2008,⁴ que inclou la Llei de protecció animal, considera una infracció amb sanció que qualsevol persona física o jurídica, per acció o per omissió, no doni als animals l'atenció veterinària necessària per garantir-ne la salut, i que la Llei 29/2006⁵ exigeix que l'administració dels medicaments la faci directament un veterinari o es faci sota la seva supervisió directa, s'arriba a la conclusió que més amunt ja s'ha apuntat: la presència de personal veterinari en situacions d'emergència és obligatòria si es vol fer un salvament com cal.

Component humà

Ara farà set anys que, com a veterinari i bomber voluntari adscrit al Parc de Matadepera, vaig començar a prestar esporàdicament els meus serveis específics sanitaris en situacions d'emergència en què hi ha animals implicats. Quatre anys més tard, s'hi van afegir dues veterinàries més, adscrites a la Sala Central de Bombers, per tal de poder començar a donar forma a un grup que pogués arribar a cobrir qualsevol tipus d'emergència. I farà gairebé un any que el grup també pot comptar amb l'assistència de quatre auxiliars formats per a aquest tipus d'actuacions, també bombers voluntaris del Parc de Matadepera.

L'elecció del personal integrant del grup va ser fruit de la necessitat creada per les actuacions amb animals implicats que no es podien resoldre pels mitjans utilitzats fins ara. Al començament era l'únic bomber que figurava com a veterinari dins l'especialitat al qual

es recorria com a mesura d'últim recurs, encara que moltes vegades per motius de desconeixement de la meua existència. El fet d'atendre els serveis sol i en circumstàncies que no eren les més favorables, pel retard en l'activació, va generar l'adhesió de més personal professional del sector. La selecció dels components del grup no és fàcil: s'ha de ser versàtil quant a les espècies d'animals que es poden arribar a atendre, adaptable a qualsevol situació d'emergència i tenir una disponibilitat que permeti cobrir les 24 hores del dia els 365 dies de l'any. Està clar que els tres veterinaris que actualment formem el grup, juntament amb els auxiliars, ho tenim difícil per organitzar-nos tenint en compte que tenim una activitat laboral principal a què hem de donar prioritat, però hem estat capaços de coordinar una graella de guàrdies per poder donar atenció telefònica i, si fes falta, fer cap al servei.

Organització

El fet de tenir el grup organitzat i estructurat no implica de forma immediata poder sortir als serveis. Per això cal que hi hagi un procediment d'activació en què es descriu com s'ha de fer el requeriment d'aquest recurs específic. Així, el 17 de novembre del 2014, mitjançant comunicat intern, es va fer arribar als caps de guàrdia de la Sala Central de Bombers (SCB), als caps de les regions, als caps operatius i als caps de divisió, a més d'altres estaments administratius, el que seria el procediment a seguir per tal d'activar-nos com a veterinaris per a actuacions de caràcter urgent en salvament d'animals en què es requereixin tasques de sedació o eutanàsia. Els principis bàsics són que l'activació s'ha de sol·licitar a l'SCB i que cal disposar d'un vehicle amb conductor del Parc de Matadepera

o, si no n'hi ha, la Regió d'Emergències Metropolitana Nord haurà de facilitar-ne un. Aquest últim punt respon al fet que Matadepera constitueix l'arc de suport de les actuacions veterinàries, ja que, com he dit anteriorment, estic adscrit a aquest parc, de la mateixa manera que ho estan els components que actuen com a auxiliars d'assistència veterinària. A més, el procediment també dona instruccions sobre la disponibilitat d'una ambulància a petició nostra durant l'actuació del grup quan aquesta requereixi anestèsia o eutanàsia.

Els recursos que en un principi s'ha determinat activar són un mínim de tres bombers, entre veterinaris i auxiliars, amb els seus respectius EPI i material específic. Aquest material forma part de l'assortiment d'eines i de la farmaciola propis, és a dir, els que faig servir en la meua activitat professional diària. En ser un grup que encara s'està organitzant, no es disposa d'una gran partida pressupostària per equipar-lo, tot i que des de la DGOE ja s'estan posant mitjans per ajudar-hi. Durant un servei de salvament animal es pot arribar a utilitzar material de qualsevol tipus i s'ha de disposar d'una gran varietat de recursos per poder donar solució a la situació. Entre el material més utilitzat hi ha unes xarxes de contenció de 50 metres de longitud i 2 metres d'alçada, una sarbatana i una pistola anestèsica per poder administrar els fàrmacs anestèsics a distància mitjançant dards, una peça de tracció destinada al salvament de grans animals (èquids, bòvids) en alçada o profunditat, cordes i capçades, material per prestar primers auxilis sanitaris i una varietat de fàrmacs, principalment anestèsics, amb un ventall d'actuació de múltiples espècies.

Integració

El grup de veterinaris tenim molt clar que els serveis als quals assistim formen part d'una integració d'actuacions amb altres grups, ja sigui del mateix cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya, com d'altres direccions generals o departaments. Així, es treballa conjuntament amb el cos d'Agents Rurals per fer vetllar la legislació sobre la protecció animal.

Aquesta integració s'ha volgut fer arribar més enllà de les actuacions puntuals i s'ha transformat en una comunicació de coneixements interna dins el cos de Bombers. Durant aquest mes de març, hem fet cursos de formació per als components del GRAE M. El contingut ha inclòs comportament i maneig de les diferents espècies animals, materials i tècniques que es poden aplicar en el salvament animal, així com unes hores de contingut pràctic durant les quals s'ha pogut treballar algunes tècniques explicades en la teoria. La finalitat d'aquesta formació no és una altra que donar coneixements i recursos

al personal que pot arribar a assistir a una situació d'emergència en la qual hi hagi implicats animals, perquè qualsevol bomber pugui treballar amb més coordinació amb nosaltres i a l'inrevés. La màxima aspiració d'aquesta iniciativa és que aquesta formació pogués arribar a tots els components del cos de Bombers perquè tothom aprofités aquests coneixements en les actuacions a les quals puguin assistir.

Arran de les actuacions que hem viscut fins ara, hem fet pràctiques específiques per configurar una formació continuada aplicada a la nostra especialitat. Així, el mes de febrer vam contactar amb uns carrossers de camions i remolcs de bestiar domèstic que ens van ensenyar tots els "secrets" d'aquests vehicles perquè, quan ens tornem a trobar en una situació d'accident de trànsit, no només fem la nostra feina de forma més eficient, sinó també més segura.

Actuacions

Des que el 24 d'abril del 2013 set senyors van decidir entrar al lateral de la C-58, fet que va provocar la primera activació "oficial" del grup, els serveis han augmentat de freqüència. El factor clau en tota actuació és solucionar el problema generat de la manera més ràpida i eficient possible, i aquest principi és el que s'intenta aplicar en cada un dels serveis als quals s'ha acudit.

Les actuacions realitzades fins al moment han comportat una àmplia tipologia de serveis, entre les quals destaquen les assistències en accidents de camió de porcs domèstics amb més de 200 animals per camió; les assistències en accidents de camió de vedells amb més de noranta animals per vehicle; les assistències de salvament de gossos en pous, una de les quals es comparteix amb assistències per gos perillós, i una assistència per un ramat d'ovelles precipitat en ser atacat per gossos. Evidentment, els serveis més complicats són els que tenen involucrats col·lectius d'ani-

mals, ja que s'ha d'intervenir en tots i cada un dels individus, però també és cert que no tenen el mateix caràcter d'urgència que la situació en la qual un gos perillós no deixa que ningú s'hi apropi, ni tan sols el seu propietari, a qui ja ha mossegat.

Així doncs, quines serien les situacions que haurien de suscitar que l'SCB activés el recurs de veterinaris i auxiliars?

- Animals implicats, víctimes o circulant fora de control i que representen una situació de risc en vies de comunicació (urbanes i interurbanes, ferroviàries)
- Animals atrapats (avencs, pous, forats, esllavissades, allaus de neu, inundacions), aïllats o incomunicats,

o que no puguin sortir (llacs o embassaments)
 – Animals dins de construccions, habitatges (edificis públics i privats), granges, indústries, etc. que es trobin en situacions de foc, esfondraments...

Com a veterinaris que som volem fer honor al nostre jurament hipocràtic desenvolupant la nostra professió amb consciència i dignitat, sent la salut i la vida dels animals la primera de les nostres preocupacions. Com a integrants del cos de Bombers de la Generalitat, donarem compliment al valor de vocació de servei públic i professionalitat. I, com a companys dels lectors, us convidem a demanar els nostres serveis quan cregueu que facin falta ■

1. Decret 183/2007, de 28 d'agost, d'estructuració de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació i d'organització operativa i territorial del cos de bombers de la Generalitat de Catalunya.
2. Decret 336/2011, de 10 de maig, de reestructuració del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.
3. Decret 266/2007, de 4 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament del Cos d'Agents Rurals.
4. Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de protecció dels animals.
5. Llei 29/2006, de 26 de juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris.

Francesc Closa

Doctor en veterinària
 Bomber voluntari del Parc de Matadepera

Investigar i analitzar els sinistres en els quals s'intervé

Ho fem prou bé? Pot millorar?

El destí del que fem els bombers

En tota actuació, l'alertant o persones afectades pel sinistre són els primers destinataris del que fem els bombers; però hi ha uns segons destinataris: la ciutadania. En general, la ciutadania local té interès a saber el que ha passat; la ciutadania més global també ho vol saber en grans catàstrofes, però per a les coses menudes en té prou amb un seguiment estadístic.

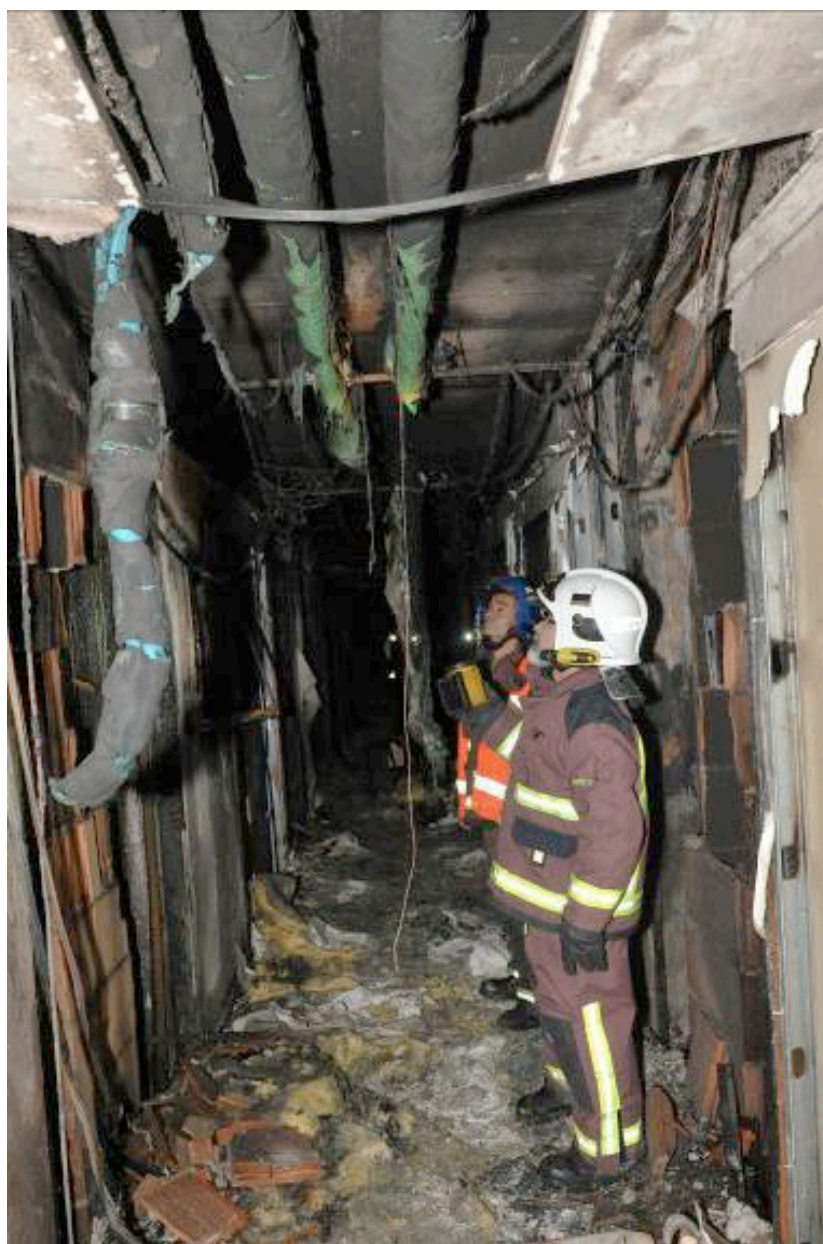
A més, hi ha uns tercers destinataris de la nostra actuació: el "sistema" (equilibri o justícia social), que s'engega per escatir responsabilitats o rescabalar a qui correspongui dels danys i les pèrdues ocasionades. També hi ha uns quarts, cinquens o sisens destinataris: els actuants (cos de bombers, de policia i sanitaris). Necessitem autoalimentar el coneixement i transmetre les experiències viscudes, i això ha de servir per millorar o simplificar protocols per a futures actuacions semblants.

Ara bé, també són destinataris de la nostra actuació els poders públics del legislatiu i l'executiu, que posseeixen les garanties de seguretat de la ciutadania i tenen la capacitat per legislar i regular sobre els riscos en què ens correspon actuar.

Ho fem prou bé?

Abans de respondre si ho fem prou bé, ens hem de preguntar si els destinataris enumerats anteriorment reben el que els cal o obtenen el que necessiten o necessitem tots plegats.

Dels primers (els afectats), ho sabem directament en acabar l'actuació; dels segons (la ciutadania), ens arriben inputs pels serveis de comunicació i premsa o bé ens comparem amb serveis i publicacions d'altres territoris. Amb els tercers, hi tenim una relació formal o escrita que es focalitza en la mobilització efectuada; si cal més, esperem a rebre el requeriment que ho reclamem

o ens citi a declarar.

Pel que fa a l'autoalimentació, en diem "retorn d'experiència", i aquí es treballa exhaustivament amb el personal actuant, servei per servei, però sols en casos

destacats, sigui per la magnitud dels danys o per dificultats no esperades. Ens servim de la tecnologia al nostre abast, però necessitem obtenir informacions més o menys protegides que estan en altres administracions (als ajuntaments hi ha el padró, la informació urbanística i d'activitats econòmiques; la parcel·laria és al cadastre) i els plànols de l'edifici també es poden obtenir per diverses vies, però sempre requereix d'una dedicació important, que rendibilitzem en sessions de divulgació internes, o públiques en casos excepcionals.

Al poder executiu, la informació li arriba per l'operativa de comandament establerta i directament de les bases de dades registrades en cada actuació. És la mateixa informació que tindrà o podrà tenir el legislatiu, en funció de la seva pròpia dinàmica d'interès.

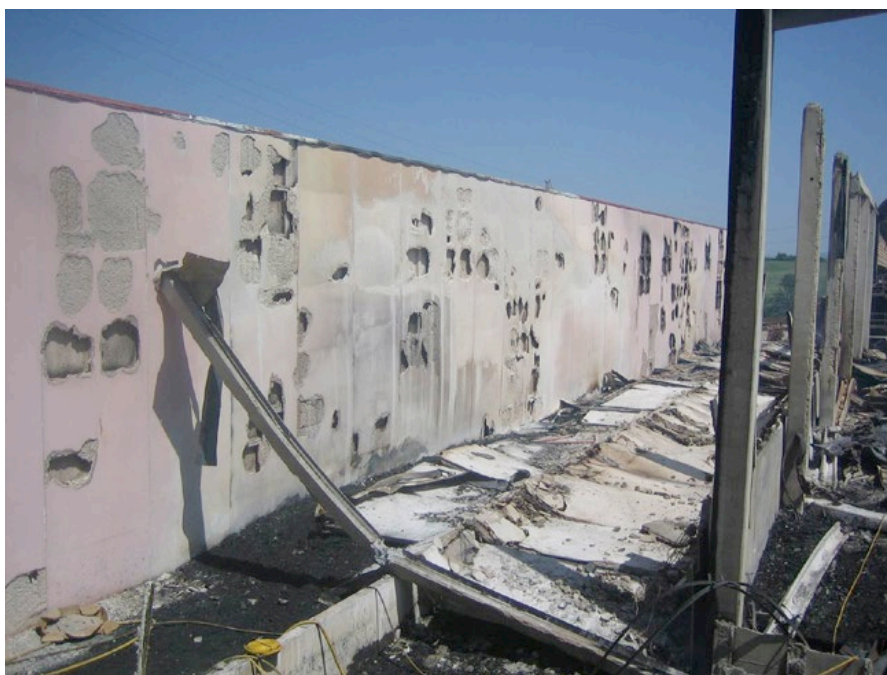
Finalment, m'atreveixo a afirmar que, comparats amb altres pobles del nostre entorn, ho fem en uns termes de mitjana satisfactòria. No obstant això, dins el col·lectiu dels bombers, també d'Europa, està creixent una preocupació molt justificada: els incendis es desenvolupen a major velocitat i quan s'arriba al lloc, en molts casos, no es pot actuar amb la mateixa contundència que s'actuava anys enrere. Alguna cosa està canviant i no tenim dades pròpies que ens permetin demostrar-ho.

Pot millorar?

La resposta és categòrica: sempre es pot millorar si ens fixem en les mancances actuals i en les esperances de futur; la resposta no ha de canviar encara que ens fixem en els recursos disponibles o la previsió de despesa: la millora també és possible sense grans inversions.

Per conèixer les mancances, en termes d'investigació i anàlisi de sinistres, el primer que cal és fixar-nos en el detall del que es registra de les actuacions avui per avui:

El sistema informàtic que centralitza la informació de les actuacions recull dades que es poden exportar i tractar sobre l'alarma entrant, l'activació de recursos, el lloc d'actuació i una relació de persones, vehicles o matèries perilloses implicades. A més, incorpora anotacions de les incidències o comunicacions generades fins a la finalització de l'actuació;

aquestes anotacions es fan sobre camps de text lliure i no són quantificables.

Així, finalment, la publicació que resumeix l'activitat dels Bombers (Memòria anual) plasma detalladament el nombre i la tipologia de sortides efectuades, la distribució territorial i temporal, els recursos assignats i els temps d'actuació. Això és el que el bomber veu resumit i publicat pels mateixos comandaments sobre la seva feina, sempre perillosa, que en massa ocasions repercuteix en la seva estabilitat familiar.

Aquest resum porta que l'actuació es limiti al concepte de *apaga y vámonos*, tot i sentir la necessitat vital de poder-nos explicar el perquè del que ha passat; s'acostuma a fer darrere el camió mentre ens recuprem de l'esforç realitzat i altres companys recullen el material. Aquestes explicacions no queden registrades i no es poden analitzar ni quantificar.

Estem parlant, per donar un exemple en incendis d'interior, de la magnitud de l'incendi en arribar-hi, del lloc on presumim que s'ha iniciat, de la causa més probable d'iniciació; també de la classe d'edifici en relació amb el comportament al foc, del nombre de persones que s'han vist afectades pel dany ocorregut i el lloc que ocupaven, així com un seguit d'informació quantificable sobre l'actuació efectuada, volums d'aigua i cabals d'intervenció utilitzats, etc., que han de permetre una comparativa exhaustiva entre serveis i territoris.

En resum, crec que ens cal incentivar el concepte d'*apaga i investiga* ■

Miquel Rejat Rodriguez

Inspector
Coordinador del Sistema d'Investigació de Sinistres

25 anys del GEM

L'embrió de l'actual Grup d'Emergències Mèdiques (GEM) cal buscar-lo dins i fora del cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya

L'any 1985, tot just ara fa 30 anys, es va posar en marxa una prova pilot per implementar la xarxa de transport secundari de malalts crítics entre hospitals. L'experiència es va estendre, també, a l'àmbit de l'assistència primària a víctimes de diferents sinistres i a l'evacuació posterior a centres sanitaris. Mitjançant un conveni entre la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments i l'Hospital Clínic de Barcelona, es va establir durant els dies de Setmana Santa una guàrdia mèdica permanent al Centre d'Informació i Coordinació Operativa de Catalunya (CICOC), equivalent de l'època de l'actual Sala Central dels Bombers, amb seu a les instal·lacions de Bellaterra. Entre els dies 4 i 8 d'abril es van atendre 19 serveis. Pel que fa a personal, el pla va comptar amb tres metges: un del Departament de Sanitat i Seguretat Social, un altre del cos de Bombers i un tercer de l'Hospital Clínic. Aquest mateix hospital va aportar, també, anestesiòleg i material clínic divers. La Creu Roja hi va contribuir amb dues ambulàncies medicalitzades, conductors i infermers, mentre que el cos de Bombers hi destinava l'helicòpter medicalitzat Bölkow 105. El resultat es va considerar positiu, de manera que el que havia començat com a una prova es va acabar prolongant fins al 31 de desembre d'aquell mateix any. En total, fins a aquella data, es van atendre 897 serveis.

L'any següent, el pla es sofisticava una mica més, es prolongava en el temps i esdevenia el que en l'època es va conèixer com a Sistema de Coordinació d'Emergències Mèdiques (SCEM), i que acabà comptant amb la participació de la Direcció General de Trànsit estatal per tal de potenciar l'assistència a les víctimes d'accidents en carretera. Segons dades del Departament de Sanitat i Seguretat Social, tan sols el 1987 es van atendre 3.547 serveis i es van fer 2.178 trasllats de pacients crítics amb UCI mòbil o amb helicòpter medicalitzat.

Aquell mateix any, però, Sanitat va voler crear el seu propi servei de trasllats interhospitalaris. S'estava gestant el que avui és el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM). El cos de Bombers, però, va continuar prestant aquest servei de trasllats secundaris entre hospitals mentre Sanitat no acabava d'instituir la seva pròpia eina. Per a això, va contractar el personal mèdic que fins a aquell moment havia participat en el programa pilot iniciat el 1985 i els va nomenar bombers voluntaris de l'escala especial. Quan finalment es crea el SEM, la Direcció General renuncia a fer els trasllats interhospitalaris i es dedica tan sols a fer els serveis de tipus primari (en el mateix lloc del sinistre) d'accidents de trànsit, de víctimes de grans sinistres i d'accidents de muntanya, i l'evacuació posterior. També, i com a part fonamental de la seva feina, l'atenció mèdica al personal del cos. Som a l'any 1989, el GEM quedava perfilat i passa a dependre del Servei d'Inspecció de la Direcció General, sota les directrius

del doctor Ramon Prat, que s'havia entestat en la lluita per aconseguir que s'instaurés a Catalunya el model d'emergències sanitàries que funciona en països com França i Alemanya, on l'atenció a les víctimes de diferents sinistres la fa personal dels Bombers, mentre que el servei d'estil 061 s'ocupa de les atencions domiciliàries.

Els primers metges contractats del GEM van ser Antonio Benavides, Xavier Artigas, Núria Martínez, Rosa Rojas i Conchi Morales, gent reclutada gràcies a les gestions fetes per Ramon Prat amb el doctor Àngel Nalda, del Servei d'Anestesiologia de l'Hospital Clínic. Entre tots ells cobrien els set dies de la setmana amb guàrdies de 24 hores a les instal·lacions centrals de Bellaterra. Cadascun d'ells tenia un dia fix de guàrdia de dilluns a divendres, i els caps de setmana els cobrien de manera rotatòria. Van començar amb un contracte

de Campaña Forestal, de tan sols tres mesos. Els van donar uniforme de forestal a cadascun, però compartien el casc, la portàtil i la jaqueta de neoprè. Tan sols disposaven d'un Renault 9 per fer sortides. La Creu Roja s'encarregava de fer les evacuacions necessàries en un servei. Més tard, Artigas i Martínez van plegar, però el planter s'ampliava amb tres noves incorporacions: Miquel Vidal, Antoni Rifà i Marta Hernández.

En total, set metges, als quals s'anava renovant el contracte de modalitat Campaña Forestal, de sis mesos en sis mesos, però a qui finalment

es va poder incorporar a la Direcció General de manera permanent en règim de personal laboral.

Més endavant arribà la primera ambulància, la 662, a la qual se n'afegiria una segona, la 663. Paral·lelament, diferents parcs de Bombers van començar a fer de bases de les ambulàncies cedides per ajuntaments, consells comarcals i empreses privades per poder donar servei a zones fins aleshores amb nul·la cobertura sanitària. N'hi va haver als parcs de Prats de Lluçanès, Guardiola de Berguedà, Calaf i també a diversos parcs de voluntaris de Lleida, fins a arribar a una xifra total de 36 ambulàncies. La immensa majoria comptaven amb metges voluntaris del mateix poble. Alhora, Ramon Prat aconseguia instituir un programa complet de formació continuada per al personal del GEM, que va incloure un Postgrau de medicina d'urgències a la Universitat de Barcelona i sessions tècniques a diferents centres sanitaris, com ara la Mútua de Terrassa i l'Hospital Universitari Parc Taulí de Sabadell. Igualment es va treballar per millorar la formació en atenció sanitària dels bombers, es van organitzar cursos de socorrisme i primers auxilis i, el 1999, s'instituí el Curs Emerssa, que era una versió ampliada del temari del Departament de Sanitat i Seguretat Social per a la formació de tècnics de transport sanitari i que va comptar amb més de seixanta formadors. Aquest curs Emerssa va ser la primera formació que Bombers va oferir a tot el col·lectiu, tant de funcionaris com de voluntaris, i es va desenvolupar al llarg de dos anys. Posteriorment va entrar a formar part del temari del Curs bàsic de bombers.

Actualment, el GEM, amb una plantilla teòrica de set metges i set infermers per cobrir la guàrdia i dos

metges i dos infermers a la Unitat Tècnica, compta amb quatre metges i cinc infermers, a més de les quatre persones que integren la Unitat Tècnica. Això és així per les mesures derivades de la crisi econòmica i el fet de no considerar el GEM com a servei essencial. Durant el període de campanya forestal, el GEM veu incrementat el seu personal i és dotat de dos equips amb tres infermers cadascun, els quals, amb base al 112 de Reus i al Parc de Cerdanyola, donen cobertura sanitària als incendis forestals. Aquest personal, no obstant això, rep formació que els permet intervenir en qualsevol altre tipus de sinistre.

Cal tenir en compte que les tasques encomanades al GEM impliquen un alt grau d'especialització i que els seus integrants han de treballar en rescats de muntanya, amb el que això implica de domini de les tècniques de progressió en cordes i mobilitat en entorn hivernal, i la superació de les acreditacions legals necessàries per formar part de la tripulació operativa dels helicòpters de Bombers. Tot això sense oblidar que la cartera de serveis també implica l'actuació en zona calenta de qualsevol sinistre i, per tant, també treballar amb EPI i ERA, com qualsevol altre bomber.

Des de l'any 2007 el GEM compta també amb un Equip d'Assistència i Intervenció en Crisi format per una psicòloga que treballa a temps complet, Anna Subirà, i un equip de sis infermers de suport (dos bombers funcionaris i la resta, voluntaris). Segons Miquel Vidal, responsable del GEM, el principal repte de futur que ha d'afrontar la seva unitat és poder resoldre la situació de manca de personal, que en aquest moment és molt greu; consolidar un model formatiu que permeti mantenir tota la unitat dins uns estàndards operatius adients, i aconseguir la medicalització de tots els rescats de muntanya en què participa Bombers.

Juan Miranda

No es pot parlar del GEM sense tenir en compte una figura que durant molts anys ha estat cabdal per al bon funcionament del grup. Aquest ha estat en Juan Miranda. Infermer intensivista que, gràcies a una comissió de serveis de l'ICS, ha estat treballant amb nosaltres durant gairebé 20 anys i ara ja està jubilat. En Juan Miranda ha estat ànima i peça fonamental del GEM, a més de compaginar aquesta feina amb la de bomber voluntari al Parc de Viladecavalls, del qual va ser impulsor i cap de parc ■

Carles Savalls Ortiz

Historiador i periodista
Treballa a l'Àrea de Comunicació dels Bombers de la Generalitat

Patrons dels Bombers i altres homenatges

El 8 de març, segons el santoral, és Sant Joan de Déu. Els bombers catalans el tenen com a patró i en celebren la diada. Sant Joan de Déu va ser un religiós portuguès, de nom Joao Cidade Duarte, nascut l'any 1495, que primer va ser militar i després de diverses aventures es va establir a Granada com a venedor de llibres. El 1539, escoltant un sermó de Sant Joan d'Àvila, va decidir renunciar al seu estil de vida i viure de la mendicitat, fet que el va portar a ser considerat boig i tancat a l'Hospital Reial de Granada. En sortir-ne, va prometre dedicar la seva vida al servei dels pobres, malalts i necessitats del món. A partir de la seva obra crearà un orde religiós que prendrà el nom d'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu.

Entre els fets més notables de la seva vida, es diu que el 3 de juny del 1549 es va originar un incendi a l'Hospital Reial de Granada, i que ell en va treure els malalts enmig del foc sense que les flames el cremessin. Va morir el 8 de març del 1550, als 55 anys, a Granada, víctima d'una pulmonia que havia contret quan es va llançar al riu Genil per salvar un jove que hi havia caigut. El 1690 va ser canonitzat com a Sant Joan de Déu pel papa Alexandre VIII, i se'l representa amb un nen agafat a coll.

L'associació amb el seu esperit abnegat i sacrificat el va convertir en patró, des del 1886, d'hospitals i malalts, i des del 1930, dels infermers; però també en patró dels bombers, pel fet de llançar-se a les flames per salvar els malalts.

L'any 1945 van ser els bombers de Sabadell els primers de l'Estat espanyol que van celebrar Sant Joan de Déu com a patró. Va ser a iniciativa del tinent d'alcalde de la ciutat, Pau Maria Llonch Gambús, el qual va rebre el suport de l'arquitecte municipal i cap dels Bombers, Joaquim Manich Comerma, i del cap de parc, Ramon Coll Olmos.

Quatre anys més tard, el 1949, els germans de l'Orde Hospitalari Sant Joan de Déu Auspicio Ochoa i Rafael María Saucedo, de l'asil de Sant Rafel de Madrid i l'Asil Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona, respectivament, van mantenir converses amb els caps dels bombers de Madrid i Barcelona per plantejar la conveniència de nomenar oficialment Sant Joan de Déu patró de tots els bombers espanyols. Tots dos es van adreçar per escrit als cossos de bombers de l'Estat i progressivament aquests van anar celebrant el patró. Així, a Catalunya, Olot i

Manresa el van començar a celebrar el 1950, Vic i Mataró ho van fer el 1951, Puigcerdà el 1953, etc.

Tot i això, encara faltava l'oficialitat. El desembre del 1952 va aparèixer a la revista *¡Alarma!* dels Bombers de Barcelona una carta al director en què es preguntava qui era el patró dels bombers, ja que, segons el remitent, per a alguns era Sant Jordi i per a d'altres, Sant Joan de Déu. La resposta de la redacció va ser: "Nuestra jefatura tiene actualmente en estudio la designación de un Patrón para nuestro cuerpo de Bomberos".

El cap dels Bombers de Barcelona, Josep Maria Jordan Poyatos, juntament amb els germans Auspicio Ochoa, Rafael María Saucedo i Ángel María Ramírez Bayona, de l'Orde Hospitalari Sant Joan de Déu, novament van escriure a diferents cossos de bombers i, amb l'ajuda del mateix Hospitalari Sant Joan de Déu, van redactar una petició conjunta perquè es considerés Sant Joan de Déu patró dels bombers i la van enviar al govern espanyol.

El 26 de juny del 1953, el Ministeri de la Governació va acceptar la proposta i el 2 de juliol, al BOE núm. 183, es va fer pública la tria de Sant Joan de Déu com a patró dels bombers i del 8 de març com a festivitat. L'any 1954 ja es va popularitzar i cada 8 de març els bombers celebraven grans actes, que normalment consistien en una missa, un dinar de germanor, visites culturals, activitats esportives, entrega de medalles, etc.

A la Val d'Aran, els bombers també veneren Santa Bàrbara com a patrona. Els bombers de la Catalunya Nord, els francesos i els italians també tenen com a patrona Santa Bàrbara, una màrtir del segle III que va ser decapitada pel seu propi pare quan va descobrir que era cristiana. Després de matar-la, quan tornava cap a casa, li va caure un llamp al damunt i el seu cos va quedar reduït a cendres. L'associació amb el llamp que va matar el seu pare va fer que fos invocada com a protectora contra els llamps i el foc. La seva festivitat és el 4 de desembre. A part dels bombers, també la veneren els miners. Sovint se la representa amb un llamp.

A Espanya, hi ha algun cos de bombers que celebra Sant Llorenç com a patró, com també ho fan alguns cossos de bombers d'Amèrica del Sud. Sant Llorenç fou un dels set diaques de Roma, ciutat en què se'l martiritzà cremant-lo viu en una graella l'any 258. Per aquest fet, Sant Llorenç és l'advocat del foc i dels oficis que treballen amb foc, com els forners, terrissers o vidriers, per tal de demanar-li protecció davant els incendis. També se l'invoca per demanar protecció contra els incendis al bosc i la seva festivitat és el 10

d'agost. Cal dir que a molts països llatinoamericans, a part del patró, també celebren el seu Dia del Bombero, que normalment coincideix amb la fundació del cos més antic del país.

Bombers d'altres països tenen altres patrons. Així, a Portugal, malgrat que Sant Joan de Déu era portuguès, veneren São Marçal [de Limoges] (Sant Marcial), que va ser el primer bisbe de Llemotges, a França, al segle I. Segons la tradició, Sant Marcial va ressuscitar alguns morts i per això és venerat com a protector de la vida. La seva festivitat es celebra el 30 de juny.

Els bombers alemanys, i de l'Europa central en general, així com els del continent americà i els australians, tenen com a patró Saint Florian o San Florián [de Lorsch] (Sant Florià).

Però, a més de tots aquests patrons, des de l'any 1999 també es celebra el 4 de maig com el Dia Internacional del Bomber, en record de cinc bombers australians que van morir en un foc forestal el 2 de desembre del 1998. Un dels seus companys, J. J. Edmondson, va proposar que es celebrés un dia internacional dels bombers, en record de tots els bombers morts en acte de servei, i es va triar el dia de Sant Florià. El seu símbol és un llaç meitat vermell, meitat blau. El 4 de maig, alguns el celebren com el Dia Internacional del Bomber Forestal.

I també hi ha molts països del món, i especialment els llatinoamericans, que tenen l'1 de desembre com a Dia Mundial del Bombero Voluntario, data en què l'any 1982 es va crear al Japó la Federation of World Volunteer Firefighters Associations (FWVFA). A casa nostra, entre el 1995 i el 2010, organitzats per l'Associació de Bombers Voluntaris de Catalunya (ASBOVOCA), es van celebrar anualment uns aplecs en què els bombers i les seves famílies compartien un dia d'esplai i convivència.

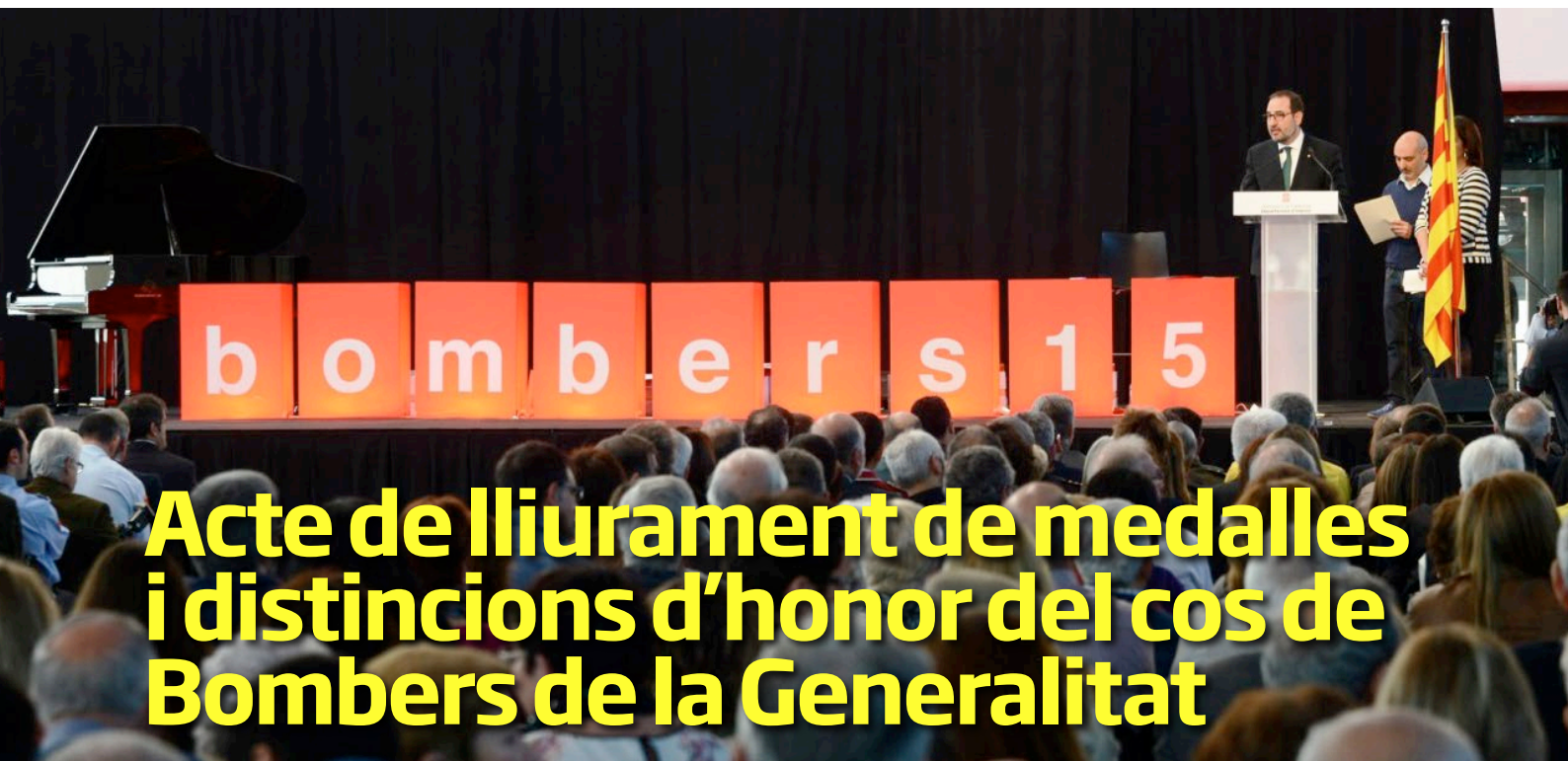
Als Estats Units, els bombers celebren el 17 de març, dia de Sant Patrici (Saint Patrick), amb desfilades i un munt d'actes. Sant Patrici és el patró d'Irlanda i quan molts irlandesos van emigrar als Estats Units van continuar amb la tradició de la festa. Igualment els apagafocs ianquis tenen un emotiu record cada 11 de setembre, en memòria dels 343 bombers morts als atemptats del World Trade Center l'any 2001.

Finalment, cal dir que a Catalunya, especialment els Bombers de la Generalitat, recordem cada 21 de juliol els cinc bombers morts el 2009 a l'incendi forestal d'Horta de Sant Joan com un dels dies més tràgics de la nostra història recent ■

Marc Ferrer Murillo

Bomber voluntari del Parc de Matadepera
Llicenciat en història
Professor adscrit a l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya

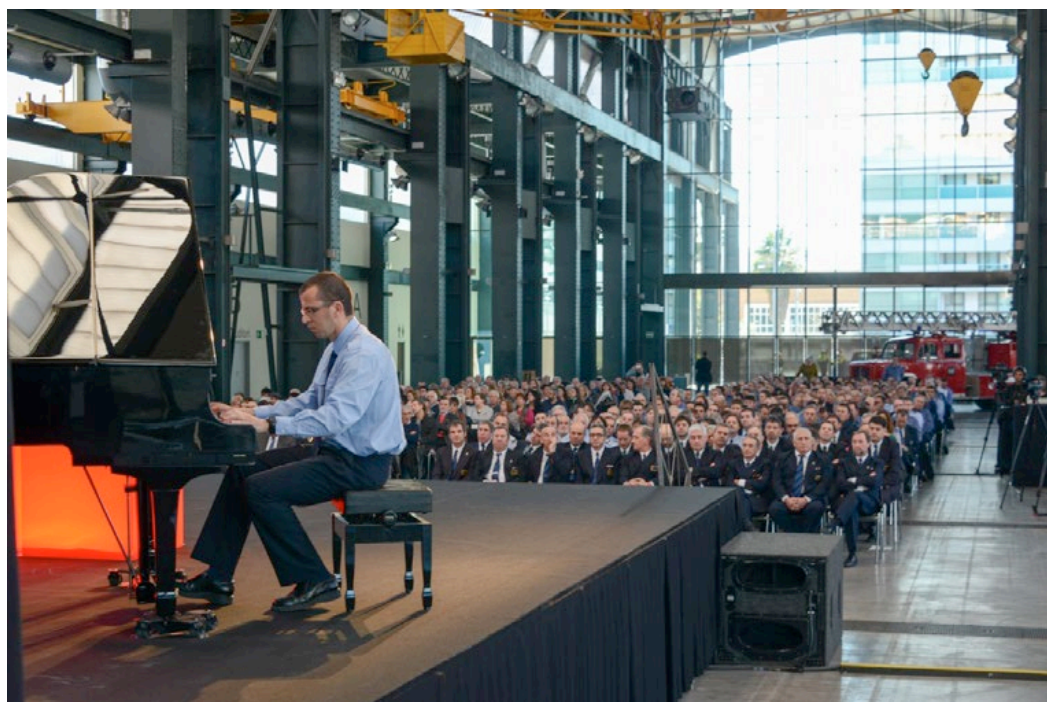
Acte de lliurament de medalles i distincions d'honor del cos de Bombers de la Generalitat

El 6 de març passat va tenir lloc l'acte de lliurament de medalles i distincions d'honor del cos de Bombers de la Generalitat que, com cada any, es celebra tot coincidint amb la celebració del patró del cos, Sant Joan de Déu. Enguany, la ciutat "amfitriona" fou Sabadell. El motiu: la commemoració dels més de 150 anys d'història del servei de Bombers a la ciutat.

L'acte, que va comptar amb l'assistència de més de 500 persones, va ser presidit pel conseller d'Interior, Ramon Espadaler, que va estar acompanyat de l'alcalde de Sabadell, Joan Carles Sánchez; el secretari general del Departament d'Interior, Josep Martínez; el director general de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments, Ramon Parés; el subdirector general operatiu, Albert Vilanova; la subdirectora general tècnica, Anna Martín; el cap de la Regió d'Emergències Metropolitana Nord, David Borrell; el cap de l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya, Josep Maria Juncosa, i el cap del Parc de Bombers de Sabadell, Joaquim Moya. També hi van assistir representants d'altres cosos d'emergències (Moscos d'Esquadra, Sistema d'Emergències Mèdiques, cos d'Agents Rurals, policies locals, entre d'altres), membres d'altres unitats del Departament

Sabadell va ser la ciutat que va acollir l'acte del 6 de març, per commemorar els 156 anys del servei de Bombers a la cocapital vallesana

ment d'Interior i de la Direcció General de Protecció Civil, així com membres del Secretariat d'Agrupacions de Defensa Forestal i de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, per citar-ne només alguns exemples. A més, va comptar amb una alta assistència

S'hi van lliurar més de 290 medalles, que premien l'antiguitat en el cos i la realització de serveis excepcionals

de bombers que havien estat guardonats, així com de famílies i acompanyants.

Al llarg l'acte, que va comptar amb les actuacions del grup musical Ela Jam Blues i del compositor i músic Jesús Acebedo, la majoria membres del cos de Bombers de la Generalitat, es van lliurar 292 medalles en total.

Les medalles d'Honor premien la trajectòria dels bombers en funció dels anys que fa que hi treballen. N'hi ha de tres tipus: les de Bronze són per a aquells que acaben de complir 20 anys d'antiguitat en el cos. D'aquestes medalles, se'n van lliurar 130 (86 funcionaris i 44 voluntaris).

Les d'Argent són per als bombers que porten 25 anys exercint la professió i se'n van lliurar 128 (81 funcionaris i 47 voluntaris).

Finalment, les medalles d'Honor d'Or són per als bombers que han complert 30 anys d'antiguitat en el moment de jubilar-se, o 35 en actiu. Se'n van repartir 34 en total, de les quals cinc van ser per a bombers funcionaris que porten 35 anys en actiu i, les 29 restants, per als que havien complert 30 anys d'antiguitat en el moment de jubilar-se (17 funcionaris i 12 voluntaris).

A més, també es van distingir amb set mencions honorífiques personal d'administració i serveis i personal de suport operatiu de la DGPEIS, de les quals tres van ser per 20 anys de serveis prestats, dos per 25 anys de serveis prestats i dos més per a bombers jubilats enguany i amb més de 30 anys de servei.

També es van concedir un total de 14 medalles d'Or per Serveis Excepcionals i 33 mencions honorífiques per reconèixer trajectòries professionals. Aquest és el cas del Servei Català de Trànsit (SCT), habitual col·laborador en el dia a dia del cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya, i de l'Asociación Española de Lucha Contra el Fuego (ASELF), que va coorganitzar de manera altruista els actes commemoratius del 140è aniversari dels Bombers de Vilafranca del Penedès. Van recollir les mencions Joan Josep Isern, director de l'SCT, i José Luís Martínez, vicepresident de l'ASELF.

Entre les mencions també n'hi va haver per a quatre pilots d'helicòpter i d'avió d'extinció d'incendis de les empreses TAF i AVIALSA que tot just acabaven de jubilar-se: Antonio Hernández, Joaquín Miñana, Rafael Navarré i Juan Rozalén. Igualment es va lliurar una Menció Honorífica a Antoni Higuero, sotsinspector responsable de la coordinació dels mitjans aeris dels Mossos d'Esquadra, en senyal de reconeixement a la seva trajectòria professional en l'àmbit dels serveis de prevenció, extinció d'incendis i salvaments.

També es va lliurar una Menció Honorífica a Mar Ruiz i dues felicitacions, a Joan Gallart i Carles Noguera, tots tres membres del Servei de Prevenció de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments, per l'esforç i l'especial dedicació en la creació de la campanya dels consells "Seguretat a la llar".

Menció Honorífica també per a Helena Gil, infermera del Parc de Girona, per la seva actuació, estant fora de servei, en un accident de trànsit a Cassà de la Selva el mes d'abril del 2014, on va fer el triatge dels ferits i la zonificació de l'accident mentre no hi arribaven els Bombers. També es va lliurar una Felicitació a Carlos Ortín, bomber de l'Hospitalet de Llobregat, per la seva reeixida actuació en un intent d'autòlisi, i a tres operadors del Control Central dels Bombers de la Regió Metropolitana Sud per la seva actuació donant suport tothora a dos nens de 12 anys que s'havien perdut a Gelida, mantenint-los acompanyats mentre els Bombers en feien la recerca: Raquel Esgueva, Maria Isabel

En el decurs de l'acte, el conseller Espadaler va anunciar una nova convocatòria de 153 places de bombers funcionaris, com també una nova convocatòria de places de bombers voluntaris

Medina i Núria Monrós. També es va felicitar Jordi Batlle, del Parc de Figueres, per la seva intervenció prestant assistència psicològica a una persona que amenaçava de treure's la vida.

Hi va haver també diverses mencions i felicitacions per tres serveis especials: d'una banda, a tres bombers del Parc de Malgrat de Mar per haver assistit dues dones atrapades a l'interior del seu vehicle, que havia bolcat a la riera de Pineda de Mar i a qui l'aigua començava a arrossegat: Jesús Muñoz, David Roger i Xavier Rubio; d'altra banda, felicitacions a sis bombers de Mataró per la seva decidida actuació llançant-se a l'aigua, al port de la capital del Maresme, per rescatar una persona que anava en cadira de rodes que hi havia caigut: Joaquim Carbonell, Francesc Gensana, Jofre Marés, Xavier Martí, Oriol Núñez i Cristian Picart. I, finalment, dues felicitacions i quatre mencions honorífiques a sis bombers de Lleida per les maniobres de rescat fetes en un accident de trànsit a Gimènells: Félix López, Ferran Martín, Gerard Bonet, Jonathan García, Jordi Osuna, Fernando Osuna i Juan José Pantoja.

El doctor Miquel Vidal va recollir la Menció Honorífica en nom del Grup d'Emergències Mèdiques del cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya pels 25 anys de la seva creació. La Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments també va voler reconèixer de manera pòstuma la dedicació al cos de Josep Maria Costa Zuluaga, vinculat al Parc de Ripoll. Va recollir la Menció Honorífica la seva vídua.

La Medalla d'Honor d'Argent per Serveis Excepcionals

va ser enguany per a Joan Carles Bolde, bomber de Terrassa, per haver rescatat el mes de maig, estant fora de guàrdia, un home i el seu fill que estaven a punt d'ofegar-se a la Punta de la Móra, posant en risc la seva pròpia vida. Josué Saura, del Parc de Guardiola de Berguedà, també va rebre la Medalla d'Honor d'Argent per Serveis Excepcionals per haver assistit, estant fora de servei, un home que havia perdut el coneixement després de protagonitzar un intent d'agressió a la porta d'una escola a Sabadell.

Antoni Herrerros, del Parc de Ponts, va rebre la Medalla d'Honor d'Argent per Serveis Excepcionals per rescatar, estant fora de servei, una persona que s'ofegava al canal d'aigües braves del riu Segre a Ponts el mes de juliol passat. Tres bombers de Calonge van rebre

semples medalles d'Honor d'Argent per Serveis Excepcionals per l'actuació que van fer, estant fora de servei, en rescatar de nit una barca que naufragava a la cala Estreta de Palamós, apropant-se en barca fins al lloc del sinistre i localitzant l'únic tripulant de la nau, tot i la manca de vi-

sibilitat: Marc Casanovas, Albert Fita i Víctor González.

Més medalles d'Honor d'Argent per Serveis Excepcionals van ser per a vuit bombers de Lleida en reconeixement a la complexitat de les maniobres que van haver de fer en l'explosió d'una bombona de gas butà a la capital del Segrià l'agost del 2014, prioritant el salvament dels veïns que encara hi havia a l'edifici sinistrat i posant en risc la seva pròpia vida: Miquel Àngel Curcó, Francesc Xavier Acosta, David Alonso, Miquel Àngel Calvo, Ernest Capdevila, Miquel Àngel Corts, Jordi Ros i Alfons Tormo. Dos dels bombers van haver de ser atesos per intoxicació de fum i un tercer per haver patit un cop de calor.

Finalment, es van lliurar cinc medalles d'Honor d'Or a cinc bombers del Parc del Vendrell per la seva actuació en el transcurs d'un greu incendi d'habitatge que hi va haver a la ciutat el març de l'any passat, en què van perdre la vida quatre persones. Es tracta de Juanjo Millón, Antonio Miguel García, Josep Maria Aubets, Lluís Mestres i Joan Francesc Vargas. Relacionat amb aquell mateix servei, el cos de Bombers va lliurar també una Menció Honorífica a l'inspector dels Mossos d'Esquadra Octavio Jesús Ruano, per la seva actuació donant suport en tot moment als Bombers en el transcurs d'aquella intervenció ■

Formació reglada

La formació de bombers al nostre país té una llarga història i la formació necessària per “ser bomber” ha anat evolucionant: des dels inicis, quan el bomber aprenia a través de l'experiència, passant per la creació de l'Escola de Bombers, amb els primers cursos de formació bàsica i contínua, fins a la recent integració de tota la formació relacionada amb la seguretat i les emergències a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC) i la regulació de les primeres titulacions relacionades amb la nostra professió, entre elles, el títol de tècnic en emergències i protecció civil.

Títol de tècnic en emergències i protecció civil

Per als qui no ho coneguin, l'any 2014 el Ministeri d'Educació estatal va aprovar el Reial decret 907/2013, de 22 de novembre, pel qual s'estableix el títol de tècnic en emergències i protecció civil i es fixen els seus ensenyaments mínims. Al Decret es concreten els mòduls, les unitats formatives, els resultats d'aprenentatge i els continguts d'un títol de formació professional que recull una sèrie de competències professionals, com les següents:

- Mantenir i comprovar el funcionament dels mitjans materials emprats en la prevenció i intervenció davant riscos d'incendis i emergències.
- Realitzar les actuacions de vigilància i extinció d'incendis forestals, utilitzant els mitjans i tècniques adequats en condicions de seguretat.
- Realitzar l'extinció d'incendis urbans, utilitzant els mitjans i tècniques adequats en condicions de seguretat.
- Realitzar la intervenció operativa en successos

d'origen natural, tecnològic i antròpic, utilitzant els mitjans i tècniques adequats en condicions de seguretat.

- Realitzar la inspecció d'establiments, esdeveniments i instal·lacions per a la prevenció d'incendis i emergències, complint la normativa vigent.
- Realitzar les activitats de salvament i rescat de víctimes, utilitzant els mitjans i tècniques adequats en condicions de seguretat.

11/10/2012

- g) Realitzar l'atenció sanitària inicial en situacions d'emergència, seguint protocols establerts.
- h) Realitzar el suport psicològic en situacions d'emergència, seguint protocols establerts.
- i) Coordinar els equips i unitats per a la intervenció en emergències i protecció civil.

Ens sonen d'alguna cosa, oi? És clar que sí, són competències relacionades directament amb la nostra feina de bombers.

El que fa el Decret és definir uns mínims, un punt de partida, per poder regular la formació dels professionals que han d'intervenir en emergències (extingir un incendi forestal, fer un salvament, etc.), un fet del qual nosaltres, com a bombers, podem treure molt de profit.

L'adaptació del títol estatal a la realitat de Catalunya

L'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya (EBPCC) va ser pionera en la regulació de la nostra formació, perquè l'any 2012 ja havia creat un títol propi de prevenció, extinció d'incendis i salvaments.

Un any després, però, va entrar en vigor el títol estatal, i es va considerar la importància d'adaptar els nostres estudis a aquesta titulació, la qual, a més a més, ens permetia obtenir reconeixement en l'àmbit europeu. Així, durant l'any 2014 es va treballar en l'adaptació del títol estatal al nostre context. A partir dels mínims que estableix el Decret (que defineix el 55% dels continguts), s'hi va afegir tot el nostre coneixement i la nostra especificitat per tal de completar-lo i aconseguir un títol adaptat a la nostra realitat.

Com es va fer l'adaptació? La feina més important va consistir a afegir-hi els resultats de l'aprenentatge (el que ha de saber fer l'alumne) i els continguts que ja s'estaven treballant a l'Escola de Bombers i que no s'inclouien al títol estatal. Així, vam afegir-hi formació específica en aspectes com, per exemple:

- Control i extinció d'incendis d'interior amb possibilitat de generar un
- Vehicles especials, autoescales i bombes nodrissa
- Intervenció en accidents amb múltiples víctimes
- Ciències aplicades, cartografia, química, educació física

El que hem fet ha estat aprofitar tot el coneixement desenvolupat per l'Escola en la seva trajectòria i afegir-ho a la titulació oficial

El resultat final és un títol ordenat en 14 mòduls professionals, desglossats en unitats formatives, que sumen un total de 2.000 hores de formació.

Com? 2.000 hores de formació? Això és impossible! Si el curs bàsic de bombers actual és de 700 hores! Ho hem d'ampliar a 2.000 hores? Ens hem tornat bojos?

No, no es tracta d'això. Abans de fer judicis precipitats volem explicar-vos com, des de l'Escola, hem buscat donar resposta a les necessitats formatives dels bombers, que sempre han estat la prioritat, alhora que anàvem adequant la formació al títol.

L'execució del títol

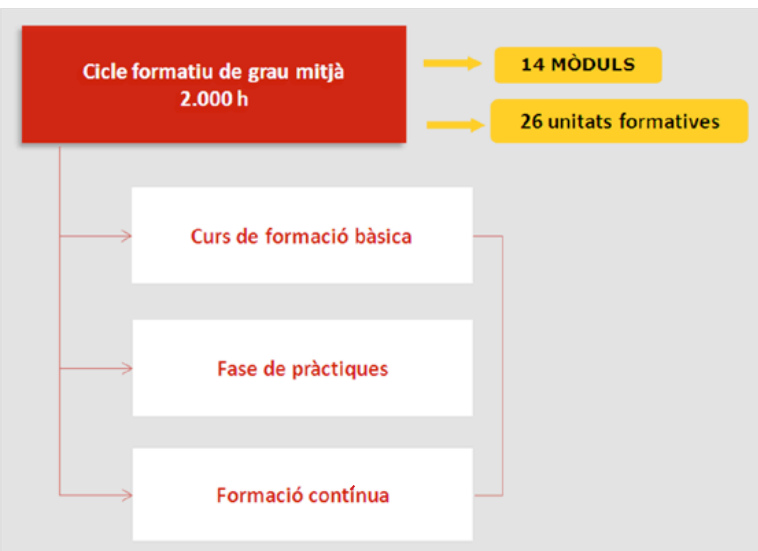
L'aparició del títol no significa en cap cas la desaparició d'un model formatiu que s'ha anat desenvolupant durant anys a l'Escola de Bombers i Protecció Civil, sinó que s'ha de prendre com un marc de referència, o com un itinerari formatiu que podran seguir aquells bombers que vulguin obtenir la titulació oficial.

I això què vol dir, a la pràctica?

Seguint les pautes del títol, la formació per a bombers de l'EBPCC queda estructurada de la manera següent:

- **Curs de formació bàsica.** El curs bàsic de bombers de tota la vida, de 700 hores, en què l'alumne assoleix les competències necessàries per desenvolupar la seva feina de manera eficient i segura. Correspon a les unitats formatives bàsiques del títol de grau mitjà.
- **Fase de pràctiques.** És el període que la persona que entra en un cos de bombers ha de passar en un parc per consolidar els coneixements assolits en el curs bàsic. Són les pràctiques que s'han fet sempre, i que ara corresponen al mòdul 15, formació en centres de treball, i que suma un total de 383 hores.
- **Cursos de formació contínua.** Són els cursos de formació contínua (tant l'obligatòria com l'optativa) que els bombers realitzen per actualitzar o assolir nous coneixements i habilitats i millorar així les seves competències. Aquests cursos són els mateixos que l'Escola ha estat impartint des de

fa uns anys, als quals s'afegeixen altres cursos comuns a tots els títols de formació professional, com l'anglès tècnic, per exemple. Amb la formació contínua es poden completar les 2.000 hores del títol.

Així doncs, un bomber que vulgui obtenir la titulació ha de fer l'itinerari següent:

1. Superar el curs bàsic per accedir al cos
2. Fer les pràctiques a parc
3. Completar les hores restants amb els cursos que l'EBPCC ofereix al seu pla de formació anual

Un cop finalitzat, el bomber obté el títol de tècnic en emergències i protecció civil, expedit pel Departament d'Ensenyament.

I els bombers que ja portem anys al servei, què?

Ja hem vist que el procés que ha de seguir un bomber per obtenir la titulació de grau mitjà no és diferent del que hem fet fins ara: fer el curs per accedir a la categoria de bomber i després continuar formant-se amb els cursos que ofereix l'Escola.

Però, què passa amb els bombers que van cursar la formació bàsica fa 10 anys? I amb els que han estat formant-se a l'Escola els últims anys? Els serveix d'alguna cosa tot el que han fet?

És clar que sí, tot això es té en compte per al procés de **reconeixement de l'experiència professional**, un procés engegat per l'ISPC el 2014 que consisteix a convalidar part del títol en funció de l'experiència professional i de la formació realitzada.

Així doncs, un cop finalitzi aquest procés, les persones que s'hi han presentat tindran acreditada, com a mínim, la formació bàsica i el període de pràctiques, més tots aquells cursos de formació contínua que hagin realitzat (només aquells en què s'ha fet avaluació, aquest és un requisit que demana Ensenyament), com per exemple els cursos de *flashover*, els de rescat urbà, etc. A partir del reconeixement, la persona podrà saber quins cursos li falten per poder completar el títol.

I tot això per què, de què serveix, què ens aporta?

Podem parlar de beneficis per a l'organització, alhora que tenim presents les necessitats i inquietuds dels destinataris.

Per a l'organització:

- **Millorar la qualitat.** Ens permet oferir una formació lligada a una titulació acreditada, homologada i reconeguda. Recordem que en tractar-se d'una titulació oficial, el Departament d'Ensenyament exerceix la inspecció de la seva planificació, execució i avaluació, la qual cosa garanteix que tingui la mateixa qualitat que qualsevol altre ensenyament oficial del sistema educatiu.

- **Atorgar homogeneïtat.** El fet de tenir un marc formatiu comú permet que tots els membres de l'organització tinguin una formació homogènia, adaptada a cada categoria i a la peculiaritat del territori, la qual cosa facilita el treball comú i la coordinació. Recordem que tots els bombers de Catalunya (servei de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya) reben la mateixa formació.

- **Facilitar l'elaboració de un pla de carrera.** Organitzar la formació de manera que s'obtingui una titulació acadèmica permet que l'organització ofereixi als seus membres la possibilitat de promocionar i de construir un itinerari professional, el que es coneix com a "pla de carrera".

Per als destinataris:

- **Augmentar el nivell dels meus estudis.** El fet que la formació que rep un bomber permeti obtenir una titulació acadèmica comporta que es pugui presentar a les places de funció pública en què es

demani titulació. Recordem que actualment per optar a ser bomber només es demana formació secundària obligatòria, i amb el títol de tècnic en emergències i protecció civil obté un nivell de C2, que li permetrà optar a places de l'Administració d'aquest nivell.

- **Tenir una titulació vàlida a tot Europa.** Aquesta titulació, en tenir validesa europea, permetrà que un bomber de la Generalitat amb el títol es pugui presentar a una oferta de treball a qualsevol país de la Unió Europea.

En definitiva

Els procediments del sistema educatiu són complexos i comporten una sèrie de tràmits als quals potser no estem acostumats, però des de l'EBPCC creiem que hem fet un gran pas endavant convertint la formació dels bombers en una titulació oficial. No es tracta de canviar el model que ha funcionat durant més de 25 anys, sinó de consolidar el que ja teníem i aportar un seguit de millores, tant per a l'organització com per als mateixos alumnes.

Ara bé, en cap cas ens convertirem en un centre de formació secundària que forma adolescents. La missió de l'EBPCC és formar els membres dels cossos de bombers, i la nostra formació ha estat i continua estant destinada únicament a les persones que entren a formar part d'aquestes organitzacions. Nosaltres formem el personal que ha passat els processos selectius corresponents, no persones alienes que busquen formar-se per accedir al món laboral. Aquesta missió pertoca als altres centres educatius.

Un altre dia podem obrir el debat sobre què aporta als cossos de bombers l'obertura d'aquest títol de formació professional. Però ens sembla que per avui ja n'hem tingut prou, no? ■

Inés Ruiz

Pedagoga de l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya

José Luis López

Sotsinspector de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments

La vessant solidària de Bombers

Tant el calendari solidari “Bombers amb causa” com la campanya de donació de sang “Els bombers t’acompanyen a donar sang” han presentat un balanç molt positiu.

Totes dues iniciatives solidàries compten amb la implicació i la feina totalment desinteressada de personal de diversos parcs de bombers i unitats de la Direcció General.

Dues campanyes solidàries, organitzades i promogudes pels Bombers de la Generalitat amb el suport de la Direcció General de Prevenció, Extinció d’Incendis i Salvaments, en col·laboració amb altres institucions de prestigi reconegut, han presentat el seu balanç el primer trimestre de l’any. Es tracta del calendari solidari “Bombers amb causa”, que organitzem amb la col·laboració de l’Obra Social Sant Joan de Déu, i de la campanya “Els bombers t’acompanyen a donar sang”, organitzada a diverses ciutats catalanes la setmana del 14 al 20 de març, amb la col·laboració del Banc de Sang i Teixits.

Totes dues iniciatives solidàries, que ja treballen en les properes edicions i que han deixat palès el grau de reconeixement social del cos de Bombers, han tan-

cat les edicions actuals amb un balanç molt positiu: el calendari “Bombers amb causa” va recaptar prop de 62.000 euros en la darrera edició (la quantitat més alta mai assolida) i la campanya de donació de sang va aconseguir més de 1.000 donacions en només una setmana.

El calendari solidari “Bombers amb causa”

Els Bombers de la Generalitat i l’Obra Social Sant Joan de Déu col·laborem molt estretament en aquest projecte, que enguany arriba ja a la cinquena edició i que any rere any s’ha anat consolidant, tant internament com externament.

En aquesta línia, cal destacar que, a finals del mes de

març, es va lliurar a l'Obra Social Sant Joan de Déu un xec per valor dels 61.695 euros corresponents a la recaptació per la venda dels calendaris solidaris "Bombers amb causa" de 2015, una xifra que ha superat les edicions anteriors.

L'Arnau Fabregat, l'Òscar Sànchez i en David Colomé, bombers voluntaris de la Regió d'Emergències Metropolitana Sud, són els responsables i "motors" d'aquest projecte solidari, encetat l'any 2011, quan l'Arnau va viure en primera persona la malaltia i l'ingrés a l'hospital de la seva germana. Arran d'aquesta dura experiència, va voler iniciar una línia de col·laboració, que es va acabar materialitzant en un calendari solidari promogut per totes dues institucions: l'Obra Social Sant Joan de Déu i Bombers de la Generalitat.

Els nens i nenes de l'hospital són els protagonistes de les fotografies del calendari, juntament amb Bombers de la Generalitat. Una altra característica del calendari és l'alta qualitat de les fotografies. Això es deu al fet que els fotògrafs que col·laboren amb el projecte —i que ho fan de manera totalment desinteressada— són, tots ells, professionals de prestigi reconegut.

El calendari "Bombers amb causa" és

un projecte solidari completament finalista. Què significa, això? Doncs que tots els fons recaptats amb la venda del calendari es destinen a finançar la beca "Bombers amb causa", una beca que s'atorga per concurs entre els investigadors de l'Hospital Sant Joan de Déu (HSJD), sota un jurat d'experts científics interns i externs a la institució. Així, ja han estat dos els equips investigadors que han pogut desenvolupar la seva recerca mèdica en malalties infantils gràcies a la beca concedida els anys anteriors. L'equip de la doctora Isabel Iglesias, neonatòloga i investigadora, pediatra adjunta al servei de neonatologia de l'HSJD, va rebre la beca les dues primeres edicions i va investigar sobre l'*Efecte del suport nutricional postnatal en la salut dels nous nats molt prematurs (-32 setmanes)*.

Actualment, és l'equip de la doctora Belén Pérez, neuròloga del servei de neurologia de l'HSJD, el que està treballant en el desenvolupament del projecte de recerca en malalties neurològiques en la infància, amb l'objectiu d'identificar, tractar i avaluar nens amb defectes en el metabolisme de la tiamina, una vitamina que és fonamental per a l'obtenció d'energia al nostre organisme.

La consolidació i la continuïtat del projecte solidari són possibles gràcies a la implicació i al treball completament voluntari tant del personal de l'Obra Social Sant Joan de Déu, de les famílies i nens —veritables protagonistes del calendari—, dels fotògrafs i del per-

sona que ho fan de manera totalment desinteressada— són, tots ells, professionals de prestigi reconegut.

Campanya especial de donació de sang "Els bombers t'acompanyen a donar sang"

Una altra iniciativa solidària, organitzada pels Bombers de la Generalitat, en aquest cas en col·laboració amb el Banc de Sang i Teixits, va ser la campanya especial de captació de sang "Els bombers t'acompanyen a donar sang". Amb l'objectiu d'incentivar la donació per assegurar que es mantenen les reserves de sang, la campanya es va dur a terme a diverses ciutats catalanes just abans de la Setmana Santa, un moment en què baixen les reserves.

sonal de diverses unitats de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments, així com de diversos parcs de bombers de totes les regions d'emergències. No només això, sinó que Pau Gasol, que fou el padrí del calendari 2014, i els Bombers d'Andorra, que enguany col·laboraran amb nosaltres per segon any consecutiu, s'han volgut incorporar al projecte.

El calendari "Bombers amb causa" es pot comprar a través de la xarxa de parcs de Bombers de la Generalitat —una xarxa que creiem que encara pot créixer més—, dels Bombers d'Andorra i de les botigues de l'Hospital Sant Joan de Déu. Així mateix, es pot comprar a les botigues d'Abacus i Natura, empreses que també col·laboren desinteressadament en el projecte. També es ven a diverses fires i centres comercials per Nadal i Reis.

Ja estem treballant en la realització i primeres fotografies del calendari 2016. Com en anys anteriors, comptarem amb fotografies captades a diferents localitzacions de Catalunya i Andorra, on ja s'estan fent sessions fotogràfiques. Un any més, els protagonistes tornaran a ser els nens i nenes de l'Hospital Sant Joan de Déu, fotografiats amb efectius dels Bombers de la Generalitat i dels Bombers d'Andorra. Enguany, les fotografies estaran relacionades amb l'esport.

Aquesta acció va néixer de l'empenta de l'ACE dels bombers del Parc de Terrassa, que van anar implicant persones i teixint una xarxa de col·laboradors que va abastar, finalment, totes les regions d'emergències i diverses unitats de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments, i que va donar com a resultat el grup "Bombers amb Cor".

La primera jornada es va fer el 8 de març a Caldes de Montbui. A partir d'aquí, la campanya es va estendre a una dotzena de ciutats (Terrassa, Lleida, Roses, Tarragona, Vic, Amposta, Vilafranca del Penedès, Girona, Tortosa, Blanes, l'Hospitalet de Llobregat i Malgrat de Mar). En total, més de 1.000 persones van participar activament en la donació de sang. Tot un èxit, tractant-se de la primera edició de la campanya.

La campanya va tenir una línia genèrica de treball, consensuada pel grup de treball i el Banc de Sang i Teixits, per exemple, en l'àmbit comunicatiu. Totes les notes de premsa enviades, la imatge gràfica i el cartell emprat per fer difusió de la campanya, i els molts missatges a través dels comptes de twitter oficials (@bomberscat i @donarsang) estaven completament coordinats i consensuats per ambdues institucions. També es va comptar amb un vídeo, realitzat pel nostre Equip d'Enregistrament d'Imatges, que va ajudar a difondre la campanya. Pel que fa al territori, cada ciutat va comptar amb l'organització de bombers dels parcs i les regions d'emergències corresponents, tots ells implicats en l'objectiu final: augmentar les reserves de sang.

Les diverses jornades de donació a cadascuna de les ciutats van ser dinamitzades pels Bombers de la Generalitat, a través de l'exhibició de vehicles del cos, de la instal·lació i muntatge d'activitats per als infants, o amb la realització d'exercicis de rescat, excarceració, etc.

Va ser especialment important la jornada del dia 14 a Terrassa, ciutat on l'Ajuntament també es va implicar de manera molt important. Durant tot el dia, i en un dels indrets més cèntrics i transitats de la ciutat, el Raval de Montserrat, es van dur a terme des d'activitats de lleure, passant per espectacles d'entitats de la ciutat (cercaviles, batukades, actuacions dels Gegants i els Castellers de Terrassa, pintura i maquillatge per als infants, etc.). Aquell dia, el director general de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments, Ramon Parés; l'alcalde de Terrassa, Jordi Ballart, i el director del Banc de Sang a Terrassa, Ramon

Els bombers t'acompanyen a donar sang	Donants	Participació
Ampostà	124	132
Blanes	192	206
Caldes de Montbui	47	53
Girona	118	142
L'Hospitalet de Llobregat	33	38
Lleida	41	50
Malgrat	36	40
Roses	42	46
Tarragona	27	27
Terrassa	145	181
Tortosa	42	42
Vic	30	36
Vilafranca	36	47
Total	913	1.040

Salinas, van donar el tret de sortida a la campanya. Va ser un dia excepcional per l'ambient que es va viure a la ciutat, però sobretot per l'èxit assolit en les donacions: davant l'èxit d'afluència de donants, es van haver d'habilitar altres espais no previstos i ampliar el nombre de lliteres per a les extraccions de sang. Els equips coordinadors dels dos projectes solidaris ja treballen en les properes edicions ■

La vespa velutina

Com cada any, amb l'arribada del bon temps a la primavera, el canvi de temperatures afavoreix la proliferació de moltes espècies animals. És el cas sobretot dels himenòpters, que aprofiten la bonança per tornar-se a establir, reproduir-se i també expansionar-se, i principalment de la coneguda abella mel·lífera i la vespa autòctona, també anomenada "vespa germànica".

Durant aquesta època i els mesos posteriors, fins ja pràcticament entrada la tardor, aquestes espècies despleguen una gran activitat i es desplacen, cosa que de vegades pot provocar dificultats o situacions de perill. Per aquest motiu, a Bombers hi ha dotacions especialitzades en l'apicultura d'urgència, que tenen com a objectiu retirar eixams d'abelles i eliminar ruscus de vespes de la via pública, per tal de protegir els ciutadans i les abelles mel·líferes, les quals són molt importants per al medi.

No obstant això, des de fa pocs anys, una nova espècie de vespa està envaint part del territori europeu, començant per França, i cada cop és més present a Catalunya. Amb l'arribada de la primavera, també hi proliferaran, buscant nous indrets on fer els nius per reproduir-se.

La *Vespa velutina nigrithorax*, també coneguda com a "vespa asiàtica", coexisteix cada cop més amb la resta d'espècies autòctones. Amb unes dimensions d'entre 3 i 3,5 centímetres, aquesta espècie invasora es caracteritza per ser molt oportunista i depredadora, i es distingeix principalment pel seu color negre, a excepció del quart segment abdominal, el cap i les parts més distals de les potes, que adquireixen un color ataronjat o un groc molt viu.

Malgrat que la seva agressivitat contra les persones i el seu verí són pràcticament idèntics als de la vespa comuna, la vespa velutina té una defensa molt peculiar a l'agulló, a la part posterior de l'abdomen, de

manera que, a més d'inocular el verí en clavar l'agulló, pot projectar-lo escopint-lo des del mateix agulló.

La seva dieta consisteix en dos productes molt bàsics: les larves s'alimenten de proteïnes d'altres insectes i

Retirada d'un eixam d'abelles de la via pública

La vespa velutina (esquerra) en comparació amb la vespa germànica

les adultes, de productes dolços i glucògens, com ara fruita madura, mel i nèctar. Una de les fonts d'aliment d'on obtenir les substàncies que necessiten són els nius i les arnes d'abella mel·lífera, que aporten una gran quantitat d'individus per alimentar les larves i grans reserves de mel per a les adultes. Per tant, la vespa velutina és el depredador de les abelles per excel·lència, provoca danys greus en apiaris i nius naturals i, a la llarga, una certa afectació del medi per la manca de pol·linització d'algunes colònies d'abelles depredades per la vespa.

Una dada important a tenir en compte és que al País Basc, zona que s'ha vist molt afectada, molts apiaris i negocis modestos d'apicultura han hagut de tancar i abandonar l'activitat a causa de les grans pèrdues causades per la creixent depredació de la vespa velutina a la zona.

Tot i ser una espècie molt invasiva i oportunista, es creu que va ser una sola reina fundadora la que l'any 2004 va arribar a la costa francesa prop de Bordeus, per via marítima, on va hivernar en un vaixell comercial provinent de la Xina. La seva expansió va ser tan ràpida i contundent que, en tan sols dos anys, es va estendre a pràcticament la meitat del territori francès.

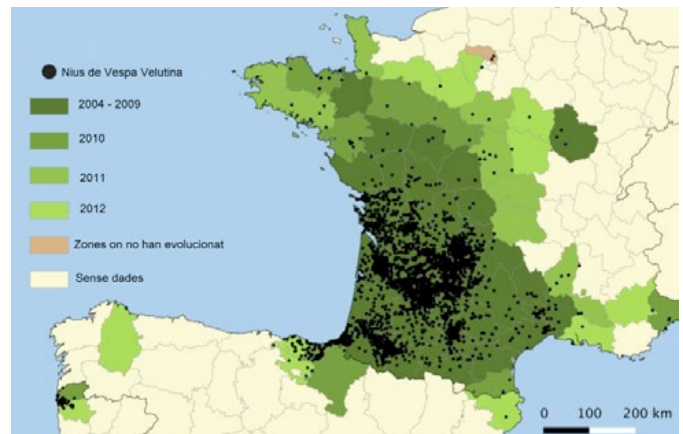

Vespa velutina caçant una abella mel·lífera

Malgrat els esforços per mirar de controlar aquesta situació, el 2011 l'espècie va aconseguir superar les fronteres franceses i estendre's per diversos territoris com Bèlgica, Suïssa, Itàlia, Portugal i, al nostre estat, pel País Basc, Galícia i Cantàbria, i finalment va arribar a Catalunya fa poc més de dos anys.

I és que la seva capacitat d'expansió és molt efectiva, ja que una reina fundadora de colònia pot viure en cotes que van des del nivell del mar fins als 3.000 metres, sempre en zones humides, i té una capacitat de desplaçament molt considerable.

Fa un parell d'anys i pocs mesos que la vespa velutina ha arribat al nostre territori i s'hi ha començat a expandir. Va aparèixer a les comarques de l'Empordà el 2012 i a la Garrotxa i el Ripollès l'any següent. Durant els mesos posteriors, en van aparèixer casos a les comarques gironines, fins la tardor passada, quan se'n van registrar casos a les comarques del nord de la

Expansió de la vespa velutina fins al 2012 des de la seva arribada el 2004

província de Barcelona.

I d'aquí a ben poc, amb l'arribada de la primavera, les noves reines mare que van abandonar el niu d'origen la tardor passada despertaran de la hibernació i fundaran noves colònies, que criaran noves reines de cara a la tardor vinent, quan establiran més colònies. És un fet que ens trobem davant d'un procés invasiu i que a partir dels propers mesos, sobretot a l'estiu, se'n detectaran nous casos.

Com ens van comentar dos companys de Guipúscoa, que han intervingut directament en aquest cas, la invasió no es podrà aturar mai, únicament podem intentar controlar-la i combatre-la.

És un fet: fa més de dos anys que la vespa velutina ha arribat a Catalunya i té la intenció de quedar-s'hi i continuar expansionant-se ■

Marc Llorens i Quiroga

Bomber voluntari i coordinador d'Emergències Apícoles del Parc de Sant Climent de Llobregat

Incendis en cobertes de fusta en edificis situats a zones de muntanya

L'augment en el nombre d'incendis en edificis en zones de muntanya amb coberta de fusta que acaben involucrant més d'un habitatge i els seus efectes devastadors han fet evident la necessitat d'analitzar la situació actual des de diferents vessants: les eines preventives per evitar-ne l'aparició i limitar-ne la magnitud, i els procediments operatius per fer front a aquest tipus d'incendis.

Les característiques constructives tradicionals a Catalunya normalment han influït positivament en la limitació de la propagació dels incendis en edificis d'habitatge (més enllà de la contribució aportada pel contingut), en el sentit que l'ús de materials de base pètria o mineral per construir façanes, parets, forjats i cobertes evita que aquests elements contribueixin al desenvolupament i propagació d'un incendi.

Imatge de foc totalment desenvolupat
Font: Bombers de la Generalitat

bombers.cat

En altres països del món és freqüent l'ús d'altres materials de construcció que sí contribueixen clarament al desenvolupament i a la propagació dels incendis, com ara la fusta. Aquest és un dels motius pels quals en alguns d'aquests països ja fa molts anys que s'aposta per incorporar instal·lacions, equips i sistemes de protecció contra incendis als edificis d'habitatge, com poden ser els sistemes de detecció automàtica d'incendis o els de ruixadors automàtics d'aigua.

Al marge d'això, en certes zones de muntanya, l'ús de la fusta com a material constructiu ha anat més enllà de l'embigat de forjats, i s'han construït habitatges amb forjats, sostres i cobertes amb estructura i entaulat de fusta. Òbviament, aquests edificis presenten una major capacitat de desenvolupar i propagar un incendi.

En les darreres dècades, el creixement urbanístic experimentat a la zona del Pirineu ha estat notable, en gran mesura provocat per la construcció de segones residències i edificis lligats al sector terciari. En aquests casos, la modernització del procés constructiu ha comportat l'aixecament d'habitatges tipus, principalment d'estructura de formigó armat, amb envans i tancament ceràmics recoberts d'aïllament tèrmic, revestits de pedra aplacada i coberta d'estructura de fusta acabada amb pissarra, sense respectar el model tradicional.

Cal considerar també que, en èpoques més recents,

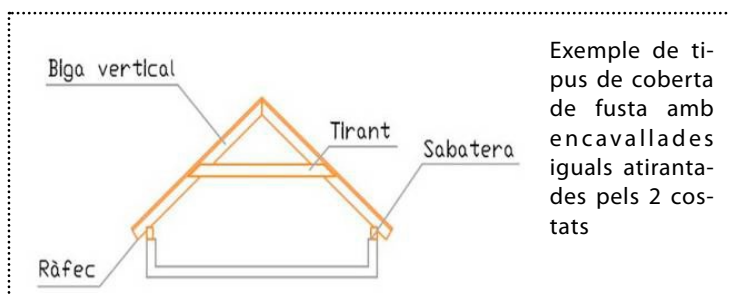
l'edificació ha incorporat materials sintètics que aporten majors prestacions de confort tèrmic o acústic a l'edifici, però que sovint incrementen notablement la facilitat de propagació de l'incendi, pel fet que són materials que tenen una reacció al foc molt desfavorable, tant des del punt de vista de la contribució a l'incendi (són molt combustibles), com des del punt de vista de la capacitat d'emetre gran quantitat de fums i degotar fàcilment de partícules inflamades.

Amb tot, però, la capacitat de desenvolupar i propagar un incendi en un edifici respon tant a la naturalesa dels materials constructius de l'edificació (del continent), com a altres factors relacionats amb l'origen de l'incendi i la quantitat i naturalesa dels materials continguts a l'edifici.

Anàlisi de la problemàtica particular de les cobertes a nivell constructiu

Les principals configuracions estructurals

Les estructures de fusta de la coberta responen generalment a estructura de pòrtics sobre la base d'encavallades o bé embigat paral·lel a biga carenera i paret de càrrega perpendicular a aquesta.

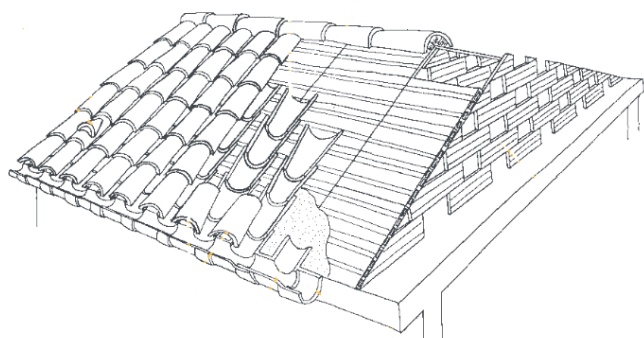
Exemple de tipus de coberta de fusta amb encavallades iguals atirantades pels 2 costats

Detalls constructius de teulades en perfil

Font: *La construcció en fusta al Pirineu i el foc*. E. Gispert, 2010

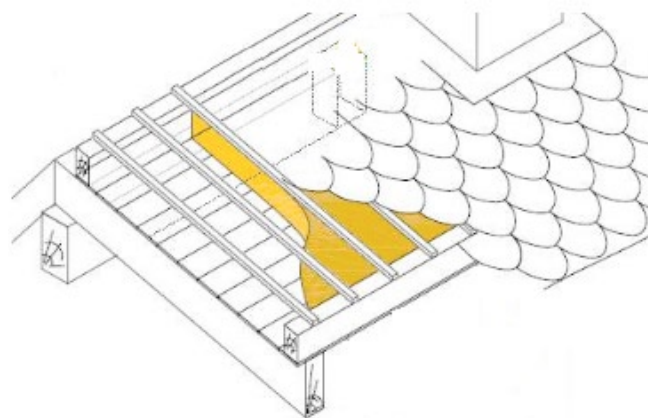
Els materials constitutius de la coberta

Els sistemes constructius de les cobertes han evolucionat molt en els darrers anys. La necessitat d'incorporar-hi materials de millors prestacions d'aïllament tèrmic o acústic i d'impermeabilització ha comportat, com s'ha comentat, una **major presència de materials que contribueixen al desenvolupament i propagació dels incendis**.

Coberta de teula àrab, sobre encadellat ceràmic i envans conillers

Font: Diccionari visual de la construcció

Coberta de pissarra, sobre rastells de fusta, amb aïllament tèrmic, entaulat de fusta i embigat també de fusta
Font: Servei de Prevenció, ITC SP-127

Si ens centrem específicament en les cobertes dels edificis nous, observem que tot i que es respecten els materials tradicionals de construcció i acabat (fusta i pissarra), a la vegada s'introdueix tecnologia més actual en forma de nous materials d'aïllament i d'impermeabilització (poliuretans, poliestirens, polietilens, butils, llana de roca, fibra de vidre, capes tèxtils de barrera de vapor, suro natural, arena volcànica o arlita, cotó, llana, etc.).

En analitzar en detall les capes que formen la coberta (principalment s'empra la terminologia "llosat", ja que és habitual utilitzar lloses de pissarra), habitualment trobem de l'interior a l'exterior els elements compostius següents (no estructurals):

- entaulat o encadellat de fusta de 25 mm
- barrera de vapor tèxtil
- capa d'aïllament tèrmic (també podem trobar-hi elements d'aïllament acústic)
- capa impermeabilitzant
- lloses de pissarra

Actualment, fins i tot és possible aconseguir cobertes prefabricades de panell tipus sandvitx, que en un mateix element contenen totes les capes i materials abans esmentades.

Esquema bàsic de construcció d'una coberta (llosat)

Font: *Guia operativa d'intervenció en incendis de llosat de fusta* (actualment en revisió). Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments, 2014

Incendi de coberta totalment desenvolupat que implica tots els materials de construcció (Barruera, 15.05.2014)
Font: Bombers de la Generalitat de Catalunya

La continuïtat de la coberta en edificis

En els edificis en els quals s'ha construït una coberta única i compartida per tots els habitatges o usos, la continuïtat de la coberta és un factor més a tenir present. En aquest sentit, l'element de coberta és continu en tota la seva extensió i, per tant, **no hi ha cap element limitador o sectoritzador de la propagació de l'incendi.**

Imatge d'estructura de coberta en edifici d'habitatges sense sectoritzar Font: Pompiers Val d'Aran

Propagació de l'incendi a la coberta per sobre de la paret de sectorització. Font: Bombers de la Generalitat de Catalunya

Els ràfecs i les obertures exposades a la propagació des d'altres cobertes

En les construccions de muntanya, els ràfecs estan so-

bredimensionats per tal de protegir els elements de façana de les inclemències meteorològiques. Ara bé, poden actuar com a elements propagadors d'incendi, en el cas que estiguin situats propers a cobertes o obertures (com ara finestres, llucanes, gaials...) pertanyents a altres edificacions.

Detall de la proximitat dels ràfecs amb cobertes d'edificacions veïnes

Font: La construcció en fusta al Pirineu i el foc. E. Gispert, 2010

Incendi en una coberta i propagació cap a la coberta veïna
Font: Bombers de la Generalitat de Catalunya (cessió d'un particular)

En el vídeo següent es pot observar la propagació d'un incendi des de la coberta d'un edifici cap a la de l'edifici veí (vegeu la referència temporal de cada imatge).

Les llars de foc i les seves xemeneies

Entrant en l'àmbit dels possibles orígens de l'incendi, un d'ells es pot localitzar a la llar de foc i a la seva xemeneia.

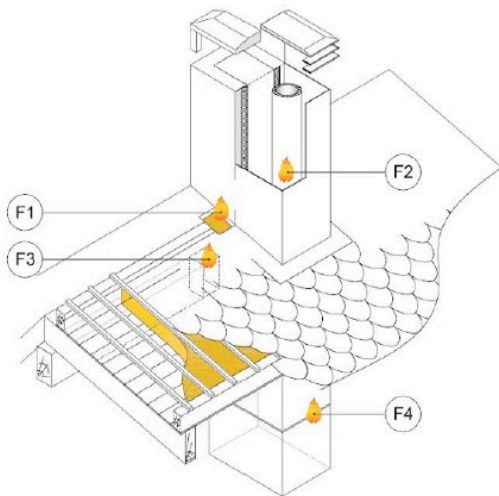
Antigament, la llar de foc tradicional era l'única font de calor de l'habitatge. Mantenia l'estructura vertical i la caixa interior de pedra aglomerada amb morter de calç. Pel seu pes, es trobava a planta baixa o planta primera sobre una estructura resistent. La llar era oberta i el paviment proper, de pedra o de material ceràmic. Tenia un conducte vertical d'extracció de fums fins a l'exterior per garantir el tiratge i la construcció no te-

nia interrupcions (normalment estava adossada a una de les parets mestres).

Per contra, actualment la llar pot ser oberta o tancada en un aparell inserible i el conducte d'extracció de fums sol ser un tub metàl·lic d'uns 20-30 centímetres de diàmetre que es connecta fins a la xemeneia en un calaix d'obra de fàbrica o de placa de cartró-guix, que pot tenir diversos colzes (no sempre és completament vertical). **La trobada de la coberta amb la caixa de la xemeneia és un punt crític per a l'inici d'un incendi**, si no està resolta correctament.

Tot i que alguns dels incendis de coberta tenen l'origen a les llars de foc i a les seves xemeneies (bé siguin incendis confinats a la xemeneia, que s'escapen de l'interior de la xemeneia, però queden confinats dins el calaix que l'envolta, o bé incendis que propaguen amb flama pel llosat), el CTE no recull les condicions de seguretat d'aquests elements. Per aquest motiu, des del Servei de Prevenció de la DGPEIS l'any 2013 es va elaborar la Instrucció Tècnica Complementària SP 127. Mesures per a la prevenció d'incendis en llars de foc i les seves xemeneies, que estableix unes condicions de prevenció i seguretat en cas d'incendi per a les parts constructives pròximes a la llar de foc i a la xemeneia i als elements que els constitueixen.

XEMENEIA AMB CONDUCTE D'OBRA ◀ | ▶ XEMENEIA AMB CONDUCTE METÀL·LIC

Punts de propagació possible de l'incendi, amb origen al conducte de fums, segons la ITC SP-127

Font: Servei de Prevenció, ITC SP-127

A la vegada, a més de les condicions de construcció i ubicació, és important fer un ús i manteniment correctes de les llars de foc i les seves xemeneies. Des del Servei de Prevenció es donen tot un seguit de consells sobre l'ús, funcionament i manteniment de les llars de foc en els habitatges dirigits als usuaris:

http://interior.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/bombers/seguretat_a_la_llar_en_cas_dincendi/consells_de_seguretat_sobre_llars_de_foc/

Factors que condicionen el comportament de l'incendi de coberta

Entre els factors que condicionen la propagació de l'incendi, un cop afecta el llosat, destaquem:

- les condicions meteorològiques,
- el pendent de la coberta i
- les característiques dels materials, quant a la seva contribució al foc.

Atenent, doncs, a la propagació, diferenciarem entre tres tipus d'incendi.

Incendi totalment desenvolupat en coberta

L'incendi afecta el conjunt de la coberta. No és localitzat. La mateixa coberta ja ha perdut la funció de tancament. Hi ha ventilació i es caracteritza per una ràpida detecció del fum, que és visible des de l'exterior.

Incendis totalment desenvolupats en coberta

Font: Bompiers Val d'Aran

Incendi amb origen a la coberta i que evoluciona cap a incendi d'interior

Aquest tipus d'incendi és de més difícil identificació. La presència de materials no combustibles en coberta o bé aïllaments naturals (neu o gel), pot afavorir la difusió de gasos cap a l'interior de l'habitatge.

La piròlisi de material combustible pot induir a una mala combustió i incrementar el volum de gasos de combustió. En dependències ventilades, l'autoignició del monòxid de carboni (CO) podria provocar un *flashover*. Ara bé, en dependències amb ventilació deficient o bé nul·la, els gasos resultants de la piròlisi seran especialment rics en temperatura i fraccions inflamables (fonamentalment CO), però l'incendi quedaria sufocat per manca de comburent (O₂). Amb tot, però, una aportació sobtada d'oxigen a causa d'una obertura accidental o voluntària de qualsevol tancament podria derivar en una explosió de gasos (*back-draught*).

Incendi que s'origina a la coberta i únicament es propaga pel seu interior

En aquest cas, l'incendi es propagarà seguint la convecció natural dels gasos, que es veurà afavorida per l'efecte del vent i el pendent. Ara bé, són de molt difícil localització i poden arribar a afectar tota la coberta. A més, tot i que la manca de comburent comporti una combustió pobra, això no exclou que pugui acumular temperatura com per generar, amb prou aportació de comburent, un incendi generalitzat.

Hi ha altres condicionants, a més, que poden complicar de forma important la gestió de l'emergència en incendis de coberta, com són:

- l'estacionalitat d'aquest tipus de serveis
- les isòcrones d'arribada dels mitjans d'extinció (generalment l'ajuda es troba llunyana en zones de muntanya, per la baixa densitat de població)
- els elements meteorològics com el vent
- les baixes temperatures, el gel i les precipitacions en forma de neu
- els condicionants urbanístics i l'accessibilitat a determinats nuclis del Pirineu català

Intervenció en els incendis de coberta

Donada la rapidesa i complexitat de la intervenció en els incendis de coberta de fusta, quan es sospiti que el foc té potencialitat de propagar-se de forma totalment desenvolupada, es considera convenient incrementar la "sortida mínima segons tipus de servei" per a incendi en edifici que estableix la INT.ACTI.001_v1.2015 fins a un total de 20 membres del cos de Bombers (depenent del nivell de control ERA que s'estableixi, la configuració dels equips de treball...). L'experiència acumulada en aquest tipus de serveis recomana garantir els recursos següents per tal de permetre la realització de les diferents tasques:

- Autobomba 1: 1 comandament + 1 equip d'atac + conductor
- Autoescala: 2 bombers a cistella + 1 bomber als comandaments inferiors
- Autobomba 2: equip d'atac o equip de reforç (tasques auxiliars, relleu – SOS...) + conductor
- Altres tasques:
  - Equip de recerca
  - Control d'accessos i muntatge de zones netes, brutes i de recuperació (2-3 bombers)
  - Equip de suport: tall de subministraments, ajuda instal·lacions d'atac i abastiment d'aigua, possible atenció víctimes... (2 bombers)
  - 1 comandament addicional (caporal), que de forma conjunta amb el caporal de primera sortida s'encarregaran de l'atac exterior i interior, respectivament
  - 1 comandament de la intervenció (sergent amb funcions d'ECHO o bé sotsinspector o inspector amb funcions de DELTA).

Tot i que s'actua de forma anàloga a qualsevol incendi d'habitatge, caldrà dedicar especial atenció als aspectes següents, especialment rellevants en aquest tipus de sinistres:

- Localització exacta de l'incendi (per tal de resoldre aquest punt, de vegades pot resultar de molta utilitat la càmera tèrmica), tipus d'edificació, tipologia constructiva de la coberta i riscos associats a aquesta
- Afectació a edificis veïns
- Accessibilitat a la coberta i la façana de l'edifici amb l'autoescala
- Instal·lació de línies de vida o passamans (en el cas que l'edificació no en disposi), per tal que

Esquema bàsic de construcció d'una coberta (llosat)

Instal·lació de línies de vida

Font: Guia operativa d'intervenció en incendis de llosat de fusta (actualment en revisió). DGPEIS, 2014

puguem treballar amb la màxima seguretat en coberta. Si no n'hi ha, cal valorar la possibilitat d'ancoratge al masteler de l'autoescala (vegeu *Guia operativa d'intervenció en incendis de llosat de fusta*).

- El PAI haurà de comprendre 2 línies d'atac: exterior i interior i, d'altra banda, una tercera de rescat de persones (que pot ser la mateixa línia d'atac interior, en el cas que no hagi arribat l'ajuda).
- Convé considerar, a més, la possibilitat d'atac indirecte en aquelles configuracions d'edificis que no presentin possibilitat de sectorització i on l'alternativa sigui crear discontinuïtats ("cates") en el llosat mateix per impedir la propagació del foc.

Conclusions

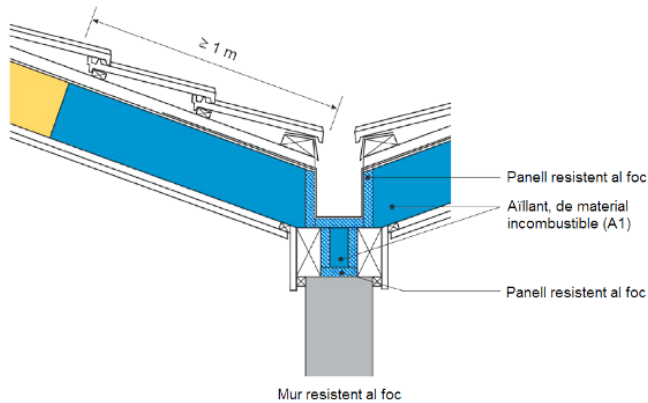
En l'àmbit preventiu, avui la normativa vigent en matèria de prevenció d'incendis als edificis no té resolta aquesta problemàtica exposada, en el sentit que no s'estableixen límits a la propagació de l'incendi a nivell de coberta sobre un mateix edifici. És el cas d'edificis d'habitatges plurifamiliars, fins i tot els que es construeixen en filera horitzontal.

L'efecte devastador dels incendis de cobertes de fusta a les zones de muntanya de l'Alt Pirineu català, de forma conjunta amb l'augment d'aquest tipus de sinistres, ha alertat la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments de la Generalitat de Catalunya. En aquest sentit, des del Servei de Prevenció i les unitats de prevenció de les regions d'emergències més implicades en aquesta problemàtica, es té la intenció de desenvolupar una Instrucció Tècnica Complementària que incorpori la necessitat de limitar la propagació de l'incendi d'habitatge a nivell de la coberta, bàsicament, seguint les línies següents:

1. Que els materials de revestiment interior dels sostres dins els habitatges, quan aquests siguin combustibles (entaulats de fusta, laminats de fusta o sintètics, etc.), no tinguin continuïtat cap a altres habitatges ni cap a zones comunes

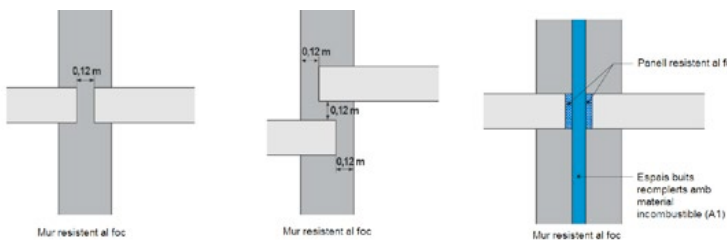
de l'edifici.

2. Que es mantingui la sectorització a les parets mitgeres també a nivell de coberta. Això comportaria la substitució o interrupció dels materials combustibles constitutius de la coberta en aquests punts.

Detall d'una solució determinada a la trobada de dues vessants per impedir la propagació. Protecció indicada per la VKF AEAI (Association des établissements cantonaux d'assurance incendie)

3. Que els caps de les bigues de fusta no tinguin continuïtat en la propagació de l'incendi sobre caps de bigues d'altres forjats i, per tant, existeixi una certa separació entre ells

Detall de diverses solucions per impedir la propagació lineal entre caps de bigues. Protecció indicada per la VKF AEAI (Association des établissements cantonaux d'assurance incendie)

4. Que es mantingui la sectorització entre cobertes i ràfecs i finestres pertanyents a edificis o sectors d'incendi diferents.

Malgrat que és evident que en moltes edificacions fem tard a l'hora d'incorporar-hi mesures de prevenció d'incendis com les exposades, convé treballar per indicar les solucions més adequades sobre aquestes problemàtiques que hem observat en diversos incen-

dis, per tal que els tècnics de l'àmbit de l'edificació les puguin tenir presents en futurs projectes de construcció d'edificis, en projectes de remodelació d'edificis existents i també en aquells de reparació o reconstrucció dels que han sofert un incendi.

Ens cal valorar les solucions trobades en altres països sobre problemàtiques similars, adaptant-les en tot cas a les tècniques i materials emprats al país, i també a les normes de classificació dels productes de la construcció que s'imposen a casa nostra. Avui aquestes normes són d'àmbit europeu.

A nivell operatiu, les maniobres d'extinció diferiran segons es trobi l'incendi a l'arribada dels Bombers:

- Incendi **totalment desenvolupat en coberta. Incendi que s'origina a la coberta i únicament propaga pel seu interior.** Aquesta tipologia d'incendi pot desenvolupar incendis d'exterior o bé propagar-se al llarg de l'element aïllant del panell tipus sandvitx. Especialment en aquest darrer cas, la delimitació de l'extensió de l'incendi (bé sigui amb observació directa o bé mitjançant càmera tèrmica) resulta d'una importància cabdal.
- Incendi **amb origen a la coberta i que evoluciona cap a incendi d'interior.** Aquest darrer cas és especialment susceptible de comportar-se com a incendi d'interior (i afavorir fenòmens de tipus *flashover* o *backdraught*).

L'estacionalitat d'aquest tipus de serveis, la distribució dels parcs de bombers en zones de muntanya a causa de la baixa densitat de població (que fa que l'ajuda no sigui immediata), les condicions meteorològiques pròpies de la tardor i l'hivern, la configuració urbanística i les dificultats d'accés a determinats nuclis poden agreujar les conseqüències d'un incendi de llosat.

La rapidesa en la propagació d'aquest tipus d'incendis i la complexitat de la intervenció aconsellen sobredimensionar la sortida respecte al que s'estableix en la INT.ACTI.001_v1.2015 fins a un total de 20 efectius.

La seguretat dels mateixos intervingents és la primera premissa de treball en qualsevol sinistre. Ara bé, aquesta premissa resulta especialment rellevant en intervencions que sovint es duen a terme de nit, en alçada i en cobertes amb pendents elevats, amb neu o gel (que, a més, es poden veure exposades als efectes del vent). En aquests escenaris cal, doncs, extremer les precaucions mitjançant una metodologia de treball adequada i la implantació d'uns protocols de seguretat especialment rigorosos ■

Joan Gallart i Olivé
Sotsinspector
Cap del Servei de Prevenció

Joanjo Bellostas
Inspector
Unitat de Prevenció de la REL

Eduard Martínez López
Inspector
Cap de l'Àrea d'Operacions de la REL

Liderar, desenvolupament de lideratge i moments de lideratge

Sovint es parla de conceptes com *líder i lideratge*, però poques vegades ens aturem a reflexionar sobre què significa i sobre què implica.

És bo poder fer petites aturades en el nostre recorregut diari i observar allò que fem i com ho fem. Prendre consciència d'allò que fem ens pot ajudar de moltes maneres: ens pot fer adonar de realitats que ens havien passat desapercebudes, ens pot fer veure necessitats i alternatives i ens pot fer plantejar millores en la nostra vida diària.

Ara bé, hi ha mètode sobre com reflexionar sobre el lideratge i sobre com liderar? Una possible via podria ser a través de preguntes com: un líder neix o un líder es pot fer?

A través de molts estudis acadèmics i empírics es pot confirmar que un líder es pot fer. No obstant això, és cert que hi ha qui neix amb unes característiques que l'hi fan més fàcil i que algunes persones neixen amb carisma i d'altres no.

I com es fa, un líder? La primera condició fonamental és comprendre el veritable sentit del lideratge, decidir voler-ho ser i assumir tot el que implica fins a desenvolupar-se com a tal.

Un cop comprès, decidit i assumit el lideratge, què cal al líder per desenvolupar-lo? Són necessaris tres aspectes fonamentals:

- Tenir coneixement tècnic. S'adquireix a través de les competències que es poden estudiar, aprendre i desenvolupar. Un líder ha de saber de què tracta

i de què parla.

- Adquirir experiència. Un líder ho serà també a través de l'experiència vital.
- L'actitud personal, el SER, que inclou, com a mínim, tres aspectes:
  - L'equilibri emocional
  - El creixement personal
  - La intel·ligència emocional

És per això que la formació, l'educació i el coneixement són tres pilars fonamentals en el desenvolupament del lideratge.

Els cossos de seguretat i emergències, igual com ho fan molts altres col·lectius, treballen amb aquest objectiu quan fan jornades, seminaris i posades en comú en sessions de treball, perquè al voltant d'un tema reflexionen, comparteixen, aprenen i creixen.

Fins avui, s'ha fet servir molt i malament el concepte *lideratge*. Moltes vegades s'ha equiparat lideratge amb èxit social, entenent per èxit social el fet d'estar posicionat al capdamunt d'una organització, tenir una alta retribució, sortir als mitjans de comunicació (interns o externs a l'organització) i disposar d'elements de molta comoditat quotidiana.

El veritable lideratge és aquell que és intrínsec al comandament i al directiu, i no el defineixen les condicions externes. En les organitzacions, és possible

trobar comandaments i directius de tot tipus: uns que han desenvolupat bé el seu lideratge i d'altres que no ho han fet. L'estat ideal és que totes aquelles persones que assumeixen responsabilitats en les organitzacions i, per tant, amb les persones, segueixin un procés rigorós de formació per al seu lideratge.

El punt més complex del desenvolupament del lideratge fa més referència al SER que no pas a la manera de FER o al SABER.

Els líders coincideixen a tenir totes o part de les competències següents:

- Tenir una clara voluntat de liderar un canvi per al bé comú.
- Creure profundament en el que es fa i creure fermament en la causa per la qual es treballa.
- Un clar compromís amb el que es fa.
- Actuar amb convicció i ser fidels als propis valors. El líder actua sempre d'acord amb els seus valors, costi el que costi. Això li dona credibilitat.
- Convenç en parlar, i convenç perquè és sincer i transmet sinceritat.
- Un líder és capaç de somiar. D'alguna manera, el que fa és tenir el cap al cel i els peus a terra. Somia en el que vol i creu que pot ser possible assolir-ho.
- Il·lusiona amb les seves paraules i escolta els altres.
- Confia en els seus equips i en ell mateix.
- Assumeix la seva responsabilitat.
- Assumeix riscos.
- És honest.
- Fa créixer els equips i fa el possible per treure'n el millor.
- És generós, humil i coherent.
- Es compromet en el seu propi creixement i treballa per millorar cada dia.
- És fidel al seu propòsit de vida, sabent què aporta als altres.
- Il·lusiona, té seguidors, té credibilitat, hi creuen, s'il·lusionen i, junts, fan possible que s'assoleixin els més grans objectius.

Es podrien afegir encara algunes competències més del líder.

Quan una persona assumeix totes aquestes característiques i competències i les fa bé, s'aproxima al que podem definir com a *bon líder* i és llavors quan pot tenir, i té, moments de lideratge.

Un persona que ha desenvolupat bé el seu procés de lideratge està preparada per actuar com a líder en els moments complexos que se li presentin.

D'entrada, pot semblar que és pràcticament impossible assolir tot l'aprenentatge d'aquest procés individual i complex, però, igual com en la major part de disciplines, és possible assolir-lo amb compromís i determinació.

En les organitzacions de tot tipus hi ha líders anònims. Altres persones que desenvolupen bé el seu lideratge arriben a ocupar llocs de molta responsabilitat. De fet, quan un lideratge es desenvolupa bé, una persona pot decidir ocupar un lloc molt rellevant o un lloc més discret. És la seva elecció i, decideixi el que decideixi, ho farà bé i s'hi sentirà bé.

Tots nosaltres tenim moltes fortaleces o molts més punts forts dels que imaginem

Per on es pot començar, doncs, a desenvolupar el propi lideratge?

El líder ha de prendre consciència de les seves fortaleces i les seves febleses. L'educació que hem rebut ha posat molt més èmfasi a fer-nos observar les nostres febleses. Cultures com l'oriental fonamenten l'educació en aquesta consciència de les fortaleces. Només des del reconeixement de les pròpies fortaleces es poden millorar o gestionar els punts més febles de cadascú. Tots nosaltres tenim moltes fortaleces o molts més punts forts dels que imaginem.

Com s'ha dit, un líder ha d'actuar d'acord amb els seus valors. Només així té credibilitat. I per això cal saber quins són els propis valors. Actualment, és freqüent sentir parlar de valors i és fàcil sentir-ne parlar amb poca profunditat. Els nostres valors es construeixen amb l'educació i a través de l'exemple, dels nostres pares, de la família, de l'entorn i de l'escola. El que veritablement consolida els nostres valors és l'exemple. La paraula, els discursos i la genètica, tot i que hi influeixen, hi tenen un paper menor.

Identificar els nostres propis valors no és immediat, si bé és possible posant-hi atenció. Observar què admirem d'algunes personalitats o què ens molesta profundament de les accions i reaccions de les persones ens pot aproximar a la reflexió.

No tots tenim els mateixos valors i, en canvi, tots tenim valors. Per uns, els valors seran la llibertat, la justícia i el respecte, mentre que per a d'altres poden ser la bondat, la professionalitat i el coratge. Sempre hi ha alguns valors que tenen més pes per a cadascun de nosaltres, i això contribueix a fer-nos diferents entre nosaltres.

Però, en el desenvolupament del lideratge, també hi ha un altre aspecte important que hem de tenir en compte, perquè ens condiciona les nostres actuacions: les nostres inseguretats. Tots i cadascun de nosaltres tenim inseguretats. Alguns més que no pas d'altres, però aquesta característica la compartim totes les persones.

Aquí és on esdevé una part important de la dificultat per desenvolupar lideratges. Les organitzacions de tot tipus tenen directius i dirigents amb pors i inseguretats. Hi ha una por que és molt sana per a totes les persones. És aquella por que ens protegeix davant d'un perill real (accident). Però hi ha altres pors que, tot i que fonamentades en una part de veritat, es fan grans i, de vegades, ens bloquegen.

De moments típics en què apareixen les inseguretats en són exemples parlar en públic, prendre decisions importants, canviar de feina, començar un nou projecte... Són accions que impliquen un cert risc, però no prou per evitar portar-les a terme. I, en canvi, de vegades les pors interiors ens bloquegen. Especialment, les nostres pors ens fan actuar cometent errors, perquè acaba decidint la por i no nosaltres mateixos amb tota l'objectivitat.

És molt general pensar que les nostres pors només les coneixem nosaltres i que viuen i s'amaguen dins nostre. I, de fet, totes les persones tenim un conjunt d'estratègies que ens permeten pensar que les dissimulem o, almenys, creure que ho fem.

No obstant això, les pors es manifesten a l'exterior en diferents expressions. Un dels molts exemples podria ser la prepotència. La prepotència és una reacció que amaga una por: "sentir-se poc" o "sentir-se inferior". Es pretén dissimular mostrant-se més fort que els altres. Expressions corporals, de to de veu o de reaccions excessives en són una bona mostra.

La inseguretats d'un mateix sol ser un dels motius que indueix a culpabilitzar els altres de tot el que no ens agrada o no ens surt bé.

Més símptomes d'inseguretats són: evitar assumir les pròpies responsabilitats, l'aïllament respecte a l'equip, la preferència per construir equips amb persones poc preparades, no afrontar els problemes de cara, evitar les persones segures i moltes més accions que tots podem fer en més o menys mesura.

Totes aquestes reaccions fan evidents les nostres pors, perquè en definitiva són reaccions defensives.

Per fer front a les pròpies inseguretats, el primer pas és permetre'ns reconèixer que les tenim. Saber que som vulnerables ens fa forts. Un cop ens hem atrevit a reconèixer que tenim inseguretats, ens hem de permetre observar quines són i com són. I el principal antídote serà posar l'atenció en les pròpies fortaleces, per així poder-hi fer front. No és simple ni és un procés instantani, però cal saber que en cada acció que es faci present una por, és bo tenir la consciència de tot el que som, en positiu, per poder-la superar.

Les inseguretats individuals, internes i íntimes són en bona part responsables dels equips que no funcionen, de la creació de grans "egos" i de l'existència de grups de treball enlloc de tenir veritables equips de treball cohesionats.

Acceptar la nostra vulnerabilitat ens permet contribuir a la nostra grandesa

Amb coratge i humilitat, les persones podem acceptar, gestionar i superar les nostres pors, sabent que cada dia poden tornar a fer-se presents, perquè en definitiva som humans. Acceptar la nostra vulnerabilitat ens permet contribuir a la nostra grandesa.

Aquests aspectes i alguns més ens porten a poder fer una mirada interior en nosaltres mateixos. Ens porten a construir un món intern, més ric i amb vida. És llavors quan comencem a creure en nosaltres. I quan

creguem en nosaltres, quan confiem en nosaltres, podem confiar i creure en els altres.

La confiança en un mateix i en els altres esdevé un dels elements principals que afavoreix el bon lideratge. Confiar en els altres significa també tenir la capacitat de ser generós amb els altres, donant-los el millor de nosaltres. Això no significa no posar límits, ni no poder dir el que no ens agrada.

És possible pensar que tot plegat és una utopia. Fins i tot, que de ben poc serveix que jo faci el procés si els altres no canvien. Es tracta d'assumir la pròpia responsabilitat per oferir als altres el millor de cadascun de nosaltres. Quan nosaltres canviem, el nostre impacte fa que els altres també canviïn la seva resposta i, per tant, les seves accions i reaccions. Si nosaltres fem el possible per donar el millor, els altres també miraran de fer-ho.

El bon lideratge ha d'incorporar necessàriament les actuacions ètiques. El respecte als altres fomentarà la creació d'equips cohesionats i fonamentats en la confiança.

Aquest procés de desenvolupament del lideratge pot esdevenir llarg, dur, laboriós, complex, i alhora pot esdevenir motivador, pel repte que representa.

Tot aquest procés —el coneixement, l'experiència i el desenvolupament personal, partint del més profund— requereix de molta força de voluntat, de molt coratge, i porta a crear organitzacions d'èxit.

Aquest és el que es defineix com a *lideratge transformador*.

Les organitzacions de seguretat i d'emergències avancen continuadament i aquest lideratge transformador és el que a poc a poc hi va entrant. El lideratge transformador és comú per a tots i només s'hi pot arribar des de l'opció individual de tots nosaltres per ser millors persones, millors comandaments, millor líders i fer millors organitzacions i, per tant, un millor servei a la societat.

El món actual ens demana sortir del lideratge transaccional que vetlla només pels interessos personals i treballar per recuperar els valors tradicionals de les comunitats com la col·laboració, el respecte i el treballar per al bé comú.

Queda camí per recórrer i cal fer-lo, perquè tots mereixem estar bé en les nostres organitzacions i en les nostres vides, i també perquè des d'aquest desenvolupament del nostre propi lideratge contribuïm a fer un món més just i millor.

Aquest és el procés que ens permetrà també atrevir-nos a somiar i a fer un món millor. Sense por, és possible crear, innovar i fer que les coses siguin possibles. Només depèn de cadascun de nosaltres ■

Institut de Seguretat Pública de Catalunya

Núria Aymerich

Directora del'ISPC

Jordi Vilardell

Cap de Secció d'Avaluació de l'ISPC
Centre de Lideratge

Vicente Muñoz i Marcel·lí Blanchar

El Vicente Muñoz, caporal del Parc de Granollers jubilat recentment, i en Marcel·lí Blanchar, sergent del mateix parc, van ser els encarregats de pujar a l'escenari a parlar en nom dels guardonats en l'acte de lliurament de medalles i distincions d'honor del cos el 6 de març passat. Ja fa algunes edicions que, per cloure l'acte, els veritables protagonistes, els bombers distingits amb medalla, pugen a dirigir unes paraules al públic assistent, en nom de tots els guardonats. Sempre es tria algun bomber que, preferiblement, hagi rebut una Medalla d'Honor d'Or i que estigui adscrit a la Regió d'Emergències on es fa l'acte. Enguany, el Vicente havia recollit la Medalla d'Honor d'Or en reconeixement als més de 30 anys de servei en el moment de la seva jubilació. En Marcel·lí recollia la Medalla d'Honor d'Argent, que distingeix els bombers amb 25 anys de servei.

Quan coneixes en Vicente i en Marcel·lí, de seguida t'adones que parles amb dos bombers que han teixit una relació que, a força d'hores i hores (guàrdies i guàrdies, caldria dir), ha anat més enllà de l'estricta relació professional. Et trobes xerrant amb dues persones que han compartit el mateix parc, Granollers, i el mateix torn, durant quasi 25 anys. A mesura que avança la conversa, "Mi Cabo" i "Mi Sargento" (així s'anomenen ells) van recordant experiències professionals, referint serveis, comentant anècdotes. Tots dos parlen, però sempre (sempre), quan un parla, l'altre l'escolta. L'anècdota d'un, la complementa l'altre. Ara bé, el que de veritat sorprèn és l'absolut respecte que es tenen, la confiança i la total coincidència en les seves opinions i diagnosis sobre el cos, tant en les bones (que són moltes) com en les dolentes (també

n'hi ha). I això, després de dècades de convivència (què són vint anys de guàrdies compartides, sinó?), és admirable.

Tot i que cap dels dos tenia familiars als Bombers quan hi van entrar, ara reconeixen que "aquesta feina ens ha enganxat, i molt".

En Vicente Muñoz va començar com a auxiliar forestal l'any 1980. Tres anys més tard, aconseguia un contracte administratiu transitori, com a bomber, a la Brigada de Tarragona, concretament al Parc de Montblanc. Un destí massa llunyà de casa seva, motiu pel qual "vaig arribar a parlar amb el director general per demanar-li trasllat", comenta. L'aleshores director, Alfons Ortí, "em

va dir que m'havia d'esperar als trasllats". Tan bon punt va poder concursar, de Montblanc en Vicente va passar a la Brigada de Barcelona, concretament a l'Hospitalet de Llobregat, quan aquest parc "no tenia el reforç d'altres parcs com Cornellà o Gavà". D'aquella època, pels volts del 86 o 87, recorda "no dormir cap nit durant les guàrdies", a causa del volum de feina, que "era altíssim". Arriba a Granollers el juliol del 1987, el seu destí definitiu. També recorda anècdotes als parcs de Badalona, Sant Celoni, Terrassa...

L'any 1993 es va presentar al concurs de caporal, tot i que ell ja cobrava un complement a Montblanc, com a responsable. Calia el nomenament, que li va arribar d'una forma poc habitual: després de no treure la plaça de caporal al concurs, en Vicente va presentar una reclamació. Segons explica, "un dia vaig rebre una trucada del jutjat, per si volia signar una reclamació". Ell va acceptar. Va saber que havia guanyat el procés, quan, temps després, "vaig rebre una indemnització econòmica, del banc". Així es va assabentar que havia guanyat la plaça de caporal. Va ser després que "em van trucar del Servei de Personal per comunicar-m'ho". Amb la plaça de caporal guanyada, en Vicente va decidir continuar a Granollers, parc on ha estat fins a jubilar-se.

Per la seva banda, des dels seus inicis als Bombers de la Generalitat, en Marcel·lí Blanchar ha passat per força llocs de treball diferents. Va començar com a auxiliar

forestal a Granollers, l'any 1979, per passar després pel Control de la Brigada de Barcelona, com a operador. També va treballar a l'Escola de Bombers, en aquest cas com a monitor, època que recorda amb molta estima "pels companys que vaig tenir". En Marcel·lí també destaca els inicis "espectaculars" de l'Escola: aquelles pràctiques amb mil litres de gasoil o benzina, quan cremaven el "local comercial, la torre, el vagó...", tot amb foc real", o quan sortien a la recerca de cotxes abandonats, que acabarien sent trinxats a les pràctiques formatives.

L'any 1988 va assumir funcions de sotsinspector a Bellaterra i va fer de cap de guàrdia i cap del Control. Aquella època, en Marcel·lí la descriu com "un desastre", ja que "no m'hi trobava fent les feines de gestió". També va estar una temporada a la unitat de Mitjans Aeris, fent tasques d'operador de vol. L'any 1990 aprova les oposicions de bomber i entra a Granollers. El 93, passa a ser caporal i, finalment, l'any 1999 és nomenat sergent, també a Granollers.

En Marcel·lí va agafar una excedència del cos per dedicar-se al món de l'empresa privada. "Em va abandonar cinc anys i mig", diu, fent broma, en Vicente. Riuen tots dos i, de nou, es palpa el nivell de confiança i complicitat mutus. En Vicente, que durant l'excedència del Marcel·lí es va quedar de responsable del torn, comenta que "a la nit, els dies de guàrdia, no descansava, per la responsabilitat que em sentia a sobre". Aquella temporada va ser útil també per al Vicente en

un altre aspecte: com a responsable del torn, “tenia més relació amb els caps de guàrdia, quan venien a un servei. És des d’aleshores que entenc millor i respecte la seva feina, i les grans decisions” que han de prendre els caps de guàrdia durant els serveis.

Quan va decidir reincorporar-se als Bombers, en Marcel·lí va anar a sol·licitar el reingrés a la subdirectora general de Recursos Humans, la Rosa Batalla, acompanyat pel seu cap de parc. Recordava aquella reunió a Bellaterra i com va poder retornar no només al Parc de Granollers, sinó també al “seu” torn. “Mi Cabo” y “Mi Sargento” tornaven a estar junts.

Més enllà de les seves trajectòries, durant l’entrevista parlem de molts altres temes. I és que repassant aquests 25 anys de servei, els vénen al cap molts records: “el d’aquelles primeres nòmines que ens pagava cada mes el pare Font en metàl·lic, fa molts anys. O aquells horaris infumables a control que fèiem abans, de 24 x 48. O aquells Comet i Barreiros on molts vàrem aprendre a conduir”.

Sobre com han vist l’evolució del cos de Bombers durant aquests anys, tots dos coincideixen a valorar molt positivament l’alt nivell de l’actual resposta operativa dels Bombers, tal com van declarar al seu discurs a Sabadell, a l’acte de lliurament de medalles. “Hem evolucionat tots. Com a individus, però també com a organització. Hem sabut evolucionar, incorporar noves eines en la gestió de les emergències, nous materials, més comunicació, formació i preparació. La resposta que donem ara no és comparable a la de fa uns anys, hem fet un canvi brutal. I, d’això, hem de ser-ne conscients i estar-ne orgullosos.”

En Vicente posa en valor l’avenç en aspectes com l’assistència sanitària i el nivell assolit per tots els bombers en aquest àmbit. “Actualment, a totes les actuacions en accidents de trànsit, hi ha professionals del SEM treballant amb nosaltres”, comenta. “Abans no, érem nosaltres els que fèiem aquesta atenció sanitària”.

Per la seva banda, en Marcel·lí destaca que “la forma de treballar d’ara, i la formació, no tenen res a veure amb com ho fèiem abans”. Recordava la seva època com a operador de vol, quan estava acostumat a volar i a treballar en incendis forestals, i que “difícil es feia de gestionar quan hi havia més de 15 vehicles assignats a un foc”, comenta. “Compara això amb la quantitat de recursos assignats al foc de l’Empordà. Més de 150 vehicles, el punt de trànsit, els mitjans aeris, etc. No es pot comparar. Hem crescut, a millor. També en la nostra capacitat de gestionar l’emergència”, destaca.

Tot i això, tots dos coincideixen quan veuen que “aquesta progressió està estancada”. Com a exemple, citen la formació dels bombers. Recorden, i destaquen, “l’altíssim nivell formatiu” assolit pels Bombers de la Generalitat, fa uns anys” i com “l’Escola de Bombers era un buc insígnia. Bombers de tot l’estat venien a formar-se aquí”. En canvi, en parlar de la formació actual, opinen que “ara ja no som referència. No tenim instal·lacions en condicions. Sembla que som a casa d’un altre”.

Al seu discurs, el dia del lliurament de les medalles, en Vicente i en Marcel·lí van voler destacar que el cos de Bombers “té per davant molt camí de millora i que la responsabilitat de la nostra feina no ens permet que ens aturem aquí. La feina de bomber no ens deixa anar cap enrere”. Van reclamar, també, una nova fornada de bombers que baixin l’edat mitjana del cos, massa alta, a parer seu. I a les noves fornades que arribin, en Marcel·lí vol demanar-los “que, d’aquí a uns anys, ells siguin capaços d’ensenyar-nos coses noves, perquè aquesta serà la forma de continuar avançant, aprenent, millorant”.

Acabem l’entrevista i li demano al Vicente com li va, en la seva nova etapa com a jubilat. “Jo estic molt bé”, respon. Tot i això, confessa que troba a faltar les sortides, l’activitat. “Si vaig pel carrer i sento una sirena m’emociono, i em vénen ganes de vestir-me de blau, pujar al camió i anar amb els companys” ■

Núria Iglesias i Guerrero

Periodista
Cap de l’Àrea de Comunicació de la DGPEIS

#Notícies de la DGPEIS

XI Concurs de Rescat en Accidents de Trànsit dels Bombers de la Generalitat

L'equip de la Regió d'Emergències Metropolitana Sud, vencedor de l'XI Concurs de Rescat en Accidents de Trànsit dels Bombers de la Generalitat

L'equip dels Bombers de la Regió d'Emergències Metropolitana Sud (REMS) s'ha classificat en primera posició a l'XI Concurs de Rescat en Accidents de Trànsit dels Bombers de la Generalitat que, aquest any, s'ha celebrat a les instal·lacions de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC). El segon lloc de la classificació general ha estat per a l'equip de Terrassa i el tercer, per a l'equip dels Bombers de Lleida.

El primer ha estat l'equip d'Olot, el segon l'equip de la REMS i la tercera posició ha estat per a l'equip del Parc de Lleida.

La REMS ha estat també proclamada com a millor equip tècnic. L'han seguit els equips de Lleida i Terrassa, que han obtingut la segona i la tercera posició, respectivament.

Finalment, el sanitari de l'equip de Bombers de la REMS també ha estat el millor valorat del concurs. El segon lloc ha estat per al sanitari de l'equip de Granollers-D i el tercer, per al de Terrassa.

L'equip de la REMS, guanyador del concurs

Cal recordar que, paral·lelament, i també a les instal·lacions de l'ISPC, ha tingut lloc el VII Concurs de Rescat en Accidents de Trànsit dels Bombers de Barcelona. La trobada ha estat organitzada pel cos de Bombers de la Generalitat, juntament amb els Bombers de Barcelona i l'Escola de Bombers i Protecció Civil de l'ISPC, i, com cada any, amb la col·laboració de l'Asociación Profesional de Rescate en Accidentes de Tráfico (APRAT). A més, també ha comptat amb la col·laboració de les empreses Lukas, Weber i Hilti, i amb el patrocini de la Fundació Mutual Conductors i d'Abertis.

Enguany hi han participat un total de 27 equips, 17 de la Generalitat i 10 de l'Ajuntament de Barcelona. Els tres equips millor classificats dels Bombers de la Generalitat i els dos millors dels Bombers de Barcelona participaran al XI Encuentro Nacional de Rescates en Accidentes de Tráfico, que tindrà lloc el mes de juny a la ciutat portuguesa de Barreiro.

Els equips, formats per sis bombers (un comandament, un sanitari i quatre bombers, a més d'un reserva), han hagut de realitzar la maniobra complexa en un temps màxim de 30 minuts: rescatar dues persones atrapades a l'interior d'un vehicle, un dels ferits en situació de risc vital imminent i el segon ferit estable.

El jurat ha estat format per quatre assessors que han valorat, a més de la maniobra, la capacitat de comandament del responsable de cada equip, la tècnica amb què els bombers fan l'excarceració i les maniobres de caràcter sanitari en el maneig de les víctimes. Per tant, en les proves, es valoren les tècniques i habilitats utilitzades en les maniobres de rescat dels equips participants, i també la rapidesa i atenció integral a les víctimes.

El projecte Eòlia: iniciem la implantació

Després de més de quatre anys d'intensos treballs de definició i ajustament, finalment el 16 de març va començar la formació de formadors de l'aplicació més emblemàtica de tot el projecte Eòlia: l'aplicació de Despatx.

La nova aplicació de Despatx ens permetrà gestionar i registrar les actuacions en què intervé el cos de Bombers de manera més eficient, amb la novetat afegida que està integrada amb la resta d'eines de gestió de la DGPEIS, que arriba a tot el territori i també que la integració amb el 112 és millor.

Per a les persones implicades en aquest projecte, aquesta fita és molt important ja que representa el primer pas cap a la implantació. És la visualització que la feina feta té un resultat, una fita concreta. Tot i això, som conscients que encara hem de fer un esforç important per arribar-hi. La nostra organització és molt complexa i diversa; intentar reflectir aquesta complexitat i diversitat en un conjunt d'aplicacions informàtiques que, a més, s'han d'entendre entre elles, no és tasca fàcil.

Per a les persones implicades en aquest projecte, aquesta fita és molt important ja que representa el primer pas cap a la implantació. És la visualització que la feina feta té un resultat, una fita concreta. Tot i això, som conscients que encara hem de fer un esforç important per arribar-hi. La nostra organització és molt complexa i diversa; intentar reflectir aquesta complexitat i diversitat en un conjunt d'aplicacions informàtiques que, a més, s'han d'entendre entre elles, no és tasca fàcil.

A finals d'aquest més de maig està previst que s'acabi la formació de formadors, que té un format presencial i està organitzada en vuit sessions. Els formadors disposaran fins a la segona quinzena de setembre per practicar i assumir els coneixements adquirits, amb l'objectiu de poder-los transmetre després a tots els tècnics operadors de control i a la resta de personal que serà usuari de l'aplicació, que també hauran de passar per un període de formació i fer pràctiques.

Aprofitem l'oportunitat que ens brinda bombers.cat per agrair l'esforç i la dedicació a tots els que han dedicat i seguiran dedicant moltes i moltes hores a posar en marxa aquest gran projecte.

“Hem vingut a aprendre”

A caben la maniobra complexa del divendres acazorats i contents, s'abraquen i es feliciten: són l'equip del Parc de Girona.

En aquest equip, el més jove fa de comandament i el caporal d'“esquirol”, aquell que entra dins el vehicle a treballar des de l'interior i contactar directament amb els ferits.

Després de la seva actuació, un divendres calorós, parlen amb nosaltres de les seves impressions sobre el concurs. Tots tenen alguna experiència en altres edicions, però cap on hagin participat junts. No han pogut entrenar com a equip més d'un parell de cops, és el primer any, en altres edicions han participat en altres formacions o bé en posicions diferents, els sis pertanyen al mateix parc, però de torns diferents. Asseguren que el millor d'aquest concurs és que tot el parc, i no tan sols ells, “s'activen”, perquè l'un parla amb l'altre, diuen. “El que hem practicat un dia nosaltres, ho expliques al teu torn l'endemà...”, i això crea un clima molt positiu.

L'equip de Girona actuant

L'equip al debriefing posterior a l'actuació

Reconeixen que la manca de material i l'estat d'algun dels elements, com per exemple les serres de sabre, que no funcionen correctament, pesen a l'hora de fer els entrenaments, i que coordinar l'equip per poder-se trobar fora de guàrdia també ha demanat esforços, però per sobre de tot valoren el que té de positiu l'objectiu comú de participar en aquest repte.

Quan acabem, i després de reconèixer la feina dels organitzadors de la trobada, el Joan Martínez remarca: “Hem vingut a aprendre”, i ara sí, cap a la dutxa i a canviar-se, que ha estat un matí molt dur.

Aquesta vegada —es queixen— els vehicles els han hagut de trobar ells mateixos, en un desballestador proper, d'on els treien per dur-los al parc a practicar les diferents maniobres. En altres ocasions s'havien desplaçat al lloc amb el furgó de salvament (FSV), però enguany, per no comprometre l'operativitat del parc en una possible sortida urgent, ho han fet a l'inrevés, el vehicle per practicar cap al parc, i allà es posaven a treballar només amb les eines imprescindibles fora del camió.

Equip de Girona

Joan Martínez, “esquirol”
Josep Pallarés, sanitari
Francesc Collell, tècnic
Borja Garcia, comandament
David Frigola, 2n sanitari
Sebastià Robledillo, tècnic

Promoció interna de bombers i bomberes de primera

L'1 de gener de 2015, mitjançant la Resolució INT/2896/2014, es van nomenar com a bombers de primera de l'escala tècnica un total de 312 bombers i bomberes de l'escala bàsica.

El procés fins a arribar aquí ha estat llarg, però atès el compromís que hi havia des de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments amb les organitzacions sindicals i amb els membres del cos de Bombers, es va dur a terme en el termini previst. El procés es va desenvolupar en sis mesos, des de la publicació de la convocatòria al DOGC el 27 de maig de 2014 fins a la presa de possessió dels nous bombers i bomberes de primera l'1 de gener de 2015.

El procediment de selecció dels participants va ser el de concurs oposició, en què van haver de superar una prova de coneixements teòrics i una fase de concurs, en la qual es van valorar els mèrits establerts en les bases de la convocatòria.

Aquest canvi de categoria ha representat per a les 312 persones que van ser nomenades un increment salarial del 12,76%.

Concursos de trasllat

La previsió per a les publicacions de les convocatòries de concursos generals de mèrits i capacitats per a la provisió de llocs de treball, o més conegut popularment com a concursos de trasllat, per a les categories de bomber/a de l'escala bàsica i de bomber/a de primera de l'escala tècnica, és que es duguin a terme durant el transcurs d'aquest any 2015.

Actualment, s'estan acabant de negociar les diferents bases amb les organitzacions sindicals, tràmit que va començar amb la primera reunió que es va fer el 23 de gener de 2015 i que continua actualment. Una vegada es tanqui la negociació de les bases, la proposta resultant es durà a la Mesa Sectorial per a la seva discussió i aprovació definitiva.

La intenció i previsió de la Subdirecció General de Recursos Humans, juntament amb la Subdirecció General Operativa, és que primerament es publiquin les bases de les categories de bomber/a de l'escala bàsica i de bomber/a de primera, i que a la seva finalització es puguin iniciar les de caporal/a i sergent/a de l'escala tècnica.

Processos de selecció per a la Campanya forestal 2015

El programa de lluita contra els incendis forestals que elabora el Departament d'Interior té com a objectiu contractar el personal que dona suport a les dotacions dels parcs de bombers i a altres unitats en aquells mesos en què cal reforçar l'estructura operativa de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments a causa del major nombre de serveis a realitzar per part del cos de Bombers de la Generalitat.

Les places de les categories laborals d'ajudant/a d'ofici forestal (AOF), en compliment de la Sentència 1/2004, de 7 de gener, de la Sala Social del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i les de guaita es cobreixen mitjançant una crida. La resta de categories laborals de la campanya forestal es cobreixen per borses de treball mitjançant convocatòria pública de creació de borses o ampliació de les borses de treball ja existents.

Per concretar una mica més, aquest any es duen a terme l'ampliació de les borses ja existents de les categories de conductors B+BTP, B+BTP GEM i C, de diplomada/da en infermeria, d'oficial/a de 1a taller ràdio, de tècnic/a especialista operador/a de control i de tècnic/a especialista manteniment d'helicòpters. Així mateix, es creen les borses d'ajudant/a d'ofici forestal (AOF) i de guaita per tal de cobrir les necessitats organitzatives i en funció de les vacants que es generin.

Per a totes aquestes categories s'estan fent i es faran un total de 23 proves (tipus test, teoricopràctiques, pràctiques, d'informàtica, de retentiva, físiques, de conducció i entrevistes) i es valoraran els mèrits establerts en cadascuna de les categories.

Així mateix, les persones que ja formen part de les borses existents han d'acreditar els requisits requerits per al desenvolupament de les funcions dels llocs de treball, ja siguin les condicions físiques, mèdiques o de permisos de conducció. Aquest fet significa la realització de set proves físiques més.

L'Acord de Govern pel qual es crea el Programa Campanya Forestal per a l'any 2015, adreçat a la lluita contra els incendis forestals i que autoritza la contractació de 765 persones, es va signar el 28 d'abril.

#Notícies

A França, els detectors de fum en els habitatges són obligatoris des del mes de març

L'Assemblea Nacional i el Senat francès van aprovar que, a partir del 9 de març, tots els habitatges han d'estar equipats amb detectors de fums per llei. Aquesta nova normativa va lligada, a més, a les assegurances de la llar. Així, la condició és que hi ha d'haver almenys un detector a cada habitatge assegurat perquè l'assegurança sigui vàlida en cas d'incendi.

Aquesta nova legislació ve donada perquè en els darrers anys cada dos minuts es declara un incendi a França, que causen prop de 800 morts i 10.000 ferits l'any. El 80% d'aquestes morts estan provocades per inhalació de fum, cosa que, en molts casos, es podria evitar amb la simple instal·lació de detectors d'incendis domèstics.

Paral·lelament a l'obligació dels detectors de fum, el mes de gener la Federació Nacional de Bombers de França va posar en marxa una campanya, amb el lema "Ben equipat, ben preparat, estic segur", per sensibilitzar contra el risc d'incendis domèstics.

Aquesta campanya té com a objectiu difondre les principals pautes a seguir per evitar incendis i, sobretot, conscienciar de la importància d'instal·lar un detector de fums, la qual cosa ja és obligatòria a tots els habitatges.

Il y avait un détecteur de fumée.
Alice a perdu :
 sa vie
 sa chambre

Bien équipé, bien préparé, je suis en sécurité.

MARS 2015

LA PRÉVENTION
SAPEURS-POMPIERS DE FRANCE

Espanya tindrà un equip START

Espanya tindrà un equip sanitari d'elit a punt per desplegar-se en menys de 72 hores a qualsevol país del món on es produeixi una emergència humanitària.

Es tracta d'un equip START (Spanish Technical Aid Response Team) format per 45 membres —metges, infermers, enginyers i logistes— que muntarà durant un mes un hospital en el qual duran a terme operacions quirúrgiques i instal·laran plantes potabilitzadores capaces de proveir d'aigua unes 10.000 persones al dia. Aquest equip actuarà sota la coordinació de l'Oficina Humanitària de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID).

Està previst que aquesta iniciativa comenci a funcionar a finals d'enguany.

Recordem que, en el cas d'Espanya, actualment la manera de reaccionar davant una catàstrofe humanitària és la següent: les diferents comunitats autònomes i ajuntaments amb equips capacitats per intervenir ofereixen material i personal a l'Administració general de l'Estat, amb els quals es creen equips ad hoc en el menor temps possible. Però aquesta forma d'actuar només està permetent muntar sobre el terreny hospitals de campanya per a atenció primària, que cada vegada es demanden menys en aquest tipus d'emergències, on es necessita sobretot personal i equip per fer intervencions quirúrgiques. START podrà instal·lar en canvi un hospital de nivell 2, és a dir, amb material quirúrgic.

Aprovat el Projecte de Llei de protecció civil pel govern espanyol

El Consell de Ministres va aprovar el 12 de desembre passat el Projecte de Llei del Sistema Nacional de Protecció Civil, que a partir d'ara incorporarà la Unitat Militar d'Emergències (UME) i el 112, a més de donar resposta a emergències extraordinàries. Amb aquest Projecte de Llei, el govern estatal pretén crear un nou sistema nacional que garanteixi l'eficàcia dels serveis de protecció civil per protegir les persones i els béns davant els diferents tipus d'emergències. Aquest projecte assegura la coordinació, la cohesió i l'eficàcia de les polítiques públiques de protecció civil i regula les competències pròpies de l'Administració. La Llei, que actualitza i ordena l'ordenament jurídic vigent incorporant la Unitat Militar d'Emergències (UME), el 112 i els mecanismes nacionals i internacionals en matèria de protecció civil, succeeix a la del 1985 i respecta les competències assumides per les comunitats autònomes als estatuts d'autonomia corresponents.

Una de les novetats respecte a l'Avantprojecte és que a partir d'ara la protecció civil s'assimila a "resposta davant d'emergències extraordinàries", per diferenciar-la dels serveis de coordinació d'emergències ordinàries o urgències.

A més, es regula amb més precisió l'emissió d'alertes a la població i es deixa oberta la possibilitat que col·laborin en aquests assumptes diverses entitats que tinguin la protecció civil entre les seves finalitats. El Projecte de Llei es divideix en sis títols, que inclouen les disposicions generals, les actuacions del Sistema, els recursos humans del Sistema Nacional o les competències dels òrgans de l'Administració general de l'Estat, entre d'altres.

El Projecte de Llei es pot consultar en aquest enllaç:

http://www.congreso.es/public_oficiales/L10/CONG/BOCG/A/BOCG-10-A-125-1.PDF#page=1

Els Bombers de Nova York celebren 150 anys

Tot i que les primeres organitzacions contra incendis de Nova York daten del 1648, és l'any 1865, amb la creació del Metropolitan Fire District and the Metropolitan Fire Department (MFD), el que es considera l'origen del cos de Bombers de Nova York. L'any 1870 el MFD va ser rebatejat amb el nom actual: Fire Department City of New York (FDNY).

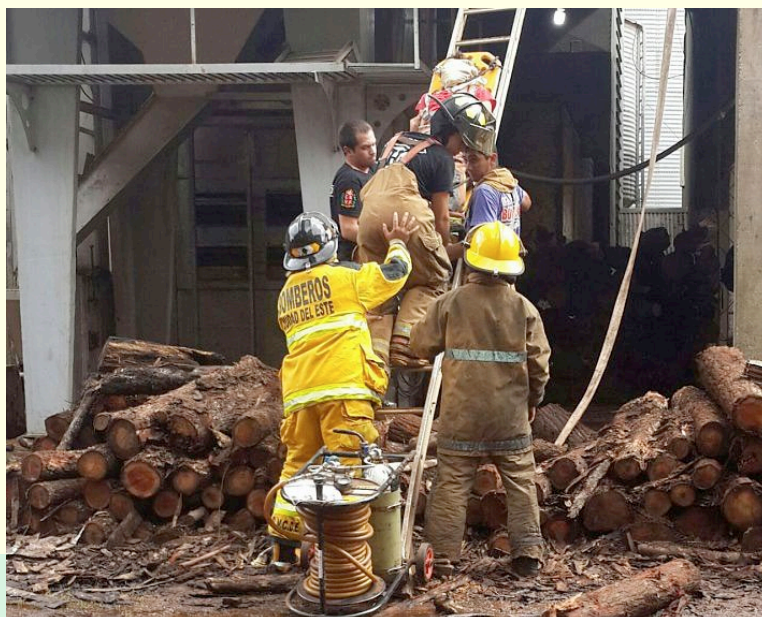

Així doncs, aquest cos, format actualment per uns 10.200 bombers i 3.600 paramèdics, celebra enguany 150 anys i un dels primers actes ha estat la presentació de l'"FDNY150 Fire Truck", un camió autoescala Rear-Mount Ferrara, idèntic als que fan servir els bombers, però amb un disseny especial amb la intenció de ser una de les icones del 150è aniversari. El vehicle, amb una longitud de 37 metres, un pes de 34 tones i una escala que arriba als 34 metres, participarà en tots els esdeveniments relacionats amb l'aniversari, amb la finalitat també de ser un homenatge als homes i dones de l'FDNY que serveixen amb valentia la ciutat de Nova York, en paraules de Daniel Nigro, màxim responsable de l'FDNY.

Podeu veure'n el vídeo commemoratiu: <http://youtu.be/D6izRdk-OHU>

Tres bombers moren en l'incendi d'una sitja al Paraguai

Tres bombers voluntaris del cos de Minga Guazú, una ciutat del departament de l'Alt Paraná del Paraguai, van morir en l'incendi d'una sitja de la seva ciutat, on havien acudit el 23 d'abril per a tasques de refredament després d'un incendi que s'havia declarat el dia abans. Quatre bombers treballaven a la sitja quan van caure a l'assegador i van quedar-hi atrapats. Tres van morir: Ronald Aguilera, Saturnino González i Arnaldo Riveros. Siriacco Riveros, que també era al lloc, va poder ser rescatat amb vida.

Terratrèmol al Nepal

El 25 d'abril del 2015 va tenir lloc un terratrèmol de 7,8 (Mw) amb l'epicentre a 29 quilòmetres al sud-est de Lamjung, al Nepal. Segons els balanços oficials, durant els primers deu dies posteriors al sisme es van comptabilitzar un mínim de 7.400 persones mortes i 14.400 ferides. Tot i això, és possible que la xifra de víctimes sigui molt superior, ja que els equips de rescat encara no havien arribat a zones rurals i remotes. El terratrèmol es va sentir i va causar morts i ferits al Nepal, l'Índia, la Xina, el Tibet i Bangla Desh. Els efectes del terratrèmol també es van sentir a l'Himàlaia i a nombrosos camps base, d'altura i expedicions, que en aquell moment atacaven l'Everest i que es van veure afectats per greus allaus, que van provocar 22 morts i una seixantena de ferits, de manera que aquest va ser el dia més letal en aquesta muntanya des que se'n conserven registres. Deu dies després, encara hi ha centenars d'alpinistes desapareguts. A part de les pèrdues humanes, uns 400.000 edificis han patit danys, totals o parcials; entre ells, diversos edificis catalogats com a Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO van quedar destruïts per la catàstrofe. A més, el sisme ha ocasionat prop de 2,8 milions de desplaçats.

Modelos de servicios de bomberos en Europa

Programa de intercambio de expertos: 301
EU Fire Offices – ES

El Programa de intercambio de expertos en materias de protección civil de la Unión Europea establece el sistema que esta ha diseñado para complementar un programa de formación adaptado a las necesidades de las intervenciones de protección civil en el marco del Mecanismo Comunitario de Protección Civil.

Con el objeto de analizar los diferentes modelos operativos de gestión de las emergencias en el ámbito de los servicios de bomberos, principalmente en las áreas rurales, se ha desarrollado en Barcelona entre los días 23 y 27 de marzo un encuentro de expertos en el marco del Programa de intercambio de expertos en materias de protección civil.

En este encuentro han participado representantes de: Suecia, Dinamarca, Finlandia, Noruega, Bélgica, República Checa, Inglaterra, Irlanda, Eslovenia y España. Además, el anfitrión del encuentro, el Servicio de Bomberos de la Generalitat de Catalunya, invitó a representantes de Francia y Alemania.

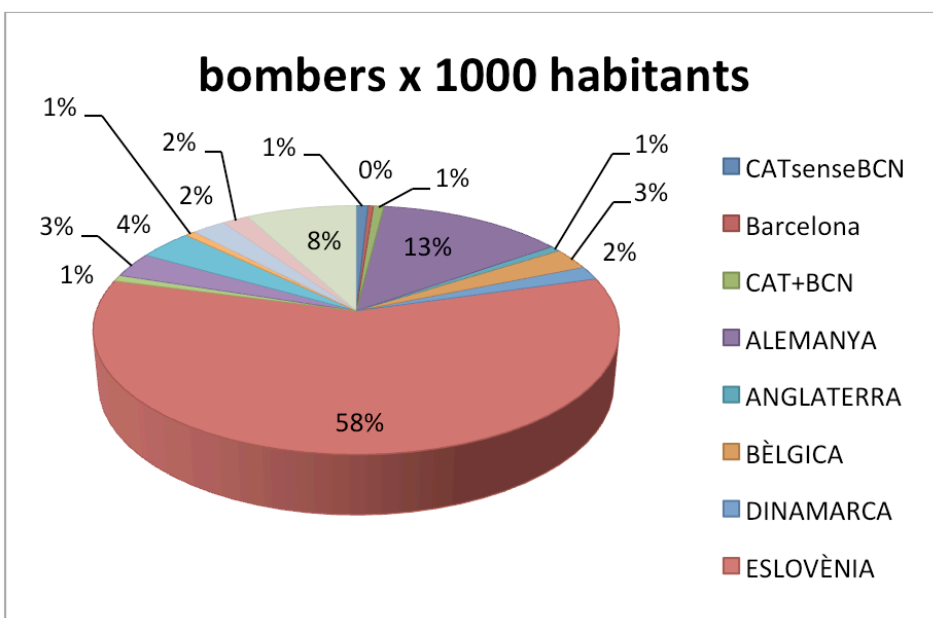
Cabe reseñar que todos los países representados en este proyecto de intercambio de expertos están integrados en la F-E-U (Federation of the European Union Fire Officer Associations, www.f-e-u.org), foro europeo de encuentro y discusión de las asociaciones de bomberos de los países que forman parte del mismo,

como la APTB (www.aptb.org), y que trabaja en pro de la mejora de la seguridad de los ciudadanos en temas relacionados con la gestión de los servicios de bomberos, la seguridad contra incendios y la gestión de desastres, promoviendo el intercambio de información, participando en proyectos específicos e impulsando ante las autoridades competentes aquellas iniciativas que se consideran de interés al objeto de alcanzar sus fines.

El encuentro consistió en dos acciones claramente diferenciadas. De un lado, las reuniones propias del grupo de trabajo que se celebraron los días 23, 24 y 25 de marzo, y de otro, un seminario que se desarrolló el día 26. Durante las reuniones del grupo de trabajo se profundizó en el conocimiento del sistema organizativo de la atención a las emergencias en el ámbito de actuación de los servicios de bomberos en cada uno de los países participantes en el encuentro, haciendo especial hincapié en la atención a las mismas en las zonas rurales, para lo cual cada uno de los representantes presentó el sistema organizativo en cada país, así como el de su área específica de influencia.

Igualmente, a lo largo de estas reuniones se trabajó en la definición de los temas a presentar en el seminario de tal manera que todas las presentaciones tuvieran la misma estructura y contenido, al objeto de que fueran homogéneas y permitiera a los asistentes al seminario poder realizar una comparación entre las realidades de los países representados.

La organización del seminario, que fue abierto al público, debió cerrar la inscripción al día siguiente de ser anunciado al haberse cubierto en su totalidad el aforo de la sala, lo que sin lugar a dudas refleja de manera clara el interés que en relación con el objeto del encuentro existe entre quienes de una u otra forma tienen responsabilidades en la

materia.

Conviene aclarar que tanto las reuniones del grupo de trabajo como el seminario tenían por objeto conocer la realidad organizativa de la atención a la emergencia en el ámbito de los servicios de bomberos en los países participantes en el encuentro, al objeto de determinar posibles líneas de mejora susceptibles de implantación en aquellos territorios del Estado donde la atención a la emergencia tiene carencias que no permiten garantizar la asistencia al ciudadano.

A lo largo del mismo se pudieron constatar, entre otros, los siguientes aspectos:

- No existe una única realidad a nivel europeo en lo relativo a la organización de los servicios de bomberos.
- En nuestro entorno europeo, aun cuando la dependencia de los servicios de bomberos es mayoritariamente municipal, la organización de los mismos es la misma a nivel nacional.
- El coste de los servicios de bomberos se cuantifica en función de la relación eficacia/eficiencia, más que en la de coste/beneficio.
- En relación con las variables tiempo/espacio, las nuevas tecnologías, las infraestructuras, así como las prestaciones de los vehículos, hacen que en la actualidad sea el tiempo necesario para llegar al siniestro el que condiciona en gran medida el resultado de una intervención. Es por ello por lo que se debe trabajar en el estudio de opciones existentes que permiten reducir este tiempo.
- La sociedad demanda la atención a la emergencia en todo momento y lugar, por lo que las autoridades responsables de atender esta demanda deben establecer los recursos necesarios para que la respuesta se dé en tiempo y forma, garantizando no solo la respuesta sino la calidad de la misma mediante los recursos adecuados, debidamente capacitados y equipados.
- La garantía de respuesta y de la calidad de la misma solo puede darse contando con la infraestructura y el personal necesario debidamente capacitado y equipado para ello.
- Se constata que hay países que han emprendido procesos de unificación de servicios de bomberos al objeto de prestar una atención más adecuada al ciudadano alcanzando una mejor relación entre eficacia y eficiencia.
- Los servicios de bomberos están pasando de ser puramente reactivos frente a las emergencias, a ser más proactivos, de tal manera que trabajan en la prevención de los accidentes al objeto de conocer los riesgos y de evitarlos en la medida de lo posible, o en su defecto en conocer su potencialidad y estar preparados para el caso en el que estos puedan llegar a actualizarse.
- En relación con el personal operativo en los servicios de bomberos, las figuras existentes son las del bombero de presencia física en parque, la del bombero localizado y la del bombero voluntario. Las dos primeras requieren de un compromiso por parte del trabajador regulado por medio de un contrato que le garantiza sus derechos, sus deberes y obligaciones. En relación con la figura del

Taula comparativa dels diferents models de bombers

PAÍS	km2	Població	Densitat km2	Cossos	Parcs	BTC	BTP	BV+€	BV a 0€	Militars	TOTAL	1B/1000h
CATsenseBCN	31.793	5.901.160	234	1	150	2.466	*	2.342	*	*	4.808	0,81
Barcelona	102	1.611.822	16.055	1	7	632	*		*	*	632	0,39
CAT+BCN	31.895	7.512.982	235	2	157	3.098	*	2.342	*	*	5.440	0,72
ALEMANYA	357.340	80.925.000	226	27.710	33.800	33.761	*	1.015.227	*	*	1.048.988	12,96
ANGLATERRA	130.395	53.012.456	407	46	1.047	26.289	13.177	*	14	*	39.480	0,74
BÈLGICA	30.528	10.541.893	345	34	251	17.000	*	12.000	*	*	29.000	2,75
DINAMARCA	43.094	5.659.715	131	86	600	1.733	4.306		3.603	*	9.642	1,70
ESLOVÈNIA	20.273	2.003.136	98	1	1.310	658	*	*	113.800	*	114.458	57,13
ESpanya	504.645	46.507.760	92	148	686	27.844	*	5.003	*	3.987	36.834	0,79
FINLÀNDIA	338.144	5.474.094	16	22	812	4.000		13.500	*	*	17.500	3,19
FRANÇA	674.843	64.057.792	98	101	7.151	40.000	*	192.000	*	12.000	244.000	3,80
IRLANDA	70.282	4.588.252	65	37	220	1.170	2.180		*	*	3.350	0,73
NORUEGA	385.186	5.109.056	13	262	620	3.500	8.500	*	*	*	12.000	2,34
SUÈCIA	449.964	9.747.355	21	160	730	5.000	10.600	*	2.400	*	18.000	1,84
TXÈQUIA	78.866	10.521.646	133	1	7.547	8.881	2.892	*	67.647	415	79.835	7,68

BTC (Bombers a temps complet)

BTP (Bombers a temps parcial)

BV+€ (Bombers voluntaris remunerats)

BV a 0€ (Bombers voluntaris no remunerats)

1B/1000h (Bombers x 1000 habitants)

voluntario, existe la del voluntario retribuido, es decir, aquel bombero que percibe una compensación económica por el trabajo realizado, y la del bombero altruista, que no recibe ningún tipo de compensación por dicho trabajo.

- Cada país tiene su propia trayectoria histórica en relación con el modelo de personal operativo integrante de los servicios de bomberos, trayectoria que se mantiene a día de hoy en algunos de ellos, si bien se aprecia una clara evolución en el resto dada la exigencia de garantizar en todo momento y lugar la atención a la emergencia por medio de una respuesta adecuada, proporcionada y capacitada. Esta evolución viene derivada del hecho de la disminución de actitudes altruistas por parte de la población y de la existencia de nuevas opciones para ello, unido a la falta de garantía en la respuesta por parte del voluntariado, lo que hace que el voluntariado en los servicios de bomberos experimente una clara disminución en favor del personal contratado.
- Hay países en los que ya no existe la figura del bombero voluntario dado el hecho que, como se ha mencionado anteriormente, este no puede garantizar la respuesta en todo momento, y en algunos casos tampoco la calidad técnica de la misma.
- Al objeto de garantizar la respuesta y la calidad

técnica de esta en todo el territorio y en todo momento en aquellas zonas en las que el índice de riesgo es bajo y la siniestralidad reducida, se ha optado por disponer de personal contratado e integrado en el operativo, que, realizando guardias localizadas, atiende las emergencias garantizando un tiempo mínimo de respuesta previamente establecido. Esta integración se ha realizado en algún país mediante la figura del "bombero voluntario retribuido", mientras que en otros se ha optado por la figura del "bombero localizado".

- Son los estudios de análisis de riesgos, o las normativas establecidas a nivel nacional (Fire Cover), y no otro tipo de criterios, los que determinan en cada momento el emplazamiento, dimensión y tipo de personal que debe atender un área geográfica determinada.
- El riesgo a cubrir en una zona, en función de su incidencia o especificidad, determina los recursos materiales y la disponibilidad del personal que debe atenderla, así como su capacitación. En relación con el personal son diversas las combinaciones que pueden darse, pasando desde aquellas que cuentan únicamente con personal de presencia física, a las que cuentan con personal localizado o a combinaciones entre ellos.
- La cartera de servicios de un parque de bomberos,

en base a la cual debe establecerse su dimensión, equipamiento y capacitación del personal, viene establecida en función del riesgo específico a atender en su zona de influencia.

- Un mismo servicio de bomberos con varios parques en Europa cuenta, por lo tanto, con estructuras diferentes en función de la cartera de servicios a atender en cada uno de ellos, estructuras que afectan al tipo de parque, a su dotación de material y equipamiento, y al tipo de personal operativo que lo atiende.
- La profesionalidad del personal integrado en los servicios de bomberos no viene definida en relación con el tipo de contrato o su dependencia administrativa en función de si presta el servicio de forma presencial o de forma localizada, dado que ambos tipos de personal reciben la misma formación para la atención del mismo tipo de intervenciones, disponiendo para ello del mismo material.

Seguidamente se reflejan las conclusiones que se realizaron al final del seminario y que pretendieron aglutinar la esencia del mismo.

- Se reconoce el derecho de todo ciudadano a recibir la atención adecuada en todo el territorio y en todo momento.
- Cada país, en el marco europeo, en relación con la atención a la emergencia en el ámbito competencial de los servicios de bomberos, tiene su propia realidad, no existiendo por lo tanto un único modelo, si bien en cada país este es similar para todo su territorio.
- En lo relativo a la gestión del personal operativo que atiende las emergencias en los servicios de bomberos, cada país tiene su propia realidad, no existiendo por lo tanto un modelo único, si bien en cada país el modelo es el mismo. La tendencia actual tiende hacia la "combinación" de distinto tipo de personal, prevaleciendo en la mayoría el modelo presencial con el localizado.
- En Europa, en lo referente a los sistemas de gestión del personal operativo, se ha evolucionado de forma progresiva y no traumática buscando fórmulas racionales y sostenibles que permiten garantizar la atención en todo el territorio y en todo lugar hasta llegar a definir los modelos actuales que son comunes en la mayoría de países.

- La determinación de los recursos se realiza en base a estudios analíticos de riesgos. Estos estudios constituyen un proceso vivo y dinámico, por lo que los mismos se acomodan a las necesidades en cada momento y lugar.
- Para riesgos similares, la dotación que debe atenderlos, independientemente de si es presencial o no, dispone de los mismos recursos y de la misma capacitación. En base a ello son los riesgos y la potencialidad de los mismos la que determina el personal y los medios que deben disponerse.
- En España existen casi tantos modelos como servicios de bomberos, al contrario de lo que ocurre en los países de nuestro entorno europeo, donde el modelo es similar para todo el país.
- Catalunya, en el entorno nacional, ha sido, es y será una tendencia a seguir.
- Si bien en los últimos años se ha avanzado mucho a nivel nacional en la atención a las emergencias, queda aún camino por recorrer hasta conseguir el mismo nivel de atención que se presta en países de nuestro entorno europeo.

Quedan las explicaciones y las presentaciones que realizaron los ponentes para que aquellos que estén interesados en profundizar más en la materia puedan hacerlo y de paso puedan analizar distintas realidades que tienen resueltos problemas que podemos encontrar a día de hoy en nuestros territorios.

Este encuentro ha dado continuidad a uno anterior, y a la vista del resultado obtenido, quizás deba tener continuidad en uno próximo con el claro objetivo de establecer criterios y definir estructuras que nos permitan alcanzar los niveles de protección a la ciudadanía que a día de hoy ya tienen países de nuestro entorno.

Queda agradecer a Bombers de la Generalitat de Catalunya el apoyo y el soporte aportado, que han hecho posible que se realizara este encuentro en Barcelona, así como a la Dirección General de Protección Civil, dependiente del Ministerio del Interior, que tramitó el expediente correspondiente para que la propuesta de intercambio de expertos fuera aprobada, además de a todos los integrantes del grupo de trabajo y a todos los que con su presencia en el seminario contribuyeron a que este fuera un éxito ■

Francisco Echeverría Iriarte

Oficial de Bomberos de la Agencia Navarra de Emergencias
 Coordinador del intercambio

I Congrés Internacional d'Intervenció en Grans Catàstrofes

Al llarg de la primera setmana de març s'ha celebrat a Alcorcón el I Congrés Internacional d'Intervenció en Grans Catàstrofes, organitzat per l'Associació Professional de Tècnics de Bombers (APTB).

A banda de dur a terme tallers i exhibicions de maniobres d'intervenció, mitigació i ús d'eines especialitzades, van tenir lloc un seguit de ponències en format de taula rodona en què es va abordar la intervenció en les grans catàstrofes des d'un punt de vista transversal. En concret, les van ser les següents:

1. Rescats i salvaments
2. Catàstrofes i medi ambient
3. Ajuda humanitària davant d'emergències i catàstrofes
4. Organitzacions de resposta internacionals davant de catàstrofes
5. La resposta sanitària davant les emergències i catàstrofes
6. Les infraestructures i les noves tecnologies
7. Ordre i control: seguretat

Tot i que les 42 ponències van ser força interessants (es poden consultar al web de l'APTB: aptb.org), caldria destacar especialment el següent:

- El cap dels Bombers de Mannheim i assessor del govern federal va exposar el pla de resposta a Alemanya davant les intervencions amb matèries perilloses, radiològiques, nuclears i de risc biològic. Destaquen l'estratificació de funcions segons correspongui als bombers locals, provincials, estatals o federals en relació amb el nivell de gravetat de l'emergència, i la repartició de rols entre els Bombers i la indústria química alemanya, en què en tot moment els Bombers tenen el comandament i la direcció de l'emergència. Cal destacar també que, pel que fa a la normativa, és l'associació tècnica federal dels Bombers la que estableix les directrius de gestió d'aquestes emergències.
- Jordi Bosch, sotsinspector de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments (DGPEIS) adscrit a la Divisió de Grups Operatius Especials (DGOE), va presentar en aquesta taula

rodona els aspectes més destacats de la INT i de la guia d'actuació davant de col·lapses estructurals amb persones atrapades, que segueix els criteris establerts a les guies INSARAG 2015 (Grup Assessor Internacional d'Operacions de Recerca i Rescat) de les Nacions Unides.

- De la quarta taula rodona, cal destacar la interessant ponència del representant de l'OCHA (Oficina per a la Col·laboració d'Assumptes Humanitaris) de les Nacions Unides. Segons les dades exposades, durant la darrera dècada s'ha reduït el nombre de morts en desastres naturals, però en canvi ha augmentat el nombre d'afectats i de danys personals i materials. Així mateix, va fer esment que l'OCHA té el mandat de les Nacions Unides de coordinar l'assistència global en catàstrofes, fent servir com a eines l'ús d'informació per a l'avaluació de danys i l'anàlisi de necessitats, i que a través de la Resolució AG46/482 de 1991 de les Nacions Unides s'estableix en benefici dels damnificats, que ha de coordinar les tasques d'ajuda pertinents sota criteris de neutralitat, humanitat, imparcialitat i independència operatives. Tot plegat, amb l'ànim de posar fi al "turisme d'emergències" i evitar que equips de rescat no siguin qualificats. En aquest sentit, va fer esment que des del 1990 el Grup Assessor Internacional

d'Operacions de Recerca i Rescat (INSARAG) de les Nacions Unides habilita els equips d'intervenció internacional de rescat i salvament (equips USAR). Actualment al món només hi ha 40 grups, dels quals dos són a l'estat espanyol: l'UME (que depèn de l'exèrcit) i l'ERICAM (que depèn de la Comunitat de Madrid), grups que també van exposar les seves ponències sobre el tema.

El representant de l'OCHA va fer esment que actualment es sol·liciten els grups d'intervenció pel seu nom, ja que està demostrat que són grups molt qualificats que aporten valor afegit i que han sabut implementar lliçons apreses en serveis anteriors per poder oferir una ajuda humanitària eficient. Actualment recomana crear grups mitjans abans que grups pesants.

En relació amb aquesta taula rodona, resulta especialment interessant l'aportació que ofereix la ponència del secretari general de la Junta Nacional de Bombers de Xile, Bustos Zavala, en què un cop descrits els riscos i els repetits episodis de terratrèmols a que està exposat el seu país pel fet que està situat sobre la falla del Pacífic, va exposar la transformació operativa que ha suposat per a ells aplicar les lliçons apreses arran del terratrèmol i tsunami del 2010. En concret, va explicar la creació i funcionament del Sistema Nacional de Resposta, que evita la descoordinació entre institucions i la manca de línies difuses de comandament, i va fer especial èmfasi en la responsabilitat que suposa per als Bombers de Xile ser al davant del Sistema Nacional d'Operacions, el qual té, entre d'altres, les funcions d'establir els procediments operatius davant les actuacions en catàstrofes i d'acreditar a Xile grups d'intervenció en emergències segons estàndards semblants (70% d'acompliment) als estàndards USAR que recullen les guies de l'INSARAG de l'OCHA. En total, han acreditat sis grups, dels 53 que van demanar aquesta capacitat, i han aconseguit els objectius següents: possibilitat de mobilitzar de manera ràpida i eficient grups autosuficients de treball d'especialistes en recerca i salvaments, de 32/48 persones (en funció de si són grups USAR "pesants" o "mitjans"); evitar el "turisme" d'emergències i les autoactivacions de determinats grups: no hi pot haver cap grup no acreditat treballant en una catàstrofe; establir uns estàndards de seguretat (autoprotecció), efectivitat i qualitat en la resposta a les emergències reconeguts internacionalment; poder rebre i coordi-

nar fàcilment grups USAR d'altres països.

- Finalment, de la sisena taula rodona va resultar especialment interessant la ponència de l'expert en tèxtils de protecció del govern belga, assessor de la Comunitat Europea i president de la fundació ENPROTEX, Tommy Verminck, que va exposar les conclusions de deu estudis internacionals que estableixen una causalitat directa entre la tasca dels bombers i l'aparició de diverses tipologies de càncer. Aquests estudis es van fer arran del comunicat emès el 2005 per l'IARC (Agència Internacional per a la Investigació del Càncer) de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), en el qual s'establí com a classe 2B, "possiblement carcinògena", la feina dels bombers. Segons aquest comunicat, els bombers estem exposats, a causa de la nostra feina, a benzè, benzopirè, butadiens i formaldehids. Per corroborar-ho, va comentar que la Universitat de Cincinnati va fer una metaanàlisi biomonitoritzant 110.000 bombers als EUA, i es va demostrar que certes tipologies de càncer tenen més probabilitat d'aparèixer entre el col·lectiu de bombers. Així mateix, a la Unió Europea, a partir d'un estudi al llarg de més de 45 anys a Escandinàvia i d'un estudi a Benelux, es va observar que l'esperança de vida entre els bombers era vuit anys menor respecte a la de la població general.

Segons Verminck, un estudi demostra que l'absorció de molècules cancerígenes es dona principalment per via cutània des dels equips d'intervenció contaminats i que, fent servir mètodes de neteja convencionals (aigua i sabó), només es poden eliminar fins a un 57% de les molècules cancerígenes, respecte del 97% que es poden eliminar fent servir un mètode innovador que es basa a netejar l'equip amb CO₂ a 62 bars (fase líquida) ■

Joaquín Boigues

Sotsinspector de Bombers
Cap de la Unitat de Desenvolupament Operatiu de la Divisió d'Operacions

Lletres i bits

Llibre: *Grietas*

Carmelo Vega Terceño, exbomber amb més de 40 anys de servei a Madrid, fa dos anys es va prejubil·lar com a cap del Parc de Bombers de Torrejón de Ardoz, lloc que va compaginar durant una dècada amb el de supervisor del cos a la Comunitat de Madrid. Vega recull aquestes i altres vivències personals a la novel·la autobiogràfica *Grietas*, editada per ARC Ediciones.

Llibre: *Víctimas de incendios en España 2012 y 2013*

Ja està disponible el nou i darrer estudi de víctimes d'incendi a Espanya dels anys 2012 i 2013, que la Fundació MAPFRE i l'APTB elaboren des de fa quatre anys. L'estudi es pot descarregar en aquest enllaç:

www.fundacionmapfre.org/fundacion/es_es/seguridad-vial/investigacion/estudio-victimas-incendios.jsp

Manual de seguridad en operaciones de extinción de incendios forestales

Raúl Quílez Moraga
Enrique Mérida Bautista

PAU escuela del fuego y
gestión de incendios
COSTA fire ecology
management
FOUNDATION

Llibre: Manual de seguridad en operaciones de extinción de incendios forestales

La Fundació Pau Costa ha editat el *Manual de seguridad en operaciones de extinción de incendios forestales*, escrit pels enginyers tècnics forestals Raúl Quílez i Enrique Mérida, amb pròleg de Marc Castellnou, cap analista dels GRAF i president de la Fundació Pau Costa. El manual és un recull del coneixement en el món dels incendis pel que fa a seguretat que permet aprofundir en l'evolució en el camp de la seguretat en incendis forestals. Davant la incertesa creixent d'incendis que superen la capacitat d'extinció de les nostres organitzacions, la resposta no pot ser només incrementar les normes de seguretat, els protocols i la qualitat dels EPI.

Blog: "Històries de bombers"

Actiu des del 2009, amb més de 76.000 visites i 275 entrades, "Històries de bombers" és una eina al servei de la història dels cossos de bombers catalans, des de la seva creació fins a l'actualitat, amb la finalitat principal d'estudiar-ne i divulgar-ne tots els aspectes: evolució, vehicles, personal, serveis, parcs, etc., a qualsevol època. El blog va ser premiat, l'any 2012, per l'associació STIC.CAT, en la categoria "Història, tradicions i patrimoni".

El podeu consultar en aquest enllaç:
<http://historiesdebombers.blogspot.com>

HISTÓRIES DE BOMBERS

Informació d'aquest blog

Aquest blog vol ser una eina al servei de la Història dels Cossos de Bombers Catalans, des de la seva creació fins l'actualitat.

Per trobar una informació només cal buscar-la a la dreta de la pàgina, en l'apartat "Classificació de recerca". Aquest apartat està classificat per temàtiques, com cascos, escuts, fotografies (classificades per èpoques), sinistres, vehicles, etc... A continuació hi ha un llistat relatiu a les poblacions.

Per veure els darrers 5 articles o novetats que s'han penjat en el blog, només cal clicar en "darreres 5 novetats".

També trobareu una extensa bibliografia sobre els cossos de bombers catalans, així com les revistes que s'han

HISTÓRIES DE BOMBERS

L'APAGAFOCS

Marc Ferrer Murillo

Bomber voluntari del Parc de Matadepera
Llicenciat en història
Professor adscrit a l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya

Entre nosaltres

Francesc Climent Sànchez. 32 anys. Viu a Barcelona. Bomber voluntari de Sitges. Infermer del SEM a l'helicòpter sanitari de Girona. Artesà i col·leccionista de vehicles d'emergències a escala 1/87

El Francesc és bomber voluntari de l'escala especial i treballa d'infermer a l'helicòpter del SEM. Es defineix a si mateix com un bomber atrapat en el cos d'un infermer, però allò que ens ha motivat a entrevistar-lo és la seva gran passió pels vehicles d'emergències a escala 1/87. Una escala realment molt petita, entre 2 i 5 centímetres.

Com va començar la teva afició?

Ja des de ben petit, i sobretot a partir dels 13 o 14 anys, em vaig posar a col·leccionar vehicles d'emergències a escala 1/87. Primer els comprava i prou, però de mica en mica els anava retocant i feia models que no existien al mercat, ja que la majoria de fabricants són alemanys i, lògicament, els camions de bombers també són alemanys. De fet, el primer camió

que vaig fer també era alemany.

I perquè aquesta escala?

Al món del col·leccionisme i el maquetisme, les principals escales són l'1/18, que són vehicles molt grans; l'1/24 i l'1/43, que són les més normals per a cotxes i camions, i, finalment, l'1/87, que és la més petita. Aquesta escala es fa servir sobretot per a trens en miniatura i per als accessoris i complements de maquetes de decoració. L'escala 1/87 és una de les que té més varietat, i també és la més econòmica i la que es treballa sobretot amb plàstic.

I com fas un vehicle?

El primer que cal és documentar-se: trobar fotografies i, si puc, també plànols, ja que em poden ajudar molt. I, sinó, doncs els faig jo. Després intento trobar algun model que ja estigui fabricat per poder aprofitar-ne alguna cosa. Bàsicament el que més aprofito són la cabina i les rodes, i tota la resta ho fabrico jo.

I com ho fabriques?

Amb planxes de plàstic. Agafo el plàstic, dibuixo i retallo. A vegades faig alguna cosa amb resina, però sobretot treballo amb plàstic. També treballo sovint amb perfils de

llautó. Després vaig muntant el vehicle i, quan ho tinc tot muntat, el pinto. Vaig començar pintant amb pinzell, però ara ho faig amb aerògraf, què és molt més còmode i ràpid. *(Riu.)* I, finalment, faig les calques. Primer les feia jo, però era un problema amb la impressora. Ara he trobat un lloc on me les fan. *(Riu.)* Com veus, ha estat tot un aprenentatge, he passat per un procés d'assaig-error-assaig-error. *(Riu.)* Cada cop vas aprenent més. *(Riu.)*

El Francesc comenta amb passió tota la fabricació i acaba cada frase rient, com si fos una expressió com ara "Déu meu, quina feinada!". De fet, també riu, i molt, quan li pregunto quants models té. "Me'ls faràs comptar?", em replica. I riu.

De veritat no saps els vehicles que tens?

No. Dec tenir-ne uns 300 acabats i uns 200 per fer. Primer els guardava en una caixa de cartó, però, és clar, la col·lecció va anar creixent i ara els tinc exposats en vitrines, a casa.

I no has fet mai cap exposició?

Només una. Vaig exposar les ambulàncies del SEM quan es va fer un acte a l'Hospital de Sant Pau amb motiu dels 25 anys del SEM a Catalunya. Però segurament en faré més, ja que amb altres col·leccionistes i maquetistes ens farem socis de l'Agrupació Cultural i Esportiva dels Bombers de Barcelona, muntarem una secció lligada al patrimoni i a la història i aprofitarem les nostres col·leccions per fer exposicions.

I els vens?

No, no els puc vendre. Primer, perquè no és el meu

objectiu: això és una afició que faig per a mi, em relaxa molt dissenyar i construir els vehicles. I, econòmicament, tampoc em sortiria a compte: inverteixo moltes i moltes hores en cada vehicle, i fins i tot m'hi gasto molts diners, que no es podrien comptabilitzar a l'hora de vendre. Pel mateix motiu tampoc en faig cap per encàrrec.

Parla'm de quins tipus de vehicles tens.

Tinc, sobretot, camions de bombers de totes les èpoques. El més antic que he fet és un Ford T de l'any 1918 dels Bombers de Barcelona. També tinc molts vehicles de la Generalitat, al blog en tinc uns 25 d'exposats, i en total uns 40. El primer que vaig fer va ser l'actual 5.17.40 dels Bombers de Sitges, una bomba urbana pesant, Iveco-Magirus, retolada amb la numeració de l'època, l'S-109. I, a part dels de Barcelona i de la Generalitat, en tinc d'altres cossos de bombers: de Madrid, Alemanya, França, el Japó, Suïssa, Anglaterra, els Estats Units, Sud-Àfrica i els Emirats Àrabs.

Carai, si que te'ls busques lluny, no?

(Riu.) Sí... El que passa és que navego molt per Internet i del que em crida l'atenció o m'agrada, després en busco més informació i ho acabo construint. I sempre que surto de viatge acabo fent fotografies de camions de bombers que després faré servir com a documentació per construir-los en miniatura. Tot i això, espero no convertir-me mai en un friqui, que sinó la dona em farà fora de casa. *(Riu.)*

Ben mirat, en Francesc no sabem si és un friqui o no, però donant una ullada al seu blog veiem que, a part de vehicles de bombers, també ha fet més coses: ambulàncies del SEM, ambulàncies de bombers, ambulàncies militars... Fins i tot vehicles militars, sobretot sanitaris i cotxes de policies, dels Mossos d'Esquadra i de policies dels Estats Units.

Francesc, pura passió això teu, no?

Si, la veritat és que també és passió i arqueologia industrial pura, sobretot pel que fa a la recerca, perquè busco fotos fins i tot en arxius. Cal molta investigació. També he conegut molta gent i he fet moltes amistats amb altres col·leccionistes i maquetistes, amb qui ens ajudem molt i ens intercanviem informació. Hi he invertit moltes hores. Si el temps que he dedicat a aquesta afició l'hagués dedicat a entrenar, ara seria bomber professional. *(I novament riu.)*

Podeu veure els seus vehicles en aquests enllaços:
<https://www.facebook.com/PaquitoModels>
<http://vehiculosh0.blogspot.com/es/>

Marc Ferrer Murillo

Bomber voluntari del Parc de Matadepera
 Llicenciat en història
 Professor adscrit a l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya

#2

bombers.cat

